

T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**TÜRKİYE'DE ANTRENÖR EĞİTİMİNİN YETERLİLİĞİ VE
ATICILIK SPORUNA ÖZGÜ DEĞERLENDİRİLMESİ**

DOKTORA TEZİ

Mehmet ABİŞ

Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Anabilim Dalı
Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Doktora Programı

ŞUBAT 2025
İSTANBUL

T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**TÜRKİYE'DE ANTRENÖR EĞİTİMİNİN YETERLİLİĞİ VE
ATICILIK SPORUNA ÖZGÜ DEĞERLENDİRİLMESİ**

DOKTORA TEZİ

**Mehmet ABİŞ
(191237006)**

**Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Anabilim Dalı
Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Doktora Programı**

Tez Danışmanı: Prof. Dr. M. Yavuz TAŞKIRAN

İstanbul 2025

T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü

Jüri Tez Onay Formu

11.02.2025

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Bu çalışma 11.02.2025 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Anabilim Dalı, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri (Doktora Programı) Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

TEZ JÜRİSİ

Prof. Dr. M. Yavuz TAŞKIRAN

Danışman

İstanbul Rumeli Üniversitesi

Prof. Dr. Sefer ADA

Danışman

İstanbul Gedik Üniversitesi

Doç. Dr. Atakan ÇAĞLAYAN

Danışman

İstanbul Gedik Üniversitesi

Doç. Dr. İrfan GÜLMEZ

Danışman

Marmara Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Merve BAL

Danışman

İstanbul Gedik Üniversitesi

YEMİN METNİ

Doktora Tezi olarak sunumunu yaptığım ‘Türkiye’de Antrenör Eğitiminin Yeterliliği ve Atıcılık Sporuna Özgü Değerlendirilmesi” adlı çalışmanın proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir destek almaksızın yazıldığı ve yararlanılan eserlerin Bibliyografyada gösterilenlerden oluştuğu, bunlara da atıf yapılarak belirtilmiş olduğunu beyan ederim. (11.02.2025)

Mehmet ABİŞ

ÖNSÖZ

Araştırma çalışmamız süresince deneyim, katkı ve yardımlarını eksik etmeyen danışmanım Prof. Dr. Mehmet Yavuz TAŞKIRAN'a özellikle ve öncelikle teşekkürü borç bilirim.

Doktora eğitim süresince her konuda destek aldığım ve gerçek birer eğitimci olarak görüp hissettiğim Danışmanım Prof. Dr. Mehmet Yavuz TAŞKIRAN ve Prof. Dr. Sefer ADA'ya nezaketleri ve destekleri için şükranlarımı sunuyorum.

Anket süresince antrenörlere ulaşmamızda destek olan arkadaşlarımıza, anketimizi büyük bir ciddiyetle cevaplayan antrenörlerimize teşekkür ediyorum.

Eğitim hayatım boyunca maddi ve manevi desteğini esirgemeyen aileme teşekkür ediyorum.

Şubat 2025

Mehmet ABİŞ

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No.
ÖNSÖZ	iv
ÇİZELGE LİSTESİ	ix
ŞEKİL LİSTESİ	xi
ÖZET	xii
ABSTRACT	xiv
1. GİRİŞ	1
1.1 Araştırmanın Konusu	1
1.2 Araştırmanın Amacı	2
1.3 Araştırmanın Soruları	2
1.4 Araştırmanın Sınırlılıkları	3
2. YÖNETİM KAVRAMI	4
2.1 Yönetimin Amacı	4
2.1.1 Hedeflere ulaşmak	4
2.1.2 İş birliği ve koordinasyon sağlamak	5
2.1.3 Kaynak israfını ortadan kaldırmak	5
2.1.4 Çalışanlarla dostça bir ilişki oluşturmak	5
2.1.5 Kaynakların akılcı bir şekilde kullanımını sağlamak	5
3. YÖNETİCİ	6
3.1 Yönetim Teorileri	6
4. YÖNETİM FONKSİYONLARI	7
4.1 Planlama	7
4.2 Örgütlenme.....	8
4.3 Koordinasyon	8
4.4 Uygulama	8
4.5 Denetim	9
5. SPOR VE YÖNETİM İLİŞKİSİ	10
5.1 Spor Yönetimi	10
5.2 Spor Yönetiminin Önemi	11
6. TÜRKİYE'DE SPOR YAPILANMASI	12
6.1 Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (1922- 1936)	12

6.2 Türk Spor Kurumu (1936-1938)	13
6.3 Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü (1938-1986).....	13
6.4 Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (1989-2011)	14
6.5 Gençlik ve Spor Bakanlığı (2011-)	14
7. CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİ	16
7.1 Kalkınma Planı	16
8. EĞİTİM KAVRAMI	18
8.1 Eğitimin Amaçları	18
8.2 Eğitim ve Spor İlişkisi.....	19
9. BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR.....	20
9.1 Spor	20
9.1.1 Sporun önemi.....	20
9.1.2 Sporun kazanımları.....	21
9.2 Beden Eğitimi.....	22
9.3 Beden Eğitimi ve Sporun Amaçları	22
10. ANTRENÖR KAVRAMI.....	23
10.1 Otoriter Antrenör	23
10.2 Liberal Antrenör	24
10.3 Demokratik Antrenör	24
11. TAKIM SPORLARI VE ANTRENÖRLÜK.....	25
12. BİREYSEL SPORLAR VE ANTRENÖRLÜK	26
13. ANTRENÖRLÜĞÜN ÖNEMİ	27
14. ANTRENÖR EĞİTİMİ	28
14.1 Türkiye’de Antrenör Eğitimi.....	28
14.1.1 Antrenör eğitim yönetmeliği	29
14.1.2 I. Kademe antrenörlük	30
14.1.3 II. Kademe antrenörlük.....	30
14.1.4 III. Kademe antrenörlük	30
14.1.5 IV. Kademe antrenörlük	30
14.1.6 V. Kademe antrenörlük.....	30
15. ANTRENÖRLÜK KURSLARI	31
16. ÜNİVERSİTELERİN ANTRENÖR EĞİTİMİNDEKİ ROLÜ.....	32
17. FEDERASYONLARIN ANTRENÖR EĞİTİMİNDEKİ ROLÜ.....	33

18. GENÇLİK SPOR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BÜNYESİNDE ANTRENÖR EĞİTİMİ.....	34
19. SPOR POLİTİKALARI	35
20. SPOR ÖRGÜTLERİ.....	36
20.1 Spor Federasyonları.....	36
20.2 Spor Kulüpleri	36
21. ANAYASA VE YASALARDA SPOR.....	38
22. HÜKÜMET PROGRAMLARINDA SPOR	41
23. DÜNYADA ANTRENÖR EĞİTİMİ.....	44
23.1 İngiltere Antrenörlük Eğitimi	44
23.2 Almanya Antrenörlük Eğitimi.....	45
23.3 Avustralya Antrenörlük Eğitimi	46
23.3.1 Avustralya antrenör konseyi spor animatörlüğü diploması.....	46
23.3.2 Milli antrenörlük bursları yüksek performans kursu	47
23.4 Romanya Antrenörlük Eğitimi	47
23.5 Macaristan Antrenörlük Eğitimi.....	48
23.6. Avusturya Antrenörlük Eğitimi.....	48
24. YÖNTEM.....	50
24.1. Araştırmanın Modeli	50
24.2. Evren ve Örneklem.....	50
24.3. Verilerin Toplanması.....	51
24.4. Verilerin Analizi.....	52
25. BULGULAR	54
25.1. Katılımcılara İlişkin Tanıtıcı Bulgular	54
25.2 Katılımcıların Antrenörlük Eğitimine İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular	56
25.2.1 Alt boyut ortalamaları.....	56
25.2.2. Maddelere verilen cevapların dağılımı	57
25.2.2.1. Eğitimin yeterliği ile ilgili maddeler.....	57
25.2.2.2. Eğitimin etkinliği ile ilgili maddeler.....	58
25.2.2.3 Eğitimin eğitim verene yaptığı katkı ile ilgili maddeler	60
25.2.2.4 Antrenörlük eğitimin önemi ve başarısı ile ilgili maddeler	61
25.3 Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği, Etkinliği ve Eğitim Verene Katkısı Arasındaki İlişkiler	62

25.4 Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği ve Etkinliği Arasındaki İlişkide Eğitim Verene Katkının Düzenleyici Rolü	65
25.5 Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği, Etkinliği ve Eğitim Verene Katkısı ile İlgili Düşüncelerin Demografik ve Mesleki Özelliklere Göre Karşılaştırılması	66
25.5.1 Cinsiyet.....	66
25.5.2 Yaş	67
25.5.3 Eğitim düzeyi.....	68
25.5.4 Antrenörlük durumu	69
25.5.5 Antrenörlük belgesini edinme şekli.....	70
25.5.6 Antrenörlük süresi	71
25.5.7 Mili takım antrenörü olup olmama.....	71
25.5.8 Atıcılık sporcusu olup olmama.....	72
26. TARTIŞMA VE YORUM	74
27. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	79
KAYNAKLAR	84
EKLER.....	91
Ek-1: Anket Formu.....	91
Ek-2: Atıcılık ve Avcılık Federasyonundan Temin Edilen Resmi Antrenör Sayıları	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
Ek-3: Etik Onay Formu	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
ÖZGEÇMİŞ.....	96

ÇİZELGE LİSTESİ

	Sayfa No.
Çizelge 4.1: Katılımcıların Demografik Özelliklere Göre Dağılımı.....	54
Çizelge 4.2: Katılımcıların Mesleki Özelliklere Göre Dağılımı	55
Çizelge 4.3: Değerlendirme Puanlarına Ait Tanımlayıcı Bulgular	56
Çizelge 4.4: Katılımcıların Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği İle İlgili Maddelere Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	58
Çizelge 4.5: Katılımcıların Antrenörlük Eğitiminin Etkinliği İle İlgili Maddelere Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	59
Çizelge 4.6: Katılımcıların Antrenörlük Eğitiminin, Eğitim Verene Yaptığı Katkı İle İlgili Maddelere Verdikleri Cevapların Dağılımı	61
Çizelge 4.7: Katılımcıların Antrenörlük Eğitiminin Önemi ve Başarı ile İlgili Maddelere Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	62
Çizelge 4.8: Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği, Etkinliği ve Eğitim Verene Katkısı Arasındaki İlişkiler	62
Çizelge 4.9: Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği ve Etkinliği Arasındaki İlişkide Eğitim Verene Katkının Düzenleyici Rolü	65
Çizelge 4.10: Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği, Etkinliği ve Eğitim Verene Katkısı ile İlgili Düşüncelerin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	67
Çizelge 4.11: Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği, Etkinliği ve Eğitim Verene Katkısı ile İlgili Düşüncelerin Yaşa Göre Karşılaştırılması	67
Çizelge 4.12: Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği, Etkinliği ve Eğitim Verene Katkısı ile İlgili Düşüncelerin Eğitim Düzeyine Göre Karşılaştırılması	68
Çizelge 4.13: Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği, Etkinliği ve Eğitim Verene Katkısı ile İlgili Düşüncelerin Antrenörlük Durumuna Göre Karşılaştırılması. 69	
Çizelge 4.14: Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği, Etkinliği, ve Eğitim Verene Katkısı ile İlgili Düşüncelerin Antrenörlük Belgesini Edinme Şekline Göre Karşılaştırılması	70

Çizelge 4.15: Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği, Etkinliği ve Eğitim Verene Katkısı ile İlgili Düşüncelerin Antrenörlük Süresine Göre Karşılaştırılması	71
Çizelge 4.16: Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği, Etkinliği ve Eğitim Verene Katkısı ile İlgili Düşüncelerin Milli Takım Antrenörü Olup Olmamaya Göre Karşılaştırılması	72
Çizelge 4.17: Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği, Etkinliği ve Eğitim Verene Katkısı ile İlgili Düşüncelerin Atıcılık Sporcusu Olup Olmamaya Göre Karşılaştırılması	73

ŞEKİL LİSTESİ

	Sayfa No.
Şekil 3.1 Araştırma Modeli	50
Şekil 4.2: Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği ve Eğitim Verene Katkısı Arasındaki İlişki	64
Şekil 4.3: Antrenörlük Eğitiminin Etkinliği ve Eğitim Verene Katkısı Arasındaki İlişki	64
Şekil 4.4: Eğitimin Yeterliği ve Etkinliği Arasındaki İlişkide Eğitim Verene Katkının Düzenleyici Rolü	66

TÜRKİYE'DE ANTRENÖR EĞİTİMİNİN YETERLİLİĞİ VE ATICILIK SPORUNA ÖZGÜ DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖZET

Bu çalışmanın amacı Türkiye'deki antrenör eğitiminin yeterliliği üzerine araştırmalar yaparak, halihazırda sahada görev alan, gönüllü antrenörlük yapan veya emekli olmuş antrenörlerin bu eğitime karşı görüşlerini almaktır. Türkiye'deki antrenör eğitiminin eksikliklerini tespit ederek, antrenörlerin de bilgi, birikim ve tecrübelerinden faydalanarak, daha kaliteli bir eğitim verilebilmesi için tavsiyeler sunmaktır.

Atıcılık ve Avcılık Federasyonundan güncel antrenör sayıları temin edilmiş, toplam 307 atıcılık antrenörünün katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma tekniğine göre nicel bir çalışmadır. Bu teknik, toplanan verilerin sayısal bir şekilde işlenip yorumlanmasını hedefler ve araştırmanın amaçlarına ulaşmasında önemli bir rol oynar. Dawson (2015)'e göre, verilerin bu analizler için istatistiksel bir çerçeveye oturtulması, elde edilen sonuçların daha anlamlı ve güvenilir olmasına katkı sağlar. Bu bağlamda, SPSS 25 programı kullanılarak verilerin ayrıntılı analizi gerçekleştirilmiştir.

Katılımcılara ilişkin tanıtıcı bulgular ve katılımcıların antrenörlük eğitimine ilişkin görüşlerine ait bulgular aritmetik ortalama, standart sapma ve frekans analizi gibi tanımlayıcı istatistik yöntemleri kullanılarak tespit edilmiştir. Antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene katkısı arasındaki ilişkiler Pearson korelasyon analizi ile tespit edilmiştir. Antrenörlük eğitiminin yeterliği ve etkinliği arasındaki ilişkide eğitim verene katkının düzenleyici rolünün tespiti için Hayes'in (2013) Process yaklaşımı kullanılarak ve Baron & Kenny (1986) modeline uygun olarak regresyon analizi yapılmıştır. Antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene katkısı ile ilgili düşüncelerin demografik ve mesleki özelliklere göre karşılaştırılması için ise bağımsız gruplar (ilişkisiz örneklemeler) t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve Tukey HSD çoklu karşılaştırma (post-hoc) testleri kullanılmıştır. Bu testler sonucunda bulunan anlamlı farklılıklarının büyüklüğünü tespit etmek için $r = \sqrt{\frac{GA}{Top. KT}}$ ve $(d = \sqrt{\frac{t^2}{t^2 + sd}})$ formülleri kullanılarak (Field, 2009) etki büyüklüğü hesaplamaları yapılmıştır. Bulunan değerlerin 0,1 olması küçük, 0,3 olması orta, 0,5 ve üzerinde olması büyük ölçüde farklılık olarak değerlendirilmiştir (Field, 2009). Analizlerin tamamı %95 güven aralığında ve $p < 0,05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

Araştırma sonucunda Türkiye'deki antrenör eğitiminin bazı yönlerinin eksik, bazı yönlerinin ise yerinde olduğu tespit edilmiştir. En çarpıcı sonuç olarak ise antrenör eğitiminin genel olarak yeterli olduğunu düşünenlerin oranı %20,2'de kalmış, bu bulgu her beş katılımcıdan sadece 1'inin eğitimi yeterli gördüğünü ortaya

koymuştur. Bu bulgular, Türkiye'deki antrenörlerin antrenörlük eğitiminin yeterliğinden genel olarak memnuniyetsizliklerini vurgulamakta ve antrenör eğitim programlarının gözden geçirilmesi ve iyileştirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: *Spor, Yönetim, Spor Yönetimi, Antrenörlük, Eğitim, Antrenörlük Eğitimi, Atıcılık.*

THE ADEQUACY OF COACH EDUCATION IN TURKEY AND ITS EVALUATION SPECIFIC TO SHOOTING SPORTS

ABSTRACT

The aim of this study is to conduct research on the adequacy of coach education in Turkey and to get the opinions of coaches who are currently working in the field, volunteer coaches or retired coaches about the quality of this education. The aim of this study is to identify the deficiencies of coach education in Turkey and to provide recommendations for a more qualified education by making use of the knowledge, experience and knowledge of coaches.

The current number of coaches was obtained from the Shooting and Hunting Federation and the study was conducted with the participation of a total of 307 shooting coaches. This study is a quantitative study according to its technique. This technique aims to process and interpret the collected data in a numerical way and plays an important role in achieving the objectives of the research. According to Dawson (2015), placing the data in a statistical framework for analytical purposes contributes to the aim of making the results obtained more meaningful and reliable. In this context, a detailed analysis of the data was conducted using the SPSS 25 program.

Descriptive findings about the participants and their views on coaching education were determined using descriptive statistical methods such as arithmetic mean, standard deviation and frequency analysis. The relationships between the adequacy and effectiveness of coaching education and its contribution to the trainer were determined by Pearson correlation analysis. In order to determine the moderating role of trainer contribution in the relationship between the adequacy and effectiveness of coaching education, regression analysis was conducted using Hayes' (2013) Process approach and in accordance with the Baron & Kenny (1986) model. Independent groups (unrelated samples) t-test, one-way analysis of variance (ANOVA) and Tukey HSD multiple comparison (post-hoc) tests were used to compare the opinions about the adequacy, effectiveness and contribution of coaching education to the trainer according to demographic and professional characteristics. To determine the magnitude of significant differences found as a result of these tests, the formulas of $r = \sqrt{\frac{GA}{Top. KT}}$ and $(d = \sqrt{\frac{t^2}{t^2 + sd}})$ (Field, 2009) are used and impact calculations were made. A value of 0.1 was considered as a small difference, 0.3 as a moderate difference, and 0.5 and above as a large difference (Field, 2009). All analyses were evaluated at 95% confidence interval and $p < 0.05$ significance level.

As a result of the research, it was determined that some aspects of coach education in Turkey are deficient and some aspects are appropriate. As the most striking result, the rate of those who think that coach education is generally adequate

was 20.2%, and this finding revealed that only 1 out of every 5 participants considered the education adequate. These findings emphasize that coaches in Turkey are generally dissatisfied with the adequacy of coaching education and that coach education programs need to be reviewed and improved.

Keywords: *Sport, Management, Sport Management, Coaching, Education, Coaching Education, Shooting.*

1. GİRİŞ

Spor, ilk insanlardan beri herkesin ilgi odağı olmayı başarmıştır. Özellikle 21. Yüzyılda etki alanını çok geniş kitlelere yayan spor insanların çoğuna hitap etmeyi başarmıştır. İnsanın ihtiyaçlarına hitap eden spor, eğlence, boş zaman değerlendirme ve oyun gibi etkinlikleri içeriyor olması bireylerin spordan vazgeçememe sebebi olmuştur (Honça, 2016).

Yönetim, belirlenmiş birtakım hedeflere ulaşabilmek amacıyla, eldeki kaynakların (maddi kaynaklar, hammadde, donanım ve materyaller) etkili ve verimli bir şekilde organize edilerek kullanılma ve harekete geçirilmesidir (Eren, 2011). Spor yönetimi ise belirlenen bir takım fiziksel hareketleri hedeflerine ulaştırabilmek için insan gücünü ve ekonomik kaynakları sağlayarak, etkin ve verimli bir şekilde bu politikaların ve kararların uygulamaya konulmasıdır (Alev, 2021).

Dünya genelinde bir sektör haline gelen spor sayesinde milyonlarca insan istihdam imkanıyla tanışmaktadır. Dünya çapında düzenlenen spor aktivitelerine katılan profesyonel sporcular ve izleyicileri için spor sektörü bir endüstri olarak görülmektedir (Hoye vd, 2015). Sporla ilgili süreçlerin yürütülebilmesi ve işleyebilmesi için, yönetebilme kapasitesi yüksek ve gerekli bir yeterliliğe sahip spor yöneticilerinin sürece dahil olması gerekmektedir (Retar vd, 2016).

1.1 Araştırmanın Konusu

Bu çalışmada konu olarak ‘Türkiye’de Antrenör Eğitiminin Yeterliliği ve Atıcılık Sporuna Özgü Değerlendirilmesi’ olarak belirlenmiştir. Günümüzde Türkiye’nin mevcut olimpiyat ve uluslararası başarılarına bakıldığında eksikliklerinin olduğu, bu eksikliklerde antrenör eğitiminin ne kadar yer kapladığı araştırılacaktır. Ortaya çıkacak sonuçların ve tavsiyelerin ışığında daha bilinçli ve teknik olarak daha donanımlı antrenörler yetiştirilmesi hedeflenmiştir. Buradan hareketle donanımı artmış ve hakkıyla yetiştirilmiş antrenörlerin ulusal ve uluslararası müsabakalarda daha başarılı sonuçlar alan sporcular yetiştirmesi kaçınılmaz olacaktır.

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı Türkiye'deki antrenör eğitiminin yeterliliğini tespit ederek, halihazırda sahada görev alan, emekli olan ve gönüllü antrenörlerin bu eğitime karşı görüşlerini almaktır. Türkiye'deki antrenör eğitiminin eksikliklerini tespit ederek, antrenörlerin de bilgi, birikim ve tecrübelerinden faydalanarak, daha kaliteli bir eğitim verilmesi için tavsiyeler sunmaktır.

1.3 Araştırmanın Soruları

1. Türkiye'deki antrenörlerin, antrenörlük eğitiminin içerik, süre ve imkanlar bakımından yeterliği ile ilgili görüşleri hangi düzeydedir?
2. Türkiye'deki antrenörlerin, antrenörlük eğitiminin sporcunun becerileri ve performansı üzerindeki etkisi ile ilgili görüşleri hangi düzeydedir?
3. Türkiye'deki antrenörlerin, verilen eğitimin kendilerine sağladığı katkı hakkındaki görüşleri hangi düzeydedir?
4. Türkiye'deki antrenörlerin, antrenörlük eğitiminin sporda başarı açısından önemi ve antrenör adaylarının seçimi konusundaki görüşleri nedir?
5. Türkiye'deki antrenörlerin; antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene yaptığı katkı ile ilgili görüşlere katılım düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
6. Antrenörlük eğitiminin eğitim verene yaptığı katkı, antrenörlerin eğitimin yeterliği ve etkinliği ile ilgili düşünceleri arasındaki ilişkide moderatör etkiye sahip midir? (Bu ilişkinin gücünü kuvvetlendiriyor mu?)
7. Türkiye'deki antrenörlerin; antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene yaptığı katkı ile ilgili görüşlere katılım düzeyleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
8. Türkiye'deki antrenörlerin; antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene yaptığı katkı ile ilgili görüşlere katılım düzeyleri yaşa göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

9. Türkiye'deki antrenörlerin; antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene yaptığı katkı ile ilgili görüşlere katılım düzeyleri eğitim durumuna göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

10. Türkiye'deki antrenörlerin; antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene yaptığı katkı ile ilgili görüşlere katılım düzeyleri kadrolu/ücretli veya gönüllü antrenör olmaya göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

11. Türkiye'deki antrenörlerin; antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene yaptığı katkı ile ilgili görüşlere katılım düzeyleri antrenörlük belgesini edinme şekline göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

12. Türkiye'deki antrenörlerin; antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene yaptığı katkı ile ilgili görüşlere katılım düzeyleri antrenörlük süresine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

13. Türkiye'deki antrenörlerin; antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene yaptığı katkı ile ilgili görüşlere katılım düzeyleri milli takım antrenörü olup olmamaya göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

14. Türkiye'deki antrenörlerin; antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene yaptığı katkı ile ilgili görüşlere katılım düzeyleri atıcılık sporcusu olup olmamaya göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

1.4 Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma çalışması Türkiye'de verilen antrenör eğitimi incelenerek, Aktif olarak antrenörlük yapan ve antrenörlüğe devam etmeyen tecrübeli Atıcılık Antrenörleri üzerinde yapılmıştır. Bu çalışma tekniğine göre nicel bir çalışmadır. Bu çalışmada Türkiye'de antrenör eğitiminin yeterli olup olmadığını tespit etmek ve mevcut antrenörlerin, antrenör eğitimlerine karşı görüşleri alınmıştır. Bu bağlamda tespit edilen eksikliklerin giderilmesi için çözüm önerileri sunulmuştur. Araştırmanın zaman zaman yarışmalarda, zaman zaman online olarak, zaman zaman ise bizzat antrenörlerin görev yaptığı şehirlere giderek görüşleri alınmıştır.

2. YÖNETİM KAVRAMI

Yönetim kavramı eski tarihlerden bugüne kadar uygulamalarda ve fikir bünyesinde her zaman öne çıkan ve karşılaştırmalara maruz kalarak incelenmiştir (Koparal, C. vd. 2012). İnsanın var olduğu her alanda ihtiyaç duyulan, evrensel olarak kabul görmüşlüğü bulunan, belirlenen amaçlara ulaşmak için kolay ve sistematik yolu ifade eder. Yönetim kavramı zannedildiği gibi sadece siyaseti, iş hayatını, ekonomi sistemini veya iş merkezlerini konu edinmemektedir. İnsanın var olduğu en küçük birim olan aileden başlayarak, okulda ve sporda, sporun icra edildiği kurumlarda da yönetime ihtiyaç duyulmaktadır (Abiş, 2018).

Yönetimin, içerisinde bulunduğu döneme, mekana ve kültüre göre çeşitlilik gösterdiği ve sürekli bir gelişim içerisinde olduğu görülmektedir. Yönetimi ifade edecek tanımı yapılmış ve çeşitli alanlara göre farklılık gösteren ifadelerle dile getirilmiş olsa bile yönetim kavramına net bir şekilde belli sınırlar çizilememiştir. Bu durum yönetim kavramının sınırının olmadığını, değişen gelişen zamanda, gelişerek farklılık gösterebileceğini ortaya koymaktadır (Öz, 2022).

2.1 Yönetimin Amacı

Yönetimin amacı, en az eforu sarf ederek en çok verimi almaktır. Yönetimde insan kaynaklarını, parayı, malzemeyi ve zamanı daha az kullanarak en fazla verimi elde etmek ana hedeftir. Asıl amaç kaynaklardan ve enerjiden tasarruf ederek, israfa mahal vermeden en etkili ve verimli sonucu almaktır (Tanır, 2007). Yönetimin amaçlarını daha detaylı incelemek istersek, hedeflere ulaşmak, iş birliği ve koordinasyonu sağlamak, kaynak israfını ortadan kaldırmak, çalışanlarla dostça bir ilişki kurmak, kaynakların akılcı bir şekilde kullanımını sağlamaktır (Qureshi, 2016).

2.1.1 Hedeflere ulaşmak

Belirlenen bir hedefe ulaşmak yönetimin temel amacıdır. Belirli bir takım araç gerek ve yöntemleri de bu hedef doğrultusunda harekete geçirerek hedef faaliyetinin gerçekleşmesi için tüm güç seferber ilan edilir (Qureshi, 2016).

2.1.2 İş birliği ve koordinasyon sağlamak

Yönetim faaliyetinde görev alan çalışanlar ve farklı bölüm çalışanları arasında daha etkili, hızlı ve net sonuçlar alabilmek için iş birliği sağlanması hem yönetimin kusursuz çalışmasını sağlar hem de yönetim örgütünün tamamını uyumlu hale getirir (Qureshi, 2016).

2.1.3 Kaynak israfını ortadan kaldırmak

Yönetimin diğer bir amacı ise belirlenen hedeflere ulaşmak için en az kaynağı en etkili şekilde kullanabilmektir. Daha az maliyet ile daha fazla iş yapabilmek yönetimin temel felsefesini oluşturur (Yaşar, 2023).

2.1.4 Çalışanlarla dostça bir ilişki oluşturmak

Yönetimin bir diğer amacı ise örgütün daha verimli olması için, belirli bir amaca adeta adanmış çalışanlar arasında güçlü ilişkiler oluşturarak çalışanların kendilerine verdiği sorumluluğun oturmasını sağlar. Bu kadar ince detayları düşünmek ve özveri göstermek yönetimin daha başarılı sonuçlar elde etmesini kolaylaştırır (Yaşar, 2023).

2.1.5 Kaynakların akılcı bir şekilde kullanımını sağlamak

Hedeflerin gerçekleşmesinde kullanılacak kaynaklar sınırsız olmadığından hem tasarruf etmek hem de en az maliyet ile çalışmalarını tamamlayabilmek için insanın, paranın ve kullanılacak malzemelerin akılcı bir şekilde kullanımını sağlayarak rasyonelliği baz alarak ilerlemek örgütün amaçlarından biridir (Yaşar, 2023).

3. YÖNETİCİ

Yönetimin amaçlarını gerçekleştirebilmek için insan kaynaklarını ve eldeki kaynakların verimli kullanılması sorumluluğunu taşıyan kişi olarak tanımlanır. Buna bağlı olarak eldeki kaynakları anlamlı bir şekilde kullanılmasını sağlayarak, bir araya getirilmesini sağlayan ve bu doğrultuda planlamanın, örgütlemenin, yönetimin, koordinasyonun yapılmasını ve denetlenmesini yapan kişi veya kimselerdir. Yapılacak çalışmaların her ne kadar düzenlenmesini etkili ve verimli bir şekilde yapılmasını sağlasa da tüm bunların yasalar çerçevesinde kanunlara uygun yapılmasını sağlamak da yöneticinin görevidir (Koç ve Topaloğlu, 2012).

3.1 Yönetim Teorileri

Yönetim gelişen ve değişen dünyada zamanla kendi içerisinde birtakım değişimlere uğramıştır. Sanayi devriminin İngiltere'den tüm dünyaya yayılmasıyla beraber ülkeler arasında her konuda rekabet oluşmuş, bunların başını üretim çekmiştir. Ortaya çıkan bu rekabetler sonucunda da ister istemez farklı metot ve yöntemler ortaya çıkmıştır (Koçel, 2014).

Yönetim teorileri, yönetime ilişkin kavram ve yönetim ilkelerini inceleyen, mevzu bahis konuya ilişkin literatür araştırmalarını ve bu konudaki gelişmeleri takip eden disiplinler arası bir alanı oluşturmaktadır. Bu teoriler yönetim açısından kritik önem sahip olan planlama, örgütleme, yönlendirme ve kontrol süreçlerini ele almaktadır. Bu unsurlar yönetim teorilerinde farklı bir yönlendirmeye maruz kalarak yönetim süreçlerinde yönlendirmelere yol açmaktadır. Tarihsel süreç içerisinde de farklı yaklaşımların meydana gelmesini sağlayan yönetim teorileri, bilimsel, klasik, davranışsal, modern yönetim ve sitem yaklaşımları ve toplumsal sorumluluk yaklaşımları gibi birkaç farklı şekilde oluşmaktadır (Elitaş, 2017).

4. YÖNETİM FONKSİYONLARI

Yönetimin başarılı olabilmesi ve örgütün belirlenmiş hedefler doğrultusunda başarılı olabilmesi için planlama, örgütlenme, yönlendirme ve kontrol gibi fonksiyonlara ihtiyaç duyulmaktadır. Stratejik planların gerçekleştirilmesi, süreçlerin iyileştirilerek kaynakların yönetilmesi kritik önem taşımaktadır. Bu yüzden yönetim fonksiyonları ile yönetim örgütü arasındaki ilişki, yönetimin performansını doğrudan belirlemektedir (Öztürk, 2017).

Yönetimde insan gücünün tek başına üstesinden gelemeyeceği işleri daha kolay ve rahatlıkla yerine getirebilmesi ve görev dağılımları yaparak yükü hafifletmesi için örgüt kurması gerekmektedir. Örgütlenen insanlar yönetim sürecini birkaç unsur çerçevesinde gerçekleştirmektedir. Bu unsurlar; Planlama, Örgütlenme, Koordinasyon, Uygulama ve kontrol olarak gerçekleşir (Atılğan, 2011).

4.1 Planlama

Fayol, örgütlerin amaçlara yönelik hedefler koymas ve bu belirlenen hedeflere en doğru ve kararlı şekilde ilerleyebilmek adına planlamanın şart olduğunu ortaya koymuştur (Carroll ve Gillen, 1987). Örgütler eş güdümlü görevleri kişilere dağıtarak görev dağılım sayesinde iş yükünün hafifletilmesi, planların kısa, orta ve uzun vadeli olarak elde bulunan şartları en yüksek performansta değerlendirip zahmetsizce bitirmeyi hedeflemektedir. Yönetimdeki en büyük özelliklerden birisi izlenilecek yol çizerken kusursuz olması değil de çizilen yolda ilerlerken ortaya çıkabilecek tahmin edilemeyen sorunları çözebilme kapasitesi ile ölçülür. Belirlenen hedeflere ulaşmak için stratejik planlar oluştururken daha başarılı sonuçlar alınabilmesi için alternatif planların da oluşturulması gerekmektedir (Simerson, 2011).

4.2 Örgütleme

Örgüt içerisinde yer alan çalışanların en doğru materyalleri kullanarak en uygun pozisyonlarda görevlendirilmesi örgütlemeyi ifade etmektedir. Elde bulunan mevcut imkanları en doğru kullanmanın yolu en doğru görevlendirmeler ve en doğru araçları kullanarak gerçekleştirmektir. Bu bağlamda düşünüldüğünde örgütlemeyi hedefler doğrultusunda atılacak tüm adımların bir sağlaması olarak görülmektedir (Yaşar, 2023).

Örgütlemenin en temel felsefesi elde edilecek olan başarılarından ziyade örgüt içerisinde çalışma istikrarı olarak ifade edilmektedir (Tortop vd. 2007).

4.3 Koordinasyon

Eş güdüm olarak adlandırılan koordinasyon, örgüt içerisindeki çalışanların birbiri ile bir uyum içerisinde çalışması olarak görülmektedir. Yöneticinin asıl görevlerinden birisi olan örgüt içerisindeki her bir bölümü ayrı ayrı değerlendirerek eş güdümlü bir şekilde işleyişini sağlamaktadır. Bu adımların daha titiz ve dikkatli bir şekilde atılabilmesi namına da örgüt içerisinde çoğu zaman koordinasyon kurulları kurulmaktadır (Aydın, 2001).

Koordinasyon kendi içerisinde yatay ve dikey koordinasyon ve iç ve dış koordinasyon olmak üzere iki bölüme ayrılır. Örgüt içerisinde farklı kademelerde göre ala çalışanların arasında kurduğu iletişime dikey koordinasyon, aynı seviyede bulunan çalışanlar arasındaki iletişime ise yatay koordinasyon denilmektedir. Yine örgüt içerisinde iletişim kurulmasına iç koordinasyon, örgüt dışı koordinasyon kurulmasına ise dış koordinasyon denilmektedir (Koç ve Topaloğlu, 2012).

4.4 Uygulama

Örgüt içerisinde hedefe koyulan amaçlar doğrultusunda hazırlanan tüm sistemin uygulamaya koyulma aşamasıdır. Diğer bir adıyla yöneltme olarak da bilinen uygulama unsuru, planlama ve örgütleme sürecinin hemen ardından yürürlüğü koyulan unsurdur. Önceki unsurlarda daha çok soyut çalışmalar yapılmış olsa da bu aşamada yönetici, çalışanlar ile yüz yüze gelmektedir. Bundan dolayı dinamik bir unsur olarak görülmektedir (Yaşar, 2023).

4.5 Denetim

Örgütün belirlenen hedefler doğrultusunda daha önceki aşamalardaki faaliyetlerin gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği veya yapılan doğru veya yanlış adımlar tespit edilmesi için gerçekleştirilen son aşamadır. Denetleme aşamasının var olması bile çalışanların kendi öz kontrollerini yapmasını sağlamakta, aslında çoğu zaman denetleme yapılmasa dahi var olduğu bilinmesi işleri yoluna koymaktadır (Tortop vd. 1999).

5. SPOR VE YÖNETİM İLİŞKİSİ

Tarihsel süreç içerisinde insanların toplu olarak hareket etmeye başlamasıyla sporun ortaya çıktığı görülmektedir. Özellikle sporun tarihine bakıldığında toplumların savaşa hazırlıklarında kullandıkları spor, kitleleri fiziksel olarak güçlü kılmak ve belirli bir sistem dahilinde güç kullanmak amacıyla kullanılmıştır. Bu ihtiyaç da sporun sistemli ve koordineli bir şekilde kullanılmasını gerektirmiş ve bu faaliyetin yönetilmesi gerektiğine dair ihtiyaç olduğu fikrini ortaya çıkarmıştır (Erkal, 1978).

Belirli amaçlar doğrultusunda insanların bir araya gelmesi yönetim faaliyetinin ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Günümüzde belirli bir yönetim içerisinde bulunmaya insan yoktur. İnsanların bir arada yaşama ihtiyacı hemen herkesin belli bir organizasyon ve yönetim altında yer aldığını göstermektedir. İnsanların temel ihtiyaçlarını karşılamak üzere ortaya çıkan yönetim ve organizasyonlar olduğu gibi spor gibi farklı alanlarda da yönetim kavramı ortaya çıkmıştır (Karakullukçu, 2008).

5.1 Spor Yönetimi

Yönetimin alt birimi olması sebebiyle spor yönetimi de genel yönetimin özelliklerini taşımaktadır. Yönetimin alt birimi olan spor yönetimi, amaca yönelik olarak bulunduğu birimi veya işletmeyi başarılı ve etkin bir şekilde yönetmeyi hedefler. Spor biliminin bir kolu olan spor yönetimi, sporda ve spor alanlarında yönetimi meydana getirmekte, sonrasında ise bu yönetimin etkili ve verimli çalışabilmesi için sevk ve idaresini sağlamaktadır (Ardıçlı, 2007). Yani genel yönetime ait olan yöntem ve metotlar spor yönetimi de kullanılmaktadır. Genel yönetimde içerisinde kullanılan ilke ve kurallar da dahil olmak üzere tüm yöntemler spor yönteminde de kullanılmaktadır. Spor yönetiminin birincil amacı spor faaliyetlerinin gereğine uygun olarak yürütülmesini sağlayarak bilime dayalı çevreler doğrultusunda uygulanmasını sağlamaktır. Bunun yanı sıra mevcut spor yönetimi uygulamalarını ve mevcut beden eğitimi ve spor uygulamalarını hedef

olarak zamana uygun olarak iyileştirilmesini, yönetim kaynağı ihtiyaçlarının karşılanmasını, insan gücünün ve kurum ve kuruluşların temini ve yönetimi konusunu da kendi bünyesinde taşımaktadır (Öz, 2022).

Belli bir amaca yönelik olması, iş birliği, evrensel bir boyut taşıması, insan ve grupları içeriyor olması gibi özellikleri taşıyan yönetim, spor yönetimine yönelik olarak da bu özelliklerini kullanmaktadır. Spor yönetimi genel olarak içerisinde bulunduğu işletmeyi belirlenen hedeflere ulaştırma ve işletmenin usulüne uygun yönetilmesini sağlamaktır (Doğar, 2019).

Zamanla müsabakalarda elde edilen sonuçların değişmesi, skorların daha yükseklere taşınması ve rekabetin artmasıyla kendi değerini artıran spor, ülkeler için daha önemli konuma yerleşmiştir. Bilim ve teknolojinin de artan bu değerden pay alması, eğitim seviyelerinin yükselmesi gibi teknik konuları da etkisi altına almıştır. Değerini artıran ve daha yüksek konumlara çıkan spor beraberinde daha fazla göz önünde olmaya başlamıştır. Spor programlarına daha fazla yer verilmesi, sponsorlukların artması, bu alanda çalışan insanların ve sporcuların bilinçlenmesi hem yeni iş imkanlarının oluşmasını sağlamış hem de sporun uluslararası bir değer kazanmasıyla sonuçlanmıştır (Adatepe vd., 2020).

Kendine has bir yönetim şekli olan spor yönetimi bunların yanı sıra yönetimin genel özellikleri içerisinde yer alan planlama, örgütleme, yürütme, koordine etme ve denetim gibi mekanizmaları da bünyesinde barındırmaktadır (İmamoğlu, 1992).

5.2 Spor Yönetiminin Önemi

Tarihten bugüne sporun geçirdiği dönüşüm ve değişimler, günümüze kadar taşıdığı değerler spor yönetiminin önemini bir kez daha ön plana çıkarmaktadır. Buna binaen, bu önemin değerini artarak devam ettirmesi ve hedeflerin gerçekleşmesi için, sahip olduğu ilkelerin doğru yerde ve doğru zamanda uygulanması gerekmektedir (Atılğan ve Kaplan, 2018).

6. TÜRKİYE'DE SPOR YAPILANMASI

6.1 Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (1922- 1936)

İsviçre Federasyonu örnek alınarak 1922 yılında zamanının tek yetkili spor mercii olma özelliği taşıyan Türkiye İdman Cemiyetleri ittifakı kurulmuştur. Spor kulüp temsilcileri tarafından kurulan bu yapı, ilk kez çok kulüplü olma özelliğini bünyesinde bulundurmaktadır. TİCİ kurulduğu şekil itibari ile devlete ve devleti yöneten hükümete karşı özerk olma özelliği taşımaktadır. Kulüpler tarafından oluşturulan, ülke genelindeki sporda söz sahibi bir yönetim modelini temsil etmektedir (Alev vd, 2021).

TİCİ'nin en önemli özelliklerinden biri olan yönetimlerinin seçimle belirlenmesi ve aşağıdan yukarıya olacak şekilde bir yönetim şekli benimsemesidir. Kulüpler de bazı görevlerini kendi istekleri doğrultusunda bir üst mercilere devretmiş, böylelikle federatif bir yönetim şekli benimsenmiştir. TİCİ'nin yapısı itibari ile özerk olması ve demokratik şekilde yönetiliyor olması, kendi başına karar alabilmesine ve devletten bağımsız olarak maddi bütçesine harcamasına olanak sağlamıştır. (Alev vd, 2021).

TİCİ federasyonların da kendi kendini yönetebilmesine ön ayak oluşturmuş, federasyonların kendi maddi varlıklarını kullanabilmesine ve kendi yönetim kararlarını alabilmesinde etkili olmuştur. Fakat, siyasi birtakım şartlardan dolayı yönetim yarı resmi şeklinde yeniden revize edilmiş ve resmi otoriteye bırakılmıştır (Ak, 2017).

Spor altyapılarını karşılamada yetersiz kalan TİCİ, ülke genelinde otoriteye hükmedecek seviyeye kadar gelememiş, yeterli ekonomik seviyeye çıkabilmek için gerekli parayı bulamamış ve mali yapısını güçlendirememiştir. Bu nedenler ötürü de 1936 yılında düzenledikleri genel bir kongrede TİCİ kendi fesih etmiştir (Doğar, 1997).

6.2 Türk Spor Kurumu (1936-1938)

Türk Spor Kurumu da bazı özellikleriyle TİCİ'ye benzemektedir. 1936 yılında kurulmuş olan Türk Spor Kurumu, kısmen merkezileşmiş olup, hükümet programlarında ilk defa yer alması, Türk Spor Kurumu ile gerçekleşmiştir. Merkez ve taşra teşkilatlanması açısından da TİCİ'ye benzeyen Türk Spor Kurumunun genel kurulunda asker ve hükümetten temsilciler yer almaktadır. Tüm bu yapılanma da dönemin parti yönetimi yani hükümet tarafından onaylanıp yürürlüğe koyulmaktadır. Dolayısı ile hükümette yer alan partinin etkisi ve çalışma prensipleriyle yönetildiği aşikardır. Spor yönetimlerinin siyasi parti prensipleri ile hareket etmesi birtakım gruplaşmalara ve yaşanacak ayrımcılık ve olumsuzluklara zemin hazırlarken, spor tarafında yaşanacak olumsuz gelişmeler de partiyi aynı şekilde olumsuz olarak etkilemektedir. Dolayısı ile bu gibi olumsuzlukların yaşanmaması ve yaşananlardan da tecrübeler çıkartılarak spor yönetiminin doğrudan kamu idaresi altına alınmasına karar verilmiş ve bu şekilde yapılandırılmıştır (Alev vd, 2021).

Türk Spor Kurumu, spor yönetiminin federatif şekilde yönetilmesinden, spor yönetiminin devlet idaresi altına geçmesine ön ayak olmuştur. Türk Spor Kurumu güttüğü politikalar ve spor ilişkileri ile de Türk sporunun ilk örneğini teşkil etmektedir.

Türk Spor Kurumu, Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı ile başlayan demokratik olma serüvenine bir başka başarısızlık olarak devam etmiştir (İmamoğlu, 2011).

6.3 Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü (1938-1986)

Tam anlamıyla sporda devletçilik anlayışı 1938 yılında Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü ile başlamıştır. Özek bir yapı benimseyen Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı ve daha sonrasında yarı merkezi bir yapısı olan Türk Spor Kurumundan sonra tamamen merkezî yönetime tabi olan Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü kurulmuştur. BTGM tamamen merkezî yönetimle idare ediliyor olması diğer ülkelerdeki spor yönetiminin de bir benzeri olduğunu ortaya koymaktadır. Böylelikle spor yönetiminin genel yapısı da değişmiş ve spor federasyonları faaliyetlerini Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü adı altında yürütmektedir (İmamoğlu, 2011).

Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü Kuruluş tarihinden itibaren farklı birimlere bağlı olarak görev yapmıştır. Bazı zamanlar bakanlıklara bazı zamanlar ise

başbakanlığa bağlı olarak görev yapmıştır. Sporun bakanlıklar üstü bir geniş kitleye hitap ettiği düşünülerek başbakanlığa bağlanan Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü, başbakanlığın sporu teşkilatlandırma konusunda yetersiz kalması, bakanlıklar içerisinde yapılanması en güçlü olan Milli Eğitim Bakanlığına bağlanmasına sebep olmuştur. Daha sonrasında güçlenen ve daha geniş kitlelere hitap etmeye başlayan sporda Milli Eğitim Bakanlığı da yetersiz kalınca, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü tekrar Başbakanlığa bağlanmıştır. Ülkedeki futbolun ve sporun kendine ait bir bakanlığa sahip olması gerektiği düşüncesi ortaya çıkmış ve Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü, Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlanmıştır (Doğan, 2019).

6.4 Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (1989-2011)

1986 yılında spordan sorumlu genel bir müdürlüğe ihtiyaç duyulmuş, spor hizmetlerinin idare edilmesi amacıyla 3289 sayılı kanun ile birlikte Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Böylelikle spor ve spor hizmetleri merkezi yapıya bağlanmış ve hiyerarşik bir yapı içerisinde yönetilmeye başlanmıştır. Fakat diğer genel müdürlüklerden farklı olarak bazı esnek düzenlemeler yapılmasına izin verilmiştir. Örnek verilecek olursa, çeşitli kurum ve kuruluşlardan birer temsilci seçilerek bir merkez danışma kurulunun oluşturulması merkezi olmayan bir yönetim örneğidir. Benzer şekilde il ve ilçelerde danışma kurulları da oluşturulmuştur. Yenilikçi bir anlayışla federasyonların kurulmasını öngören bir yapının kurulması merkeziyetçi yapıdan uzaklaştığını daha da kesinleştirmiştir. Sporun halka en yakın birimler olan yerel yönetimler ile doğrudan bağlantılı olduğu fikri ortaya atılmış ve sporla ilgili yetki ve görevler verilmiştir (Doğar, 1994).

6.5 Gençlik ve Spor Bakanlığı (2011-)

Türkiye’de sporun mevcut bulunduğu konumu daha da ileriki konumlara yükseltebilmek ve uluslararası camialarda spor alanında elde edilen başarıların artırılmasını sağlamak amacıyla 6223 sayılı kanun, 638. KHK ile Gençlik ve Spor Bakanlığı kurulmuştur (Özen vd, 2012).

Gençlik ve Spor Bakanlığının kurulmasıyla beraber göze çarpan bir noktanın ise herhangi bir danışma kurulu veya danışma organının olmamasıdır. Spor Genel Müdürlüğü, Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı olarak, sporun genel sevk ve idaresini

ele almıştır. Bakanlık futbol dışındaki tüm spor faaliyetlerine ilişkin tüm yönetim faaliyetlerini tekelinde bulundurmaktadır (Gündoğdu ve Sunay, 2018).

7. CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİ

Cumhurbaşkanının doğrudan halk tarafından seçildiği bu sistemde, Cumhurbaşkanı doğrudan yürütmenin başında yer almaktadır. Bu yönetim şeklinde parlamenter düzenin tümüyle korunduğu kuvvetler ayrılığı ilkesine dayalı bir idare biçimi olduğu ortak görüştür (Turan, 2018).

Yeni bir teşkilatlanma düzenine giden Türkiye Kamu İdaresi, Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatı, Cumhurbaşkanlığı Makamı ve İdari İşler Başkanlığından meydana getirilmiştir. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile beraber politika kurul ve ofisleri kurulmuş ve bu birimlere bağlı kuruluşların görevleri de yeniden revizyona tabi tutulmuş, bakanlıkların sayısı da 26'dan 16'ya kadar düşürülerek Cumhurbaşkanlığı Teşkilatına ilave edilmiştir (Kiremitçi, 2019).

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi geçilmiş olması Gençlik ve Spor Bakanlığında da birtakım yeniliklerin yapılmasına yol açmıştır. Spor Genel Müdürlüğü yayınlanan kararname ile Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak değiştirilmiş, Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü de Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü olarak güncellenmiş ve Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın merkez teşkilatında görev yapmaya başlamıştır (Alev vd, 2021).

Gençlik ve Spor Bakanlığının taşra yapısıyla ilgili olarak yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde, il ve ilçe Müdürlükleri başta olmak üzere, Yurt Müdürlükleri, Gençlik Merkezi Müdürlükleri, TOHM Müdürlükleri ve Kamp ve Tesis Müdürlüklerinden meydana getirilmiştir (Alev vd, 2021).

Bunlara ilaveten Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi içerisindeki politikalarda, danışma kurulu olarak görev yapan Spor Politikaları Kurumu yer almamıştır (Özer ve Çolakoğlu, 2018).

7.1 Kalkınma Planı

Cumhurbaşkanlığı Hükümet sistemine geçildikten sonra kalkınma planlarını daha kapsamlı oluşturabilmek ve oluşturulan bu kapsam çerçevesinde etkili ve

verimli bir şekilde harekete ve hayata geçirebilmek için 11. Kalkınma Planı Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı oluşturulmuştur. Bakanlıklar, sivil toplum kuruluşları, özel sektör gibi birtakım kuruluşların katılımı ve katkıları ile hazırlanmıştır. Özellikle sporun bir hayat felsefesi haline geldiği, herkesin kolaylıkla spora ve spor aktivitelerine ulaşabildiği, profesyonel sporda ise ulusal ve uluslararası yarışma ve çeşitli organizasyonlarda madalya elde edildiği veya bir başarı çizgisi tutturulabildiği, ayırım gözetmeksizin sporun her dalında üstün başarının hedeflendiği bir ortamın oluşturulması amaçlanmıştır (SBB, 2019).

8. EĞİTİM KAVRAMI

Latince ‘Educatur’ olarak geçen eğitim kelimesi buradan yola çıkılarak üretilmiş içeriği dışarı çıkarmak anlamı taşımaktadır. Temel olarak ilerleme, geliştirme gibi anlamları taşıyan Educare kelimesinden gelen eğitim kavramı Hint kültüründe öğrenme ve öğretme anlamları da taşımaktadır. Gelecek kuşaklara verilebilecek en güzel şeyin eğitim olduğunu söyleyen Cicero, kişilerin geçmiş deneyimlerinde ve hedeflerinden yola çıkarak yorumladığı hareketli bir kavram olarak tanımlamaktadır. Dolayısıyla farklı tanımları bulunmaktadır. Aristoteles, sağlıklı bireylerde sağlıklı bir zihin yaratılması olarak tanımlarken John Adams, kişinin diğerlerini de etkilemek ve değiştirmek üzerine kurulu olduğu bir yapı düşüncesini savunmuştur (Kara, 2022).

Eğitim “Bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istenilen yönde (eğitimin amaçlarına uygun) değişme meydana getirme sürecidir” (Ertürk, 1972).

Her ne kadar toplamlardaki kültürleşmenin parçası olarak sayılsa da insanları bir araya getiren, toplumların oluşmasını sağlayan kültürü ve kültürleşmeyi oluşturan önemli etkenlerden biri eğitimidir. İnsanlar bilerek ve isteyerek eğitim almaları da kasıtlı olarak kültürleşmeyi ifade etmektedir (Fidan, 1985).

Yaşamın ta kendisine hazırlayan eğitim ne düşünülmesi gerektiğini değil de düşünmeyi öğretmeyi hedeflemektedir (Okçabol, 2005).

8.1 Eğitimin Amaçları

Eğitimin amacını Konfüçyus; ‘Erdemli yurttaş ve yönetici yetiştirmek’ olarak tanımlarken, Eflatun ise ‘Bedene ve ruha, yetenekli olduğu yetkinliği kazandırmak ve kişiyi erdemli yapmak olarak tanımlamıştır (Efe, 2010).

Bireyin kişisel gelişiminin tamamlanması, fizyolojik ve psikolojik olgunluğa erişmesini sağlayarak dengeli bir kişiliğe sahip olması, toplumsal bilinci gelişmiş, insana ve doğaya saygılı olmasını sağlamak. Doğuştan gelen yeteneklerini açığa

çıkarmak ve geliştirmek suretiyle toplumun geleceğini olumlu yönde inşa edecek bilgi ve birikimi sağlayarak hayata hazırlamak ve bu amaçlara hizmet edecek bir mesleğe sahip olmasını sağlamaktır (Başaran, 1994).

8.2 Eğitim ve Spor İlişkisi

Sporla eğitim arasındaki ilişki aslında sporun eğitim için ne kadar önemli ve kritik olduğunu göstermek için ele alınmaktadır. Eğitim amaçlı spor faaliyetleri gelişme çağında olan öğrenciler için fiziksel ve zihinsel gelişimlerine katkı sağlamakla birlikte onların sosyal bir birey olmalarını da sağlamaktadır. Özellikle gelişim dönemlerini daha hareketli ve sağlıklı geçirerek gelecekte de daha sağlıklı bireyler olmalarını bunun yanı sıra takım ruhuyla hareket etmeyi, liderliği ve disiplin gibi kişisel gelişim için önemli unsurları da öğrenerek yaşamalarına imkan tanır. Öğrencilerin motivasyon kapasitesini artırarak okuldaki başarılarının da artmasına vesile olur. Dolayısıyla spor, eğitim için de önemli bir yere sahiptir (İmamoğlu vd. 2017).

Okul ağındaki ocuk ve gençlerin özellikle içine kapanık olan ve insan içine ıkılmayı pek sevmeyenlerin sporun sosyalleştirici ve öz güveni artırıcı etkileriyle daha sosyal olduğu, arkadaş çevresinin arttığı ve daha kararlı oldukları gözlemlenmiştir. Diğer bir taraftan bireyleri bu denli değişime uğratabilen spor, kişisel değişimlerini fark edenler için de ömür boyu vazgeçilmez bir alışkanlık haline gelmektedir (Turhan vd. (2005). Eğlenceli oyunlar oynama, sportif faaliyetlerin çeşitliliği bir takım fiziksel aktiviteler bireyleri oynarken öğrenmeye ve eğitime yönlendirmektedir. Eğitimin de köklü olarak etki ettiği, sporun, kişisel özellikleri yönlendirebilecek kadar güçlü bir etken olması, demokratik toplumların oluşturulması, kendi ayakları üzerinde durabilen bireylerin yetiştirilmesi gibi özellikleri de kendi bünyesinde bulundurur (Yaşar, 2023).

9. BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR

Beden eğitimi ve sporu temelleri tarihi süreç içinde incelendiğinde insanların temel ihtiyaçlarının giderilmesi doğrultusunda ve zaman içerisinde gerçekleşen savaflara hazırlıklı olmak amacıyla fiziksel olarak yapılan aktiviteler olarak ortaya çıkmıştır (Akademik tarih 2021).

Beden eğitimi, bireylerin fizyolojik ve psikolojik açıdan gelişmesini, sosyalleşmesini sağlayan süreçlerdir (Sunay ve Tuncel, 1998). Bunlara ek olarak insanların hareket etme gereksinimlerini karşıladığı gibi onları eğlendiren, belli kurallar dahilinde gerçekleşen, eğlenmelerini ve sosyalleşmelerini sağlayan bedensel aktiviteler olarak ifade edilmektedir (Heper vd, 2012).

9.1 Spor

Spor kelimesi köken itibari ile *dispastare* ve *departare* gibi kelimelerden esinlenilerek ortaya çıkmıştır. Türklerin deyimiyile *idman*; kuvvet, çeviklik, esnek olma gibi kavramları içeren spor müsabaka ve rekabete dayalı bir oyun sayılmaktadır (Sporeus, 2020).

Rekabete dayalı, insanın iç güdülerini fizyolojik ve psikolojik yapısını tatmin etmesine imkan tanıyan faaliyetlerin tümü olarak tanımlanmaktadır (Harmandar, 2004).

“Ferdin tabii çevresini beşeri çevre haline getirirken elde ettiği kabiliyetleri geliştiren, belirli kurallar içerisinde araçlı veya araçsız, bireysel veya toplu olarak boş zaman faaliyeti kapsamı içerisinde veya tam zamanını alacak şekilde meslekleştirerek yaptığı sosyalleştirici, toplumla bütünleştirici, ruh ve fiziği geliştiren, rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir olgudur” (Erkal, 1982).

9.1.1 Sporun önemi

İnsanoğlunun doğasına uygun olarak sağlıklı bir yaşam sürmesi için spor en büyük etkiye sahiptir. Dolayısıyla insanlar spor yapmaya teşvik edilmeli, her yaştan

bireyin sporla taşınabilmesi için sporun tabana yayılması gerekmektedir. Bunu yaparken de amaçtan şaşmadan spora teşvik edilecek insanların yaşadığı kültür ve içinde bulunduğu ortam da göz önünde bulundurularak mantıklı çalışmalar ile gerçekleştirilmelidir (Cankalp, 2005).

Hayatı beraber sürdürmekte olan insanoğlu, monoton hayattan kurtulmak, birbiriyle mücadele ederek hayatı zevk alınabilir kılmak için spor aktivitelerini değerlendirir. Zihinsel ve fiziksel tatminini gerçekleştiren insanı tüm yönleriyle geliştiren spor bu anlamda paha biçilemez bir olgudur (Beşik, 2023).

Aslında spor sadece aktivite değil beden ve zihin eğitimidir. Bireylerin küçük yaşlardan itibaren hayatın zorluklarına göğüs gerebilmesi, kişilik ve karakterinin oturması ve toplumun bir parçası olarak genel anlamda toplumlaşma ve kültürleşme olgularının gerçekleşmesinde temel etkidir (Atlı, 2008).

İnsanın özellikle son yüzyılda biyolojik dengelemeye ihtiyaç duyması sebebi ile spora yöneldiği görülmektedir. Gelişmiş toplum ve teknolojinin gelişmişliği ile beden gücüne ihtiyaç duyulmaması, sportif faaliyetlere yönelerek insanın doğasında olan kas gücünün harekete geçirilmesi sağlanmaya çalışılmaktadır. Ayrıca spor yapan insanların hem fiziksel hem de mental olarak daha sağlıklı görüldüğü ve daha kaliteli yaşam sürdürdüğünü gören insanlar da spora teşvik edilmiş ve sporun böylelikle doğal olarak daha geniş kitlelere yayılması sağlanmıştır (Beşik, 2023).

Diğer bir taraftan, gelişmiş ülkeler sporu farklı amaçlar için de kullanmaktadır. Günümüzde bir reklam ve yatırım aracı olarak da görülen spor, hizmet ve organizasyon sektörlerinde de büyük faaliyetlere ev sahipliği yapmaktadır. Bununla beraber eğitim sektöründen ekonomi ve teknolojiye kadar birçok alanda da ülkelere katkı sağlamaktadır (Sunay, 2016).

Sporun birleştirici gücü farklı etnik köken ve farklı kültürlerden insanları bir araya getirirken, insanların sosyalleşme ihtiyacını da başarılı bir şekilde karşılamaktadır (Yeşiloğlu, 2023).

9.1.2 Sporun kazanımları

Sporun bireysel olarak kazanımları, sosyolojik kazanımları ve ekonomik açıdan kazanımları bulunmaktadır. Teknolojik çağın pasif günlük yaşantısını aktif hale getirerek, bireylere daha çevik daha dayanıklı ve hızlı olma özelliği kazandırır.

İyi bir kas yapısı, daha iyi moral ve daha iyi bir duruş kazandırmaktadır. Boş zamanın değerlendirilmesini sağlayarak kişisel tertip düzen sağlamaktadır (Aracı, 1999).

Sosyolojik açıdan bakıldığında insanlarla daha iyi bir iletişim, nezaket ve dostluk duygularını geliştirdiği, rekabeti, yenmeyi ve yenilmeyi öğrenmeyi ve bu başarıları veya başarısızlıkları paylaşmayı öğretir. Artan iş gücü, ekonomik anlamda hareketliliğin sağlanması, bu konuda sorumluluğun artması bilgi alanı ve uzmanlığın geliştirilmesi sağlanır (Aracı, 1999).

9.2 Beden Eğitimi

Çocukluk ve gençlik dönemlerinde hareket etme ihtiyacı, oyunun beden eğitimi ve sporun önemini ortaya çıkarmaktadır. Aynı anda eğlenmek ve bir takım eğitim becerilerinin edinilmesi sağlanmaktadır. Bununla beraber yardımlaşma, ortak iş yapabilme, birtakım kurallar dahilinde işler yapabilme, teşekkür edebilme veya hatasını kabullenme gibi aslında hayatı oluşturan en önemli etkenlerin kazılması sağlanır (Kuter ve kuter, 2012).

9.3 Beden Eğitimi ve Sporun Amaçları

Beden eğitimi ve sporun amacı bireylerin fizyolojik ve psikolojik sağlığını koruyarak, özgüvenli, doğru kararlar alabilen, dürüst, yerine göre nasıl davranacağını bilen disiplinli insanlar olarak yetiştirilmesini sağlamaktır. Bununla beraber donanımlı olarak yetiştirilen bu bireylerin rakipleriyle adil mücadele farkındalığında, sağlıklı yetişmiş bireyler olarak vatanını seven, milli duygularla hareket eden insanlar olmasını sağlamaktır (Yıldıran, 1996).

Unesco raporları da beden eğitimi ve sporun, bireyin bedensel gelişimini sağlamanın yanı sıra hijyen ve sağlığını koruyarak, kişinin bedenine zarar verebilecek endüstriyel ve modern zamanın getirdiği problemlerden himaye edebilmek için hayati değer taşıdığını ifade etmektedir (Çiçek, 1998).

10. ANTRENÖR KAVRAMI

Sporcuları ilgili spor branşlarına uygun olarak gerekli teknik taktik bilgiler ışığında eğiten, psikolojik ve fizyolojik yeterliliğe ulaşması için rehberlik eden, yarışmalarda performans gösterebilecek seviyeye çıkartan kişidir (Özsarı, 2023).

Antrenör, branşına uygun olacak şekilde gerekli olan teknik taktik bilgiyi sporcunun başarılı olabilmesi için etkin ve verimli olarak kullanabilen, karşılaştığı sorunlara karşı farklı stratejiler ve çözümler geliştirerek bunları sahada başarılı bir şekilde uygulayabilen kişidir (Güler, 1998).

Belli bir amaç için rekabet eden sporcuların belli bir eğitimden geçmiş yöneticisi antrenördür. Bu amaçla antrenör, doğru sporculara doğru yönlendirme yapandır (Terry, 1991). Bir liderlik sanatı olarak görülen antrenörlük, bu sanatı icra ederken karşısındaki etkileme, etkili bir iletişim kurabilme ve doğru yönlendirmeye dayalıdır (Konter, 1996).

Görev alanındaki spora göre değişiklik gösteren davranış özellikleri sporcudan sporcuya göre de değişmektedir. Bireysel ve takım sporları olarak ayrılan spor, bireysel ve takım sporlarında da kendi içinde çeşitlilik göstermekte ve her birinde ayrı ayrı farklılıklar bulunmaktadır. Antrenör spor branşına ve sporcuya göre uygulama metotları tercih etmektedir. Antrenör her ne kadar teknik, taktik ve motor bilgiye sahip olursa olsun, bunları etkili ve verimli bir şekilde sporcuya işlemek zorundadır. Başarıyı getiren bilginin çokluğundan ziyade mevcut bilginin sporcuya işlenebilmesi ve pratiğe dökülmesi ile ortaya çıkacaktır (Konter, 1996).

10.1 Otoriter Antrenör

Otoriter antrenörlükte sporcu tamamen edilgen bir haldedir. Antrenör sporculara emir ve direktifler verir sporcular bunlara itaat eder ve yerine getirir. Kontrolün tamamen antrenörde olduğu bu yöntemde sporculara bu sorumluluğu kazandırabilmek için antrenör tarafından herhangi bir girişimde bulunulmaz veya herhangi bir kaygı taşınmaz. Kaygı duyulan sadece kendi otoriteleri ve

yönetimlerinin sarsılmasıdır. Buna ek olarak kendi bilgi ve birikimleriyle ilgili kaygı taşırlar. Yönetmek onlar için önemlidir ve sporculara güven duymazlar (Konter, 1996).

10.2 Liberal Antrenör

Kararları mümkün oldukça sporcuların almasını bekleyen, kuralları belirleyen ve organize eden antrenör olmamaya çalışırlar. Hoşgörülü tavırların sergilendiği sporcuya hareket alanının tanındığı serbest bir antrenörlük olarak ele alınmaktadır. Bunlara ek olarak sorun çözmede yetersiz kalabilir, ilgisiz ve sorumsuz davranırlar. Karar almada yetersiz, eğitim öğretimde de isteksiz bir antrenörlük sergilerler. İçsel motivasyon geliştirme kaygıları taşımazlar ne demokratik ne de diktatör olabilirler (Konter, 1996).

10.3 Demokratik Antrenör

Sporcuyu merkeze koyan demokratik antrenör, alınacak kararları sporcularla paylaşır ve demokratik bir yaklaşımı benimser. Sorumluluktan kaçmayarak sporcuları şekillendirmeye çalışan antrenör, karar almayı öğrenmeyen sporcunun eksik kalacağını, sağlıklı bireyler olabilmeleri için karar mekanizmalarını kullanmalarını öğretir. Sporcularda sorumluluk duygusunu geliştirerek, kontrolü ve kararı onlara yönlendirmeye çalışır. Yapılan aktivitelerden sporcunun zevk almasını sağlayarak elde edilen başarıyı sporcuya mal etme eğilimindedirler (Konter, 1996).

11. TAKIM SPORLARI VE ANTRENÖRLÜK

Takım denildiğinde akla gelen bazı ilkeler bulunmaktadır. Bunları uyum, motivasyon, iletişim ve liderlik olarak sıralamak mümkündür. Antrenör ise takım ruhunu oluşturabilecek ve takımı oluşturan unsurları bir araya getirerek istenilen başarıya ulaşmak için gerekli yol ve yöntemi inşa etmek durumundadır. Takım olarak başarıya giden yolda yol ve yöntem çizmek her antrenörün kendi özel becerisini ve tecrübesini ifade eder (Terekli, 2021).

Takım sporlarının doğasında var olan bir özellik; birden çok insanı bir araya getirmesiyle birbirinden çok farklı insanları bir araya getirmesidir. Başarıya ulaşabilmenin en önemli yolu ise takımı meydana getiren farklı bireylerin koordine edilerek uyum içinde çalışması, takım ruhunu oluşturmaları ve hedefe kilitlenmesi antrenörün çabasıyla meydana getirilir (Yeşiloğlu, 2023).

Takım sporlarında, takım kültürünün aşılması ve bir çalışma ruhunun oluşturulabilmesi için bazı bazı maddeler sıralanması gerekmektedir. Hedeflerin tanımlanması, tanımlanan hedeflerin takım sporcuları ile uyumlu hale getirilmesi, takımın birbiri ile bağlılığının sağlanması ve bunlara ek olarak bireylerin öz güvenlerini aktif hale getirecek şekilde onlara davranılması ve saygı çerçevesinde hedeflere yönlendirilmesi bunlardan bazılarını ifade etmektedir. Aynı şekilde başarılı ve becerikli olarak sergilenen davranışların takdir edilerek ve ödüllendirilerek daha üst performans göstermeleri, üstün performans gösterenlerin bu şekilde ödüllendiriyor olması takım içindeki bireylerin de üstün performansa teşvik edilmesi antrenörün takım içindeki etkinliğini göstermektedir. Takımın yönetilmesi ve doğru zaman ve doğru yerde müdahalelerle takımın performansının devamlılığı antrenörün kendi becerisi ve kendine has meydana getirdiği çalışma felsefesi, geleceği ve sonraki olayları hesaba katarak hareket etmesi tahmin edilen ve tahmin edilemeyen olaylara karşı takımı doğru planlar ile doğru yönlendirme yapması antrenörün takıma hakimiyetini ortaya koymaktadır (Yeşiloğlu,2023).

12. BİREYSEL SPORLAR VE ANTRENÖRLÜK

Bireysel sporlar ortaya çıkışına bakıldığında zaman inşaların kendini savunmak amacıyla birtakım aletler ve hareketler geliştirerek ortaya çıkarmak olduğu görülmektedir. Bireysel sporun başlangıcını da bu yüzden doğrudan savunma ve kendini koruma amaçlı olarak kullanıldığından güreş, boks, okçuluk, eskrim gibi sporların temelini teşkil ettiği görülmektedir. Daha sonrasında ise yine benzer spor dalları olan koşma, atlama, kürek, yelken, binek atları, kayak, kanonun temelleri yine bu dönemlere dayanmaktadır (Fişek, 1985).

Bireysel sporlarda daha çok çeviklik ve atiklik gerektirmekte ve bireysel olarak takım sporlarına göre kişiye daha fazla sorumluluk düşmektedir. Tüm bunları da beraberinde daha fazla stres ve kaygı yapılması takip etmektedir. Dolayısıyla bireysel sporlarda antrenörlük yapanların daha farklı çalışma stratejileri ve çalışma felsefeleri geliştirmeleri elzemdir (Beşik, 2023).

Bireyselde kişiye düşen yükün fazlalığı ve bunların tamamını tek başına yüklenip çözüyor olma becerisi kişiye öz güven ve öz denetim gücü vermekte ve aynı zamanda fiziksel ve zihinsel anlamda da kişiyi güçlü kılmaktadır (Gürbüz,2019). Sporcu tek başına mücadele ettiği için enerjisini ve motivasyonunu en üst seviyede tutmak zorundadır. Antrenör de takım sporlarından farklı olarak sporcunun tüm özelliklerini bilerek bireysel antrenman programı hazırlamak ve planlamak zorundadır (Yeşiloğlu, 2023).

13. ANTRENÖRLÜĞÜN ÖNEMİ

Antrenörlüğün fonksiyonel tanımlamasına bakıldığında, görev yapılacak olan spor dallarına uygun olarak sporcu performansını belirlediği programa uygun olarak antrene eden, gelişimlerini sağlayarak müsabakalara hazırlayan ve müsabaka esnasında gerek görülen zamanda doğru müdahale eden kişi olarak tanımlanmaktadır. Dolayısıyla bu işi hakkıyla icra edecek olan kişi doğru eğitimden geçmiş olarak belgesini almış olan kimsedir (Beşik, 2023).

Antrenörlüğün 14. Yüzyılda Macar asıllı olan Sturdy 'den geldiği tahmin edilmektedir. O dönemlerde topraklara ve savaş yerlerini taşıyan vasıtalar için kullanılan bu kelimde günümüzde, kuvvetli, dayanıklı ve kararlı gibi anlamlar taşımaktadır. Antrenör takım veya bireysel spor farketmeksizin tek bir amaç doğrultusunda tüm kapasitesini kullanan kişidir. Hem sporcuyu performansın zirvesine çıkarırken hem zihinsel hem fiziksel anlamda sporcunun doruklara çıkmasını hedefler. Bu anlamda da antrenör ne kadar motivasyon, empati ve spor bilgisine sahip olursa başarıyı yakalama oranı artar. Yapılan spor branşına ait teknik ve taktikler, psikolojik ve fizyolojik ihtiyaçların bilinmesi ve antrenör tarafından eksik noktalar üzerine basılarak çalışmalar yapılması başarı oranını artırır. Yine aynı şekilde antrenör, sporcunun bireysel ihtiyaçlarını, duygularını ve düşüncelerini ve isteklerini bilmeli ve onların psikolojik durumunu da göz önünde bulundurarak hareket etmesi sporcuların kendi özgüven ve motivasyonu da artıracığından bireysel ve takım sporlarında antrenör kritik rol üstendir (Büyükonat,1997).

14. ANTRENÖR EĞİTİMİ

Sporcuların gerekli teknik taktik bilgiye sahip olabilmeleri için gerekli donanıma sahip, bilgili, becerikli ve yetenekli olup, iyi bir eğitim almış antrenörlere sahip olmak, sporcuların istenilen düzeye taşınabilmesi için şarttır. Antrenörün, görev alınacak spor branşlarına özgü bir modele bağlı olarak eğitim alması ve bu model çerçevesinde geliştirilmesi bir zorunluluktur. Bu bağlamda branşlara özgü modeller ile eğitimi gerçekleştirmiş olan antrenör, sporcularını daha verimli ve etkili yetiştirir (Sevim vd, 2001).

14.1 Türkiye’de Antrenör Eğitimi

Cumhuriyetin ilk kurulduğu yıllardan itibaren, antrenör ve antrenörlük kavramları bir devlet politikası olarak işlenmeye başlanmıştır. Onlarca yıldır bu konunun ele alınmış olmasına rağmen sistem kopuklukları ve birtakım eksiklerden dolayı antrenör eğitimi eleştirilere maruz kalmaktadır. Mevcut antrenör eğitimleri ve antrenörlük kavramları arasındaki ilişki artıları ve eksileriyle işlenmediğinden, genel olarak değerlendirme ve büyümenin engellediği düşünülmektedir (Işık ve Moustakas, 2022).

Türk makamlarınca birkaç on yıldır spor koçluğunun tanımı, düzenlenmesi ve geliştirilmesinin hasıl olduğu düşüncesi yerleşmeye başlamıştır. Her şeyden önce Türkiye, yasaları ve kalkınma planlarına göre fiziksel aktivitelerin günlük hayatın bir parçası olduğu ve uluslararası alanda da sportif başarıların düzenli bir şekilde elde edildiği bir ülke olmayı hedef edinmiştir (Cumhurbaşkanlığı, 2018; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 1982). Bu hedefler doğrultusunda antrenörlüğün önemini vurgulayan Türkiye, antrenörlük politikalarını 1987 yılından itibaren farklı birkaç antrenör eğitimi yönetmeliği ile şekillendirmiştir (Sunay, 2020). Bunun yanı sıra Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşundan itibaren antrenörlük ve antrenörlük eğitiminden sorumlu kurumlar ve yönetmelikler faaliyet göstermektedir (Türkmen, 2013).

Fakat Türkiye’de mevcut antrenörlük ve antrenör eğitiminin mevcut durumu bünyesinde barındırdığı kopukluklar nedeniyle eleştirildiğinden, antrenörlük ve antrenör eğitimine ilişkin ciddi endişeler oluşmuştur (Ziyagil, 2020). Standardizasyon eksikliği, uygun sınav mekanizmalarının olmayışı ve lisanslama düzenlemelerindeki muafiyetler antrenör eğitimindeki başlıca endişelerdir (Ziyagil, 2020). Mevzu bahis ele alınan sorunlar, antrenörlerin aktivitelerinin oluşturulmasında, sunumunda ve kalitesinde kritik roller oynaması sebebiyle ülke genelindeki spor aktivite kalitesinin de düşmesine sebep olmakta ve daha zayıf bir antrenör eğitimi ile sonuçlanmaktadır (Koçak, 2019). Ülkenin genel spor katılımı ve uluslararası başarı açısından hedeflerinin yüksek olması da göz önünde bulundurulduğunda, Türkiye’de antrenörlük sisteminin doğru ve düzgün işlemesi büyük önem arz etmektedir. Antrenörlük sistemini oluşturan unsurların detaylı ve kapsamlı bir şekilde haritasının çıkarılmayışı genel değerlendirme yapılmasını ve büyümesini engellemektedir (Işık ve Moustakas, 2022).

Her alanda olduğu gibi spor alanında da başarıya ulaşmak, toplumun geneline yaymak, sporu ülkenin yapısına uygun olarak etkin ve verimli bir şekilde kullanıp, bilimsel gerçekler ışığında yol olarak hak ettiği noktaya ulaştırmak, uygulanan politikalar ile doğrudan ilişkilidir (Spor Şurası, 2008).

Ülkemizde sporun istenilen düzeye gelebilmesi için dünya genelinde üzerinde durulan ilk üç maddeyi de göz önünde bulunduracak olursak, sporun ulusal olması, spor yönetimlerinin devlete karşı bağımsızlık ilkesine bağlı olması ve toplumu birleştirici bir rolünü üstleniyor olması gerekir (Fişek, 1998).

Sporu ve sporcuyu işleyerek ortaya bir sonuç çıkarılmasını sağlayan antrenörleri ise yetiştirmede Spor Genel Müdürlüğü ve spor alanlarında yönetici, antrenör, öğretmen yetiştiren üniversitelerdir (Kalkavan vd, 2006).

14.1.1 Antrenör eğitim yönetmeliği

Türkiye’de antrenör eğitim yönetmeliği 2002 yılında yayınlanan 24848 sayılı Resmi Gazete ile yürürlüğe koyulmuştur. Bu mevzuata göre antrenörlük 5 kademe olarak uygulamaya başlanmış, zaman zaman değişiklikler geçirerek günümüzdeki halini almıştır (Yıldız, T.T 2016).

14.1.2 I. Kademe antrenörlük

Yardımcı Antrenörlük olarak sınıflandırılır. Kendinden üst bir antrenörün yanında çalışabilir statüsünde olup, bir sonraki kademelere geçiş için en az bir üstündeki antrenör ile en az 1 yıl çalışmış olması zorunludur.

14.1.3 II. Kademe antrenörlük

Antrenör olarak tanımlanır artık tek başına görev yapabilecek antrenör vasfına sahiptir. Bu kademedeki eğitimi alabilmek için I. Kademe (monitör) antrenörlüğüne sahip olup, en az 1 yıl üst kademe antrenörün yanında çalışmış olduğunu kanıtlayanlar katılabildiği bir eğitim programı.

14.1.4 III. Kademe antrenörlük

Kıdemli antrenör olarak adlandırılan bu kademedeki eğitimi alabilmek için II. Kademe antrenör belgesine sahip olup, yine aynı kademede 2 yıl çalışmış olmak şartı aranmaktadır. Buna ek olarak bu iki yıl içerisinde en az 2 seminer görmüş antrenör olmak gerekir.

14.1.5 IV. Kademe antrenörlük

Bu kademe Baş Antrenör olarak geçmektedir. III. Kademe antrenör belgesine sahip olup ve III. Kademede en az 3 yıl çalışmış olmak şartını sağlayan bireylerin katılabildiği bir eğitim düzeyidir. Yine aynı zamanda en az 3 seminer görmüş olmak şartı aranmaktadır.

14.1.6 V. Kademe antrenörlük

Teknik Direktör olarak adlandırılmış bu seviye antrenörlüğün en üst seviyesidir. Bu seviyedeki eğitimi alabilmek için IV. Kademe antrenör belgesine sahip yetiştiricinin bu kademede en az 2 yıl çalışmış olup aynı zamanda sporla ilgili en az 5 bilimsel aktivite görmüş olması gerekmektedir (Antrenör Eğitim yönetmeliği, 2019).

15. ANTRENÖRLÜK KURSLARI

Antrenörlük kursları, spor dallarına göre yetiştirilecek sporcuların eğitiminde görev alacak olan antrenörlerin mevcut yönetmelikler çerçevesinde yetiştirilmesini hedefleyen bilimsel eğitim programlarıdır. Kademelere göre eğitim veren antrenörlük kursları birtakım esaslar dahilinde bunu gerçekleştirmektedir.

16. ÜNİVERSİTELERİN ANTRENÖR EĞİTİMİNDEKİ ROLÜ

Bilimsel olarak sporun desteklenmesi bu konuda ilk mektep olarak Gazi Beden Terbiyesi 1930'lu yıllarda kuruluşu ile gerçekleşmiştir. Yine de spora bilimsel olarak yaklaşım sergilenmesi yenidir. 1976 yılında Manisa Gençlik ve Spor akademisinin kurulması, 1975 yılında İstanbul Anadolu Hisarının kurulması gibi faaliyetlerin alt yapısını 1970'li yıllarda sporun örgütlenmeye başlanmış olması oluşturmuştur (Mirzeoğlu, 2006). 1977 yılında Ege Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunun kuruluşu ve 1982 yılında ise Eğitim Fakültelerinde çeşitli spor bölümleriyle gelişimini devam ettirmiştir (Sunay, 1998).

Temel fonksiyonu ülkemize Beden Eğitimi öğretmeni yetiştirmek olan Beden Eğitimi ve spor bölümlerinin 1982 ile 1990 yılları arasında Fen ve Eğitim Fakültelerine bağlı olarak eğitim verdiği görülmektedir. Antrenör Eğitiminin de temelini oluşturan Beden Eğitimi ve Spor bölümlerinin 1982 yılına kadar sadece lisans eğitiminin bulunduğu lisansüstü eğitimin verilemediği görülmüştür. 1992 yılında ise Beden Eğitimi ve Spor bölümlerinin yol kat edebilmesi amacıyla Yök bazı bölümlerin yüksekokul statüsüne getirilmesini kararlaştırmıştır (Açıkada, 1997).

Günümüzde ise çoğu üniversitede Beden Eğitimi ve Spor Fakültesine bağlı olarak eğitim vermekte olan Antrenör Eğitimi de dahil olmak üzere birçok spor bölümü bulunmaktadır (Kaplan, 2018).

17. FEDERASYONLARIN ANTRENÖR EĞİTİMİNDEKİ ROLÜ

Federasyonların kurulması 1922’li yıllara dayanmaktadır. Bu dönemlerde ise federasyonlar Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı çatısı altında faaliyetlerini sürdürmüşlerdir. TİCİ çatısı altında faaliyet gösteren federasyonların amacı spor dallarının sportif faaliyetlerini ulusal ve uluslararası kurallara bağlı kalarak yönetilmesini sağlayarak, zamanın gereklerini yerine getirerek gelişmesini sağlamaktır (Fişek,1998).

1970’li yıllarda 21 federasyon 28 spor branşında faaliyet göstermekteydi. 1990’lı yıllarda 35 branşa yükselen bu sayı 33 Federasyon ile faaliyetini devam ettirmiştir (Erdoğan, 2011). Günümüzde 63 spor federasyonu faaliyetlerini sürdürmekte olup çok sayıda spor faaliyeti icra edilmektedir. Antrenör eğitiminde, yetiştirilmesinde ve çalıştırılmasında en etkin rolü oynayan Federasyonlar kurs düzenleyebilir, seminer verebilir ve anayasanın 14.maddesinde yer alan Federasyonlar, Genel Müdürlük ile uluslararası federasyonların belirlediği eğitim kriterlerine uygun olarak işbirliği içerisinde antrenör, hakem ve benzeri diğer spor elemanları yetiştirir’’ maddesine uygun olarak çalışmaktadır (Kaplan, 2018).

18. GENÇLİK SPOR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BÜNYESİNDE ANTRENÖR EĞİTİMİ

Antrenör kursları ve düzenli bir şekilde koordine edilmesi, üniversitelerin verdiği antrenörlük vasıflarının belgelendirilmesi gibi çalışmaları Spor Genel Müdürlüğü Eğitim ve Daire Başkanlığı yapmaktadır. 3289 sayılı kanunun Antrenör Eğitim yönetmeliğinin 5. Maddesi ‘Antrenör eğitim kursları, federasyonların, gençlik ve spor il müdürlükleri ile sporla ilgi kurum ve kuruluşların ihtiyaçları esas alınarak ilgili spor dalı federasyonunun iş birliği ve teknik desteği ile Daire Başkanlığınca düzenlenir.’ Maddesine dayanarak faaliyetler gerçekleştirmektedir (3289 sayılı Yönetmelik).

Antrenör Kursları 1987 yılına kadar federasyonların kendi bünyesinde kendi branşlarına özel olarak yapılmaktaydı. Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü 1987 yılından sonra bugünkü ismiyle Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından düzenli olarak gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Diğer bir taraftan Spor Genel Müdürlüğü Üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi veren bölümlerin branşlara özel vermiş olduğu antrenörlük belgelerini de düzenlemektedir (Kaplan, 2018).

19. SPOR POLİTİKALARI

Spor yönetimi örgütlenmesi ve spora bağlı hizmetlerin idare edilmesi, devletten ve devleti yöneten politika yapıcılardan bağımsız bir şekilde hareket etmesi düşünülemez. Dolayısı ile ülkedeki sporu ve spor sisteminin dayandığı temel düşünceleri daha iyi anlayabilmek için ülkedeki politika ve spor politikalarını da mercek altına almak gerekmektedir. Politikaları, mevcut alınmış olan kararlar ile gelecekte alınacak kararları ve bunlara yön verebilecek mekanizmaları yönlendiren bir yol haritası olarak belirtmek gerekirse spor politikası da kendi amaç ve ilkelerini mevcutta kullanmak ve gelecekte doğru yönlendirebilmek için kullanılacak yol ve yöntemleri, spor alt yapı ve tesislerini materyal ve eğitim bakışı, ulusalda ve uluslar arası camialarda spora yönlendirme ve sporun örgütlenmesi ve bunların da uygulanması felsefesi olarak ifade edilmektedir (Hoye vs. 2015).

Ülkede spor politikalarının belirlenmesi ve yürürlüğe koyulması yazılı unsurlar olan anayasa, ilgili yasalar, hükümet programları ve devlet kalkınma planları ile ortaya çıkarılmış olan çalışmalardır (Ak, 2017). Ülke spor politikalarının asıl amacının milli sporun örgütlenmesi, güçlendirilmesi, sporun ve sporcunun gelişimi olarak sıralanabilir (Alev, 2023). Genel olarak Türk sporunun ulusal ve uluslararası camialardaki amaç ve hedeflerinin tespit edilerek gerekli yol haritasının çıkarılması 1982 anayasası ile hükümet programları ve kalkınma planları ülkedeki Gençlik ve Spor politikalarının temelini oluşturmaktadır (Özen vd, 2012).

Cumhuriyetin ilanından günümüze kadar geçen zaman zarfında sporla ilgili devlet politikaları incelendiğinde genel olarak sporun tabana yayılarak halka ulaştırılması, kitle sporlarına destek verilmesi, profesyonel ve amatör sporların teşvik edilmesi bu amaç doğrultusunda kullanılacak saha ve spor tesislerinin inşa edilmesi, gençlerin gerek okulda gerekse okul dışında geçirdikleri serbest zamanlarını spor sayesinde dolu dolu ve kaliteli geçirebilmesi hedeflenmiştir. Her bir vatandaşın fiziksel ve ruhsal sağlığını korumak ve bunu geliştirmek amacıyla spor faaliyetleri düzenlemek ve ülke genelinde yaygınlaştırılmasını sağlamayı üstlenmiştir. Böylelikle sporun bir devlet politikası olduğu aşikardır (Sunay, 2017).

20. SPOR ÖRGÜTLERİ

20.1 Spor Federasyonları

Ülke genelindeki bütün spor ve spor organizasyonlarının düzenlenmesi, ilgili oldukları spor branşının daha da yaygın hale getirilerek geniş kitlelere yayılabilmesi için anayasa ve diğer mevzuatlara uygun olarak ulusal ve uluslararası faaliyetler düzenleyerek branşını ve ülkesini temsil yetkisi taşımaktadır. 3289 sayılı kanuna göre federasyonlar, her türlü kararları kendileri alabilir, bütçeleri kendi genel kurulları tarafından onaylanır ve ibra edilir bu şekilde hukuki hakları bulunmaktadır. 2004 yılındaki düzenlemelerde özerkliği 2010 yılında ise bağımsızlığı tanımlanmış federasyonlar, Spor Genel Müdürlüğü mevzuatı çerçevesinde kendi statülerini oluşturmaktadır. Federasyonlar özerk olmasına rağmen ceza ve disiplin konularında Spor Genel Müdürlüğü tahkimine gidilmesi ve çoğu işleyişinde Spor Genel Müdürlüğünün denetimine tabi olması özerk yapılarına ters olarak görülmektedir. Son geçilen Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile beraber federasyonların yapısında bir değişiklik söz konusu olmamıştır (Özer ve Çolakoğlu, 2018).

Bazı AB ülkeleri ile Türkiye'deki Federasyonların karşılaştırıldığı bir çalışmada federasyonlara olan devlet baskısı veya müdahalesinin Türkiye'ye oranla daha zayıf olduğu görülmektedir. Bu ülkelerin yatay bir düzlemde herhangi bir baskıdan muaf şekilde yönetimde yer aldıkları görülmektedir. Federasyonların tarihine bakıldığında, Cumhuriyet dönemi süreciyle yapısal değişikliklere uğramaya bağlayan federasyonlar, son yıllarda yapılan çalışmalar ile özerkliğe kavuşturulmuş gibi görünse de yalnızca yasal düzenlemeler ile bunun gerçekleştirilemediği ortaya konulmuştur (Bal, 2013).

20.2 Spor Kulüpleri

Spor Kulüpleri incelendiğinde 4721 sayılı Kanuna ve 5253 sayılı Dernekler Kanununun 14. Maddesine göre dernek statüsünde bulunmaktadır. Spor kulüpleri Türk Medeni Kanunu'na bakıldığında tüzel kişilikler olup, özel hukuka sahiptir. Böylece

spor kulüpleri kar amacı gütmeyen hizmet veren tüzel kişiliklere sahip olacak şekilde kurulabilir (Devecioğlu vd, 2012).

Politik unsurlardan, bürokratik problemlerden veya sınırlı yetkilendirmelerden uzak olacak şekilde, devletten bağımsız bir şekilde özerk ve demokratik örgütlenme şeklindedir. Özellikle gelişmiş ülkelerde ve Avrupa'nın çoğunda spor kulüpleri sporun desteklendiği gönüllü bir sektördür (Heinemann, 2005).

Kalkınma programlarında da spor kulüplerine yönelik birtakım kararlar alınmış, spor kulüplerinin sayısını artırarak ve okullarda spor kulüp kültürünü oluşturarak bireylerin farklı spor branşlarıyla tanışması ve sporun yaygınlaştırılması hedeflenmektedir (Alev vd, 2021).

Ülkemizde lisanslı sporcu sayısını artırmaya yönelik çalışmalar devam etse de mevcut lisanslı sporcu sayısı nüfusa oranla yine de azdır. Sporcu sayısını artırma ve lisanslı sporcu sayısını artırabilecek kuruluşlar olan spor kulüpleri, devlet desteği ile orantılı olacak şekilde bunu gerçekleştirebilmektedir. Sporda başarılı ülkelere bakıldığında nüfuslarına oranla mevcut kulüp sayıları ve lisanslı sporcu sayıları oldukça yüksektir. Sporu tabana yaymak ve lisanslı sporcu sayısını yükseltebilmek için spor kulüplerinin değeri buradan da anlaşılmaktadır (Ak, 2017).

21. ANAYASA VE YASALARDA SPOR

Türkiye Cumhuriyeti tarihinden itibaren 1924, 1961 ve 1982 yıllarında anayasa yapılmış ve bu anayasaların sadece 1982 yılında yapılmış olan anayasada yer almaktadır. 1982 yılında yapılmış olan anayasanın ise 58 ve 59. maddelerinde spor ele alınmıştır (Alev, 2023).

Spora yer verilen 1982 Anayasasının 58. Maddesinde gençliğin korunması, Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda devletin, ülkesi ve milleti ile beraber bölünmez bütünlüğünü koruyabilecek gençlerin yetişebilmesi için, onları kötü alışkanlıklardan uzak tutarak, cehaletten korumak için gerekli tedbirleri almaktadır şeklinde yer verilmiştir. Spora doğrudan hükmeden madde olan 59. Maddede ise ‘Devletin her yaştaki vatandaşların fizik ve ruh sağlığını geliştirici tedbirleri alır ve sporun halka yayılmasını teşvik eder.’ Buna ek olarak ‘Devlet başarılı sporcuyu korur’ ifadelerine de yer verilmiştir (Alev, 2023).

Böylece devlet, vatandaşının spor yapma hakkını güvence altına alarak, yaşam kalitesini artırmak, sporu tabana yayarak halkın sağlığını artırmak için gerekli politikaları güttüğü söylenebilir. Diğer bir taraftan eğitim kurumları ve halkın da kalımı ile sporu yaymak ve mevcut durumunu geliştirmek yine devletin sorumluluğunda görülmektedir (Fişek, 1998).

Devlet anayasa ile beraber temelde iki görevi üstlenmiştir bunlardan biri sporu tabana yayarak her yaş grubundan vatandaşı sporla tanıştırmak onların fiziksel ve zihinsel sağlığını geliştirmek ve zinde tutmaktır. Diğer bir taraftan devletin bir rolü de sporu ve sporcuyu destekleyerek ulusal ve uluslararası camialarda müsabık sporcu yetiştirmek ve madalya kazanmalarını hedeflemektir. Sporun ve sporcunun geliştirilmesi sadece aktif olarak spor yapanlarla değil, her spor dalında spor taraftarı ve seyircilerinin hem sağlık hem de eğitime uygun bir kültürde hayatı sürdürmeye yönelik etkilerinin küçümsenemeyecek ölçüde olması sebebi bir başka sebep olarak gösterilmektedir (Devecioğlu, 2011).

3289 sayılı kanun ile de Gençlik ve spor Bakanlığı taşrada özel bütçeli olarak Gençlik Hizmetleri ve Spor İl ve İlçe Müdürlüklerinin kurulabilmesine, teşkilat kurmasına ve bunlara ait görev ve yetkilerin, esas ve usullerin düzenlenmesini içermektedir. Yine sporda şiddetin önlenmesi ve centilmenliğin ön plana çıkarılabilmesi amacıyla 6222 sayılı kanun Gençlik ve Spor Bakanlığının sorumluluğuna verilmiştir (Alev, 2023).

Sporda iyi yönetim başlığı altında yapılmış olan bir araştırma, sporun yasalardaki yeri ile ilgili önemli bir kaynak teşkil etmektedir. 20 Avrupa Ülkesinin baz alındığı bu çalışmaya göre ülkelerin çoğunluğu (13 ülke) yasalarında spora yer vermezken, azınlıkta kalan ülkeler (7 ülke) yasalarında spora yer vermiştir (Chaker, 2004).

Anayasalarında spora yer vermiş ülkeler kendi yasalarına uygun olarak düzenlemeler yaptığından, spor ile ilgili yasalar ülkeler arasında farklılıklar göstermektedir. Romanya, Hırvatistan, Macaristan ve Litvanya'nın anayasalarında herkes için spora ve sporda bağımsız olma gibi kanunlara yer verilmiştir. İsviçre, İtalya ve Avusturya gibi ülkelerin yasalarındaki sporla ilgili maddelerde ise sporun tek başına korunabilmesinden ziyade yönetimler arası gücün sporu kendine göre yönetebileceğine yer verilmiştir. Yönetimlere sporun bırakılmış olması daha dolaylı ve karmaşık yapı oluştururken, tek elden yönetiliyor olması daha anlaşılabilir olmuştur. Ülkemizde ise anayasada sporun tek elden ve açıkça yönetilebilir olduğu ve devletin sorumluluğu açıkça belirtilmiştir (Ak, 2017).

Herkes için spor ve kitle sporlarıyla ilgili olarak yapılan sporun anayasalarda yer aldığı şekliyle uygulanmasına dair birtakım düzenlemeler ve içerikler önerilmiştir. Bu konuyla ilgili Spor Bilimleri Derneği olarak 2011 yılında iki maddelik bir öneri sunulmuştur. Bunlardan birincisi, devletin sağlıklı ve nitelikli bireyler yetiştirilmesi ve toplumu da bu bilinç ışığında yönlendirmek için bilgilendirdiği teşvik ve destektir. İkincisi ise Devlet'in sporu yaymak ve desteklemek gibi bir amacının olduğunu vurgulamaktır. Bu konuda farklı bir yaklaşım üzerinde duran, sporun fiziksel aktivite olarak tanımlanması üzerinde durmuştur. Bireylerin fiziksel aktivitelerinin, spordan daha önemli bir noktada tutulması gerektiğini savunan Alev, spordan daha evrensel bir kavram olarak herkesi ilgilendirdiğini ve bu şekilde anayasada bulunması gerektiğini savunmuştur. Yeni düzenlenecek anayasada Gençlik ve Spor Bakanlığının korunması gerektiği, spora ait

tanımların da yeniden revize edilerek şekillendirilmesi, bunlar yapılırken de dünyadaki başarılı örneklerin dikkate alınması gerektiği üzerinde durulmaktadır. Türk toplumunun sağlık, refah ve mutluluğu göz önünde bulundurularak bu konu üzerinde çalışılması gerekmektedir (Alev, 2023).

22. HÜKÜMET PROGRAMLARINDA SPOR

Spor politikaları belirli bir düzen içerisinde üretilmekte ve talebe göre zaman içerisinde revize edilmektedir. Çağdaş ülkelerde devlet politika haline getirilmiş olan spor politikaları, sporun kalkınması ve büyümesi amacıyla anayasada ve kalkınma planlarında yer almaktadır. Cumhuriyet tarihinden itibaren göreve gelen hükümetler, çalışma programlarında sporun ve gençliğin korunmasına dair maddeler buldurmüş fakat kısa ve öz cümleler ile bu konuya sınırlı şekilde değinmiştir (Ak, 2017). Türkiye’de kurulan hükümetler incelendiğinde ilk kez 1. Bayar Hükümeti programlarında spora yer verildiği, sporun idareyle bağlı olması gerektiği fikrine dayalı olarak Beden Terbiyesi Kanunu çıkarıldığı görülmektedir. Sporun ulusal olarak benimsenmesi, ülkede bir kültür haline gelmesi, sporun tabana yayılarak spor yapmayanın nerdeyse kalmaması için var güçle çalışılması politik bir amaç olarak belirlenmiştir (Aykın ve Bilir, 2013).

Demirel Hükümetleri incelendiğinde 30, 31 ve 32. Hükümet programlarında Beden Terbiyesi Kanunu değiştirilerek Türk Sporunun modern koşullara erişebilmesi için gerekli şartların oluşturulması ve tedbirlerin alınması vurgulanmıştır (Alev,2023).

Melen Hükümetinde ise spor alanı eğitimlerinde daha uzmanlaşmak için özellikle sportif faaliyetlerde görev alan personelin sayısının artırılması doğrultusunda organizasyonların yapılması, ulusal spor faaliyetlerinin daha da geliştirilmesi amacıyla kararlar alınmıştır.

Ecevit hükümetlerinde ise spora ayrılan saha ve oyun alanlarının sayısının artırılması, tesislerin ve amatör sporun yurdun geneline yayılması amacıyla devletin gücünden de yararlanılarak artırılmaya çalışılması hedeflenmiştir.

45 ve 46. Dönemler olan Özal Hükümeti Dönemlerinde, mevcut spor politikalarının geliştirilmesi ve daha da yaygınlaştırılması, çalışması devam eden ve projesi yapılmış spor tesislerinin yapımının derhal bitirilmesi, spor alanlarıyla ilgili üniversitelerin ilgili bölümlerini bitirenlerin de göreve başlatılması ve antrenör

ihtiyacının giderilerek sayılarının daha da artırılması hedef olarak belirlenmiş ve uygulamaya konulmuştur.

1993 ve 1995 yıllarını kapsayan Çiller Döneminde sporla ilgili olarak özellikle gençlerin enerjisinden, üretken ve yapıcı kabiliyetlerinden faydalanarak, onların hem fiziksel hem de düşünce ve karakter tapısının oturması yönünde gerek okul içi gerekse okul dışı her türlü sportif faaliyetin destekleneceği açıklanmıştır.

Yılmaz Hükümetleri dönemi olan 48, 53 ve 55. dönemler, sporun altyapısına ve spor tesislerinin yapımına ağırlık verilmesi, çağın getirmiş olduğu teknoloji ve bilim de takip edilerek yeniliklerin ülke sporuna kazandırılması, sporun her dalının gelişmesini sağlayarak, sporun geniş kitlelere yayılmasının sağlanması amaç edinilmiştir.

57. Hükümet dönemi olan 1999 - 2002 yılları arasında spor alanında özellikle tesisleşmeye önem verileceği, yerel yönetimlerin de imkanlarından faydalanarak spor alanında inşa edilecek tesislerin spor faaliyeti düzenleyebilecek bir hale gelmesi sağlanacaktır. Ayrıca bu dönem içerisinde spor yönetiminin güçlendirilmesi amacıyla, Spor Genel Müdürlüğü ve Spor Yüksek Konseylerinin Kurulması, bunların gerçekleşmesi amacıyla kanun tasarılarının sunulması gerçekleştirilmiştir. Spor Yüksek Konseyinin yetkilerinin de Spor Genel Müdürlüğü'nün üstünde olması teklif edilmiştir.

2007 - 2011 yıllarını da içerisinde alan Erdoğan hükümet programında gençlerin daha fazla spora ve spor organizasyonlarına dahil edilmesi ve sporu toplumun geneline yaymak amacıyla bu faaliyetlerin gerçekleştirilmesi adına Gençlik ve Spor Bakanlığı kurulmuştur. Sporu toplumsal bir olgu haline getirebilmek ve bu anlayışla gençleri yetiştirebilmek adına hedefler koyulmuştur.

Hükümet programlarında bir dönüm noktası olarak görülebilecek bir çalışma olan Türk Spor Kurumu kanununun çıkarılması görülmektedir. Gençlik Spor Genel Müdürlüğü'nün kontrolünde bulunan sporla ilgili amaç ve hedeflerin Türk Spor Kurumu aracılığı ile gerçekleştirme teklifidir. Buna ek olarak taşrada da il ve ilçe yönetimlerine sporla ilgili hizmetleri bırakma kararı olmuştur. Gençlik Spor Genel Müdürlüğü'nün merkez teşkilatına ait görevlerin Türk Spor Kurumuna devredilmesi ve taşra teşkilat görevlerinin yerel yönetim birimlerine bırakılması kararlaştırılmıştır (TSK Kanun Teklifi, 2007).

62. Hükümet Dönemi, 2014-2017 yılları arası Davutoğlu Hükümeti, sağlıklı nesiller için sporun ön plana çıkarılması, mevcut kalitenin artırılması, Üniversiteler ile Milli Eğitim Bakanlığı arası kuruluşların ortaklaşa kullanılarak veya gerektiğinde halka açılarak talebe daha hızlı ve fazla yanıt verilmesini sağlamak, yerel yönetimlerin spora katkısının artırılmasını sağlayarak, profesyonel spordan ziyade amatör spora ve amatör spor kulüplerine destek verilmesine yönelik kararlara ve ifadelerine yer verilmiştir.

23. DÜNYADA ANTRENÖR EĞİTİMİ

Ülkelerin spor konusunda uluslararası başarılar elde etmesi, rakip ülkeler ile rekabet elde edebilmesi, elindeki iş gücü ile doğru orantılı olarak değişmektedir. Sporcuların yetiştirilmesi ve geliştirilmesi, sedanter bireylerin spora kazandırılması, spor alışkanlığı kazandırılarak daha sağlıklı bireylerin oluşturulmasında antrenörler kilit rol üstlenmektedir. Antrenörlerin ülkelere kazandırılmasında ise mevcut antrenörlük sistemleri önemli rol oynamaktadır. Tüm bu koşullar oluşturulurken ülkeler, her sektörde olduğu gibi spor sektöründe de rekabet ve iş gücü piyasasının katılımını artırılması, başarının sağlanması ve antrenörlük eğitiminde dünyaya öncülük edecek sistemleri kullanmaya çalışırlar. Bunlara ek olarak sporun tabana yayılmasıyla antrenörlerin ihtiyaçlarının karşılandığı ve eğitimin modernleştiği sistem hedeflenir (Gök ve Aslan, 2023).

Dünyada sporda başarılı olmuş ülkeler, spor bölümlerinde verdikleri dersler, materyal ve metot açısından zengin olduğu özellikle antrenör eğitimine önem verdikleri görülmüştür (Sevim vd., 2001).

Ülkemizdeki antrenör eğitimini ve antrenör eğitimi veren kuruluşların incelenmesinin yanı sıra, sporda başarılı olmuş bazı ülkelerin de antrenörlük eğitimi ve antrenörlük sistemlerinin incelenmesi, konuyu yeterli ve geniş bir şekilde yorumlama imkanı tanıyacaktır (Elmas, 2001).

23.1 İngiltere Antrenörlük Eğitimi

İngiltere’de antrenör iki aşamalı olarak yetiştirilmektedir. İlk olarak spor federasyonları bu konuda büyük bir yer almış ikinci olarak ise ulusal antrenörlük vakfı antrenör yetiştirmeye başlamıştır (Sevim vd., 2001).

Ulusal spor federasyonları antrenörlük verilecek branşa özgü olarak sınırlandırılmış bir şekilde aday antrenörlerin seçilmesi, eğitilmesi ve eğitim sonundaki gelişimlerinden sorumludur. Ulusal spor federasyonlarının vermiş olduğu eğitimi eleştirmek üzere yorumlarda bulunan Thorpe; Ulusal spor federasyonlarının

gerçeklikten uzak, branşların teknik taktik ve spor pedagojisindeki gelişimleri ve değişimleri görmezden gelerek sadece geleneksel bilgiler ışığında bir antrenör eğitimi verdikleri yönünde fikir belirtmiştir. Buna bağlı olarak Loughborough Üniversitesinin başını çekmiş olduğu başarılı antrenör eğitimi veren çevreler ve spor konseyi tarafından bu yetersizlikleri gidermek üzere Ulusal Antrenörlük Vakfı Kurulmuştur (Yıldız, 2016).

Ulusal Antrenörlük Vakfı kurulduktan sonra antrenör eğitimindeki eksiklere yoğunlaşmış ve kaliteyi artırmak amacıyla, verilecek antrenör eğitimi ve spor branşlarına özel verilecek olan antrenörlük kademeleriyle ilgili bilgi toplama ve geliştirme üzerine görevlendirilmiştir. İngiltere’de asıl deneyimli ve bilgi açısından üstün antrenörlerin yetiştirilmesi konusu Beden Eğitimi ve Spor bilimleri başta olmak üzere Yüksek Eğitim Enstitüleri ve ülkenin üniversiteleri tarafından yürütülmektedir. Üniversiteler diğer antrenörlük eğitimi veren kurumlara göre antrenörlerin akademik yönlerini daha fazla ön plana çıkararak verilecek antrenör eğitiminin kişiler tarafından düşünülerek daha üst noktalara taşınmaları hedeflenmiştir (Yıldız, 2016).

23.2 Almanya Antrenörlük Eğitimi

En az 6 yıllık bir eğitim sürecinden geçirilen antrenörler Alman Spor Birliği organizasyonu ve gözetiminde A, B ve C kategorilerinde olmak üzere 3 kademe de köklü bir antrenör eğitimi ile eğitilirler (Spilker, 1975). C seviyesinde antrenörlük eğitimi verilmiş çalıştırıcı, temel çalıştırıcı olarak adlandırılmaktadır. Bu kademenin en önemli göze çarpan özelliği çalıştırıcı olarak görev yapacak antrenörlerin sportif alt yapıya sahip olmaları gerekmektedir. Almanya’da antrenör eğitiminde temel eğitimlerden başlayarak branşlara özgü spor içerikleri genel kültür şeklinde yüzeysel olarak anlatılarak başlanılmakta, insan fizyolojisi ve psikolojisi üzerindeki etkileri ise detaylı olarak anlatılmaktadır. Antrenör Eğitim programlarının tamamlanması için istenilen sadece yazılı sınavların geçilmesi değildir. Antrenörlerin aktif görev aldığı kulüplerle ortak proje bazlı bir çalışma yapmaları istenmektedir (Yıldız, 2016).

Antrenörlük eğitim kademeleri olan A, B ve C antrenörlük eğitim kademelerini tamamlayan bireyler Diploma Antrenörlüğü adı verilen ve toplamda 1.5 yıllık eğitimi almaya hak kazanmış olurlar. Burada dikkat çeken ise Diploma Antrenörlüğü adı altında verilecek olan eğitime katılabilmek için antrenör

adaylarının geçmişte profesyonel sporcu veya en azından alt düzey bir sporcu olması gerekmektedir. Köln Spor Akademisinde verilen Diploma Antrenörlüğünün temel amacı ülkenin spor başarısı olarak bulunduğu konumu daha başarılı bir noktaya çıkarmak, kendi branşlarında daha tecrübeli ve yeterliğe sahip antrenörler yetiştirmektir (Karaç, 2004).

23.3 Avustralya Antrenörlük Eğitimi

Avustralya'da antrenörlük tam bir meslek olarak görülmektedir. Elit sayılacak kadar yüksek düzeyde eğitim vermeyi hedefleyen Avustralya Antrenörlük Konseyi aracılığıyla iki aşamalı diploma programı çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Birincisi Avustralya Antrenör Konseyi tarafından verilen her branşa özgü verilen Antrenörlük Diploması. İkincisi ise Milli Antrenörlük Bursları aracılığıyla verilmekte olan ileri seviye olarak görülen Yüksek Performans Kursu, elit sayılacak seviyede antrenörlerin gelişimi için gerekli desteğin verilmesini sağlamaktadır (Gün, 2014).

23.3.1 Avustralya antrenör konseyi spor animatörlüğü diploması

Antrenörleri, en yüksek performans antrenörlüğü kapsamında eğitmeye yönelik olan bu kurs, anatomi, sporda enerji sistemleri, beslenme, dayanıklılık antrenmanı, esneklik antrenmanı, sportif özel performans faktörleri, çevre faktörleri, iyileşme programı, zihinsel antrenman, yarışmaya zihinsel hazırlık, beceri antrenman programları, beceri analizi, performans faktörleri analizi, periyodik antrenman programları, antrenman kampları ve seminerleri, yarışma turları, yetenek belirleme ve uzun vadede gelişim, kişisel yönetim ve liderlik becerisi, spor sistemleri ve yönetimi, milli takım programı, insan kaynakları yönetimi, spor bilimi ve dayanışma servisleri kullanımı, medya ile bağlantı gibi 23 farklı alanda eğitim vermektedir (Sevim vd., 2001).

Bu kurs da kendi içinde uzaktan eğitim yoluyla ve sınıfta yapılan eğitim yoluyla olmak üzere iki farklı şekilde verilmektedir. Uzaktan verilen eğitimde kursiyerler tüm bilgilere çevrimiçi sistem üzerinde ulaşabilirler ve tercihe bağlı olarak bir eğitmenle bağlantı kurabilirler. Diğer bir taraftan kursiyerlerin taleplerine bağlı olarak ilgili eğitmenler seminer eğitimi verebilirler (Yıldız, 2016).

23.3.2 Milli antrenörlük bursları yüksek performans kursu

Avustralya, elit sporcu yetiştirecek yüksek performans antrenörlerini, antrenör birliği ve Avustralya Spor Komisyonu aracılığı ile antrenörlük bursları sağlar. Bu sağlanan bursların temel amacı, belli bir seviyeye gelmiş ve elit sporcu yetiştirmiş antrenörler gözetiminde deneyimsiz antrenörlerin çalıştırılmasını sağlamaktır. Burs imkanı sağlanan antrenörler eğitime düzenli olarak katılmakla yükümlü olup, istisnai durumlarda kurs 2 yıllık bir zaman dilimine yayılabilmektedir (Sevim vd., 2001).

23.4 Romanya Antrenörlük Eğitimi

Romanya’da antrenör eğitimi iki farklı yöntem ile verilmektedir. Bunlardan birincisi antrenör okulu olarak adlandırılan ve ülkemizde Gençlik ve Spor Bakanlığına denk olan ‘Consiliul’ diğeri ise ülkemizde Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullara denk olan ‘Facultait Educatie’ adındaki okullardır. Antrenör okullarının eğitim süresi iki yıldır ve en az lise mezunu şartı olmak kaydıyla başvuru yapılabilen bu okullarda teorik ve pratik sınavda başarılı olunması gerekmektedir. Eğitim sonunda kapayıcı sınavlar yapılmakta ve başarılı olanlar kendi branşlarında antrenör olabilmektedir. Dört yıllık eğitim okullarında ise başvuru esnasında yapılan teorik ve pratik sınavdan başarılı olanlar kayıt yapabilmektedir. Eğitim teorik ve pratik olarak üç yıllık bir zaman zarfını kapsamaktadır. Üç yıl sonunda verilen eğitimde başarılı olanlar son yıl okul veya spor kulüplerinde staj yapması gerekmektedir. Son olarak verilen eğitimi kapsayan bitirme sınavı yapılmakta başarılı olanlar kendi branşlarında antrenör olabilmektedir (Yıldız, 2016).

Elit sporcu yetiştirebilecek üst düzey antrenör olabilmek içinse yukarıda bahsedilen iki farklı antrenör eğitimlerinden birini almış olan bireylerin 12 yıllık bir eğitim uygulamasına tabi tutulması sonucunda üst düzey antrenörlükleri verilmektedir (Sevim vd., 2001).

Sporda gelişmiş ülkeler incelendiğinde antrenör eğitiminin genellikle 2 ve 4 yıl olmak üzere iki farklı eğitim seviyelerinde verilmektedir. Özellikle bilimsel çalışmalara dayandırılan özenle işlenen antrenör eğitimleri tamamlandıktan sonra üst düzey antrenör olabilmek için ise ekstra eğitim verildiği görülmektedir (Yıldız, 2016).

23.5 Macaristan Antrenörlük Eğitimi

1970’li yıllardan itibaren yılda iki kere 3 aylık uluslararası antrenörlük kursu veren Hungarian Üniversitesi 8-10 spor dalını kapsayacak şekilde antrenör eğitimi vermektedir. Verilen eğitimde genel konuları içeren bölümler belli bir spor dalına değil de genel anlamda spor alt yapısı oluşturulmasını sağlar. Teorik eğitim verilen bölümler de ise branşlara özel daha derin konular işlenmektedir. 140 saatlik genel konuları içeren bölümde anatomi, antrenman teorisi, fizyoloji, spor psikolojisi, spor sosyolojisi, genel kondisyon, spor organizasyonu, spor araştırmalar ve bilgisayar dersleri işlenmektedir (Elmas, 2001).

Spesifik konular teknik ve pratik olmak üzere iki ayrı bölümde detaylı işlenmektedir. Teknik bölümde spor branşlarına özel olarak bilgiler verilmektedir. Sınıf ortamında ele alınan konular, sahada işlenen konular, spor faaliyetine katılarak verilen bilgiler verilir ve gelişim sağlanması amacıyla formal bilgiler verilir. Psikolojik hazırlık yapılan hataların düzeltilmesi, eğitim yöntemleri, strateji, yeteneklerin geliştirilmesi gibi konular da özel alan bilgilerinde incelenir (Elmas, 2001).

Antrenör eğitiminin pratik bölümünde ise antrenöre tecrübe kazandırma, uygulamalı dersler, birtakım girişimler ile branşlara yönelik özel antrenmanların izlenilmesi ve özel bilgilerin paylaşılmasını kapsar. Yine bu kapsamda başarılı branşların veya kulüplerin eğitimlerde temsil edilmesi ve bilgi verilmesi sağlanmaktadır. Ekstra olarak seçilecek bir branşın özeline ait olmak koşuluyla eğitim, uygulama, planlama ve metodoloji gibi konular ele alınır (Elmas, 2001).

23.6. Avusturya Antrenörlük Eğitimi

Din eğitimi ele alındığında Katoliklere ve Protestanlara göre ayrı ayrı düzenlenmiş derslerin olduğu, genel olarak Hristiyanlık tarihine ilişkin bilgiler, temel kurallar ve gelişimi ile ilgili bilgileri içeren dersler olduğu görülmektedir.

Dil olarak Almancayı akademik seviyelerde etkili olarak kullanma, Fransızca, İtalyanca, İspanyolca dilleri arasından da tercih edilecek seçmeli bir ders içeriği ile kendi alanlarında yapılmış olan faaliyet ve akademik çalışmaların takip edilmesini mümkün kılacak düzeyde mümkün kılınmıştır. Beden Eğitimi tanımı ve tarihsel süreçleri ile zaman içerisinde meydana gelmiş olan değişim ve farklılıkların tespiti

aynı zamanda bu durumlara karşı tutum sergilenmesi hedef alınır. Spor Biyolojisi, İlyardı, Spor Psikolojisi, Pedagoji ve Metodoloji, Hareket Öğrenimi ve Biyomekanik gibi derslerle de antrenörlerin ilgili alanlarda yeterince bilgiye sahip olması ve gelişimi hedeflenerek eğitim verilmektedir (Efe, 2010).

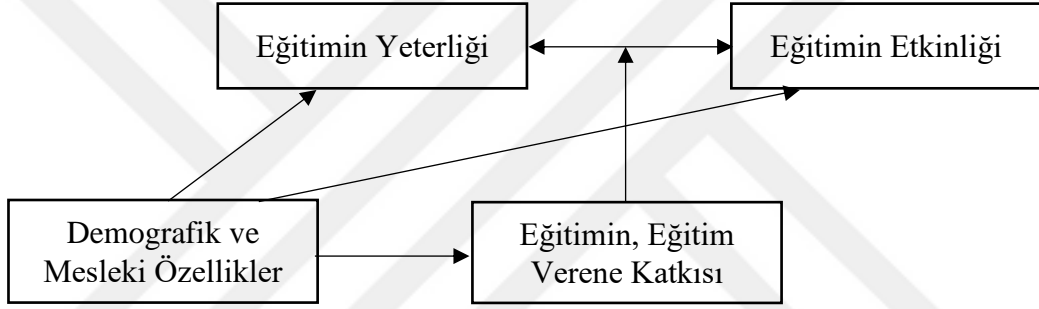
Antrenmanlarda uygulanan teknik taktik bilgiler, nasıl uygulandığı, eksileri ve artılarıyla birlikte ele alınmaktadır. Sporcu yaralanmalarına ve yaralanmalara karşı önlem amaçlı ve performans artırmaya yönelik masaj becerileri, uygulanması ve kas grupları üzerinde yapmış olduğu etkiler ve değişimler öğretilmektedir.

Özel antrenörlük eğitimi kapsamında antrenman programlarının tasarlanma aşamalarında fizyolojik ve psikolojik unsurların önemi vurgulanarak antrenman uygulayıcıları tarafından sağlanacak öğrenme adaptasyonları ve sporcunun bedensel gelişimi için antrenman programlarının oluşturulması, çalışılacak branşa yönelik yeni metotların keşfedilmesi ve yeteneklerin keşfedilmesi hedeflenmektedir (Efe, 2010).

24. YÖNTEM

24.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, ilişkisel tarama modeli çerçevesinde yürütülmüştür. İlişkisel tarama modeli, Karasar'ın (2016) tanımına göre, değişkenler arasındaki potansiyel ilişkileri inceleyen ve varsa bu ilişkilerin doğasını ve gücünü belirlemeye yönelik bir araştırma yaklaşımıdır. Araştırmamız, bu kavramsal çerçeveyi temel alarak şekillendirilmiştir ve modelin genel yapısı Şekil 3.1'de gösterilmektedir.

Şekil 3.1 Araştırma Modeli

24.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, bir antrenörlük belgesine sahip olarak gönüllü, kadrolu veya ücretli olarak 2023 yılı içerisinde Türkiye’de antrenörlük yapan atıcılık (havalı ve ateşli silahlar branşı) antrenörleri oluşturmuştur. Türkiye Atıcılık ve Avcılık Federasyonu’ndan temin edilen resmi bilgiye göre (Ek-x) 12 Haziran 2023 tarihi itibarı ile Türkiye’de 634 adet 1. kademedede, 180 adet 2. kademedede, 75 adet 3. kademedede ve 3 adet 5. kademedede olmak üzere toplam 892 atıcılık antrenörü bulunmaktadır.

Araştırmanın örnekleme ise evren içerisinde basit rastgele örnekleme yoluyla ulaşılan toplam 307 antrenörden oluşmaktadır. Basit rastgele örnekleme yöntemi, araştırmaya dahil edilecek birimlerin evren içerisinde tamamen rastgele seçildiği örnekleme yöntemidir (Tuna, 2016). Araştırmacı çevrimiçi ve yüz yüze yöntemler kullanarak ancak rastgele biçimde katılımcılara ulaşmıştır.

Örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde, yaygın olarak kullanılan hesaplamalardan birisi olan $n = \frac{Nt^2pq}{d^2(N-1)+t^2pq}$ formülü (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2014) kullanılmıştır. Bu hesaplama, evrendeki sayının büyüklüğü bilindiğinde, örneklem seçiminde kaç birimin alınacağını belirlemek için kullanılır. Formülde kullanılan semboller şu şekildedir: N, evrendeki toplam birey sayısını temsil ederken, n örneklemdeki birey sayısını simgeler. p, incelenen olayın gözlenme olasılığını ifade ederken, q, incelenen olayın gözlenmeme olasılığını gösterir. t, belirli bir güven düzeyinde (anlamlılık düzeyi) teorik değeri belirlemek için t tablosuna göre bulunur. Son olarak, d örneklem hatasını ifade eder ve genellikle belirli bir hassasiyet düzeyini temsil eder. Bu formül %95 güven aralığında ve %5 örnekleme hatası ile çalışmamız için kullanıldığında;

$$n = \frac{(892)(1,96)^2(0,50 \times 0,50)}{(0,05)^2(892-1) + (1,96)^2(0,50 \times 0,50)}$$

$$\rightarrow n = \frac{856,68}{3,19} \rightarrow n = 268,73 \rightarrow n = \sim 269 \text{ kişi}$$

sonucuna ulaşılmaktadır. Çalışmamızda bu sayı aşılarak toplam 307 kişinin katılımı sağlanmıştır.

24.3. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri, anket yöntemi ile toplanmıştır. Bunun için araştırmacı tarafından, literatüre ve uzman görüşlerine başvurularak iki bölümden oluşan bir anket hazırlanmıştır (Ek-x). Anketin 1. bölümünde katılımcıların demografik ve mesleki özelliklerini tanımaya yönelik toplam 9 adet çoktan seçmeli soru yer almıştır. Anketin 2. bölümünde ise katılımcıların Türkiye'deki antrenörlük eğitiminin yeterliliği ve Atıcılık sporuna özgü değerlendirmelerini tespit etmeye yönelik, 5'li Likert tipte toplam 35 madde yer almıştır. Katılımcılardan bu maddeler 1: kesinlikle katılmıyorum ile 5: kesinlikle katılıyorum cevapları arasında değişen cevaplar vermeleri istenmiştir.

Anketin 2. bölümündeki maddeler ayrıca uzman görüşlerine dayalı olarak dört grupta (alt boyut) toplanmıştır. Bunlar eğitimin yeterliliği (1, 2, 3, 4, 8, 12, 19, 21, 22, 23, 27, 35. maddeler olmak üzere 12 madde), eğitimin etkinliği (5, 6, 7, 9, 11, 14, 15, 16, 25, 28, 31. maddeler olmak üzere 11 madde), eğitim verene katkı (10, 17, 18,

26, 29, 30, 32, 33, 34. maddeler olmak üzere 9 madde) ve eğitimin önemi ve başarısı (13, 20, 24. maddeler olmak üzere 3 madde) olarak adlandırılmıştır.

Araştırmada bu alt boyutlardan ilk üçüne ait puan ortalamaları da hesaplanmış ve bu puanlar farklı analizlerde kullanılmıştır. Bu alt boyutlardan alınan ortalama puanın artması katılımcıların antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene yaptığı katkı ile ilgili olumlu düşüncelerinin arttığını göstermektedir. Ancak puanlama aşamasında, olumsuz anlam taşıyan toplam 6 maddede (4, 19, 25, 27, 28, 31. maddeler) ters kodlama işlemi yapılması gerekmektedir.

Araştırmanın verileri bizzat araştırmacı tarafından 2023 yılı haziran, temmuz ve ağustos ayları içerisinde çevrimiçi ve yüz yüze olarak toplanmıştır.

24.4. Verilerin Analizi

Araştırmada veri analizi için nicel yöntemlere başvurulmuştur. Bu yöntemler, toplanan verilerin sayısal bir şekilde işlenip yorumlanmasını hedefler ve araştırmanın amaçlarına ulaşmada önemli bir rol oynar. Dawson (2015) tarafından açıklandığı üzere, verilerin bu analizler için istatistiksel bir çerçeveye oturtulması, elde edilen sonuçların daha anlamlı ve güvenilir olmasına katkı sağlar. Bu bağlamda, SPSS 25 programı kullanılarak verilerin ayrıntılı analizi gerçekleştirilmiştir.

Katılımcılara ilişkin tanıtıcı bulgular ve katılımcıların antrenörlük eğitimine ilişkin görüşlerine ait bulgular aritmetik ortalama, standart sapma ve frekans analizi gibi tanımlayıcı istatistik yöntemleri kullanılarak tespit edilmiştir. Antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene katkısı arasındaki ilişkiler Pearson korelasyon analizi ile tespit edilmiştir. Antrenörlük eğitiminin yeterliği ve etkinliği arasındaki ilişkide eğitim verene katkının düzenleyici rolünün tespiti için Hayes'in (2013) Process yaklaşımı kullanılarak ve Baron & Kenny (1986) modeline uygun olarak regresyon analizi yapılmıştır. Antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene katkısı ile ilgili düşüncelerin demografik ve mesleki özelliklere göre karşılaştırılması için ise bağımsız gruplar (ilişkisiz örneklem) t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve Tukey HSD çoklu karşılaştırma (post-hoc) testleri kullanılmıştır. Bu testler sonucunda bulunan anlamlı farklılıklarının büyüklüğünü

tespit etmek için $r = \sqrt{\frac{GA \cdot KT}{Top. \cdot KT}}$ ve $(d = \sqrt{\frac{t^2}{t^2 + sd}})$ formülleri kullanılarak (Field, 2009) etki büyüklüğü hesaplamaları yapılmıştır. Bulunan değerlerin 0,1 olması küçük, 0,3

olması orta, 0,5 ve üzerinde olması büyük ölçüde farklılık olarak değerlendirilmiştir (Field, 2009). Analizlerin tamamı %95 güven aralığında ve $p < 0,05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

Parametrik analizlerin kullanılmasının ön şartı olan normal dağılımın var olup olmadığına parametrik analizlerde kullanılan alt boyut puanlarına ait çarpıklık ve basıklık değerleri incelenerek karar verilmiştir (Çizelge 3.1).

Çizelge 3.1: Puanlara Ait Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

Puan	n	Çarpıklık		Basıklık	
		İstatistik	S. Hata	İstatistik	S. Hata
Eğitimin Yeterliği	307	0,902	0,139	-0,167	0,277
Eğitimin Etkinliği	307	0,332	0,139	-0,539	0,277
Eğitim Verene Katkı	307	0,451	0,139	-0,811	0,277

Çizelge 3.1’de görüldüğü üzere, incelenen puanların tamamına çarpıklık ve basıklık değerleri $\pm 1,00$ aralığında yer almıştır. Bu değerlerin Büyüköztürk’e (2011) göre $\pm 1,00$ aralığında olması normal dağılımın sağlandığını göstermektedir. Dolayısıyla normal dağılımın sağlandığına karar verilmiştir.

25. BULGULAR

25.1. Katılımcılara İlişkin Tanıtıcı Bulgular

Türkiye’de antrenörlük eğitiminin yeterliği ve atıcılık sporuna özgü olarak değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmaya toplam 307 atıcılık antrenörünün katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Çizelge 4.1’de katılımcıların demografik özelliklere göre dağılımı verilmiştir.

Çizelge 4.1: Katılımcıların Demografik Özelliklere Göre Dağılımı

Değişken	n	%
Cinsiyet		
Erkek	184	59,9
Kadın	123	40,1
Yaş		
40 yaş altı	190	61,9
40 yaş ve üstü	117	38,1
Eğitim Durumu		
Lise	51	16,6
Lisans	190	61,9
Y. Lisans	54	17,6
Doktora	12	3,9
Medeni Durum		
Bekar	167	54,4
Evli	118	38,4
Boşanmış	22	7,2
Toplam	307	100

Çizelge 4.1’de görüldüğü üzere, cinsiyete göre katılımcıların %59,9’u (n=184) erkek ve %40,1’i (n=123) kadındır. Yaş dağılımına göre, katılımcıların %61,9’u (n=190) 40 yaşın altındadır, %38,1’i (n=117) ise 40 yaş ve üstündedir. Eğitim durumu dağılımına göre, katılımcıların %16,6’sı (n=51) lise mezunu, %61,9’u (n=190) lisans mezunu, %17,6’sı (n=54) yüksek lisans mezunu ve %3,9’u

(n=12) doktora derecesine sahiptir. Medeni durum dağılımına göre ise katılımcıların %54,4'ü (n=167) bekar, %38,4'ü (n=118) evli ve %7,2'si (n=22) boşanmıştır. Bulgular birlikte değerlendirildiğinde, farklı özelliklere sahip antrenörlerin katılımının sağlandığını ancak katılımcıların çoğunlukla 40 yaş altında yer alan, lisans mezunu, bekar erkeklerden oluştuğunu söylemek mümkündür.

Çizelge 4.2'de ise katılımcıların mesleki özelliklere göre dağılımı verilmiştir.

Çizelge 4.2: Katılımcıların Mesleki Özelliklere Göre Dağılımı

Değişken	n	%
Antrenörlük Durumu		
Gönüllü	231	75,2
Kadrolu/Ücretli	76	24,8
Antrenörlük Belgesini Edinme Şekli		
Federasyon kursu	237	77,2
Üniversite	70	22,8
Antrenörlük Süresi		
5 yıldan az	106	34,5
5 yıl ve üzeri	201	65,5
Milli Takım Antrenörlük Durumu		
Evet	57	18,6
Hayır	250	81,4
Atıcılık sporcusu mu?		
Evet	201	65,5
Hayır	106	34,5
Toplam	307	100

Çizelge 4.2'de görüldüğü üzere, katılımcıların %75,2'si (n=231) gönüllü antrenördür, %24,8'i (n=76) ise kadrolu/ücretli antrenördür. Katılımcıların %77,2'si (n=237) antrenörlük belgesini federasyon kursuyla almıştır, %22,8'i (n=70) ise üniversiteden almıştır. Antrenörlük süresi, katılımcıların %34,5'inde (n=106) 5 yıldan az, %65,5'inde (n=201) ise 5 yıl ve üzerindedir. Milli takım antrenörlük durumu incelendiğinde katılımcıların %18,6'sı (n=57) milli takım antrenörüdür, %81,4'ü (n=250) ise milli takım antrenörü değildir. Son olarak atıcılık sporcusu olma durumu incelendiğinde katılımcıların %65,5'i (n=201) atıcılık sporcusudur, %34,5'i (n=106) ise atıcılık sporcusu değildir. Bulgular birlikte değerlendirildiğinde,

demografik özelliklerde olduğu gibi yine oldukça çeşitlilik mevcuttur ancak katılımcıların çoğunlukla federasyon kursu yolu ile edinilen belge ile gönüllü olarak, 5 yıl ve üzerinde bir süredir antrenörlük yapan bireyler olduğu söylenebilir. Ayrıca katılımcılar çoğunlukla atıcılık sporcusudur ve milli takım antrenörlüğü yapmamaktadır.

25.2 Katılımcıların Antrenörlük Eğitimine İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular

25.2.1 Alt boyut ortalamaları

Katılımcıların antrenörlük eğitimine ilişkin görüşlerine ait bulgular kapsamında öncelikle eğitimin yeterliği, eğitimin etkinliği ve eğitim verene katkı alt boyut puanlarında tespit edilen tanımlayıcı istatistikler verilmiştir.

Çizelge 4.3: Değerlendirme Puanlarına Ait Tanımlayıcı Bulgular

Puan	n	Min.	Maks.	$\bar{x}$	s
Eğitimin Yeterliği	307	1,33	4,00	2,42	0,73
Eğitimin Etkinliği	307	1,00	3,91	2,30	0,79
Eğitim Verene Katkı	307	1,00	4,22	2,26	0,89

Buna göre katılımcıların eğitimin yeterliğini gösteren puan ortalamaları 1,33-4,00 arasında değişmiş ve ortalaması $2,42\pm 0,73$ olarak tespit edilmiştir. Alt boyuttan alınabilecek en düşük ve en yüksek puanlara (1 ve 5 puan) oranlandığında katılımcıların puan ortalaması %35,5'e karşılık gelmektedir. Dolayısıyla katılımcıların antrenörlük eğitiminin yeterliği ile ilgili düşüncelerinin düşük düzeyde olduğu söylenebilir.

Katılımcıların eğitimin etkinliğini gösteren puan ortalamaları 1,00-3,91 arasında değişmiş ve ortalaması $2,30\pm 0,79$ olarak tespit edilmiştir. Alt boyuttan alınabilecek en düşük ve en yüksek puanlara (1 ve 5 puan) oranlandığında katılımcıların puan ortalaması %32,5'e karşılık gelmektedir. Dolayısıyla katılımcıların antrenörlük eğitiminin etkinliği ile ilgili düşüncelerinin yine düşük düzeyde olduğu söylenebilir.

Son olarak katılımcıların; eğitimin, eğitim verene katkısını gösteren puan ortalamaları 1,00-4,22 arasında değişmiş ve ortalaması $2,26\pm 0,89$ olarak tespit edilmiştir. Alt boyuttan alınabilecek en düşük ve en yüksek puanlara (1 ve 5 puan)

oranlandığında katılımcıların puan ortalaması %31,5'e karşılık gelmektedir. Dolayısıyla katılımcıların antrenörlük eğitiminin, eğitim verene katkısı ile ilgili düşüncelerinin yine düşük düzeyde olduğu söylenebilir.

25.2.2. Maddelere verilen cevapların dağılımı

Katılımcıların antrenörlük eğitimine ilişkin görüşlerini belirten maddelere verilen cevapların dağılımı alt boyutlar halinde detaylı olarak verilmiştir.

25.2.2.1. Eğitimin yeterliği ile ilgili maddeler

Çizelge 4.4'te katılımcıların antrenörlük eğitiminin yeterliği ile ilgili maddelere verdikleri cevapların dağılımı verilmiştir.

Çizelge 4.4'te gösterilen katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları birlikte değerlendirildiğinde katılımcıların öncelikle %78,2'sinin antrenör eğitiminde verilen teknik taktik bilgilerin yetersiz olduğunu düşündükleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca katılımcıların %76,8'i antrenör eğitiminde yabancı dil eğitiminin yetersiz olduğunu ve %74,6'sı antrenör eğitiminin diğer ülkelerde daha iyi uygulandığını düşündükleri tespit edilmiştir. Bunlar genel olarak her dört katılımcıdan üçünün düşüncesidir.

Öte yandan, antrenör eğitiminde sahada görev alan aktif antrenörlerden faydalandığını düşünenlerin oranı %61,5 ve antrenörlük eğitiminde kullanılan teçhizatlar ve atış poligonunun yeterli olduğunu düşünenlerin oranı %52,1'de kalmıştır.

En çarpıcı sonuç olarak ise antrenör eğitiminin genel olarak yeterli olduğunu düşünenlerin oranı %20,2'de kalmış, bu bulgu her beş katılımcıdan sadece 1'inin eğitimi yeterli gördüğünü ortaya koymuştur.

Bunlara ek olarak, kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum cevapları birlikte değerlendirildiğinde; katılımcıların %87'si antrenör eğitiminde yabancı antrenörlerden faydalanılmadığını düşünmekte, %74,2'si antrenörlük eğitimini öğretim elemanı açısından yeterli bulmamakta, %73,6'sı antrenör eğitiminde verilen ders sürelerinin yetersiz görmekte, %69'u antrenör eğitimini yapılacak spora göre kategorilere ayrılmış bulmamakta ve %67,5'i antrenör eğitiminde verilen ders içeriklerini yeterli görmemektedir.

Çizelge 4.4: Katılımcıların Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği İle İlgili Maddelere Verdikleri Cevapların Dağılımı

Madde	(1)		(2)		(3)		(4)		(5)	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Antrenör eğitiminde verilen teknik taktik bilgi yetersizdir.	0	0,0	28	9,1	39	12,7	128	41,7	112	36,5
Antrenör eğitimi diğer ülkelerde daha iyi uygulanmaktadır.	11	3,6	42	13,7	25	8,1	125	40,7	104	33,9
Antrenör eğitiminde yabancı dil eğitimi yetersizdir.	0	0,0	21	6,8	50	16,3	134	43,6	102	33,2
Antrenörlük eğitiminde kullanılan teçhizatlar ve atış poligonu yeterlidir.	22	7,2	93	30,3	32	10,4	110	35,8	50	16,3
Antrenör eğitiminde sahada görev alan aktif antrenörlerden faydalanılmaktadır.	3	1,0	50	16,3	65	21,2	141	45,9	48	15,6
Antrenör eğitimi genel olarak yeterlidir.	87	28,3	111	36,2	47	15,3	27	8,8	35	11,4
Antrenör eğitiminde branş bilgilerinin yanı sıra spor hekimliği, eğitimbilim, sayımlama vb. konular hakkında da bilgiler verilmektedir.	21	6,8	63	20,5	83	27,0	112	36,5	28	9,1
Antrenörlük eğitimi öğretim elemanı açısından yeterlidir.	98	31,9	130	42,3	26	8,5	29	9,4	24	7,8
Antrenör eğitiminde verilen ders içerikleri yeterlidir.	88	28,7	119	38,8	35	11,4	44	14,3	21	6,8
Antrenör eğitiminde yabancı antrenörlerden faydalanılmaktadır.	121	39,4	146	47,6	31	10,1	7	2,3	2	0,7
Antrenör eğitiminde verilen ders süreleri yeterlidir.	94	30,6	132	43,0	27	8,8	54	17,6	0	0,0
Antrenör eğitimi yapılacak spora (sağlık sporu, boş zaman sporu, performans sporu) göre kategorilere ayrılmıştır.	94	30,6	118	38,4	55	17,9	40	13,0	0	0,0

* 1: Kesinlikle katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Kesinlikle katılıyorum

25.2.2.2. Eğitimin etkinliği ile ilgili maddeler

Çizelge 4.5'te katılımcıların antrenörlük eğitiminin etkinliği ile ilgili maddelere verdiklerin cevapların dağılımı verilmiştir.

Çizelge 4.5: Katılımcıların Antrenörlük Eğitiminin Etkinliği İle İlgili Maddelere Verdikleri Cevapların Dağılımı

Madde	(1)		(2)		(3)		(4)		(5)	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Sporcunun tüfek veya tabancayla ilgili sorunları verilen eğitim sayesinde çözülemez.	17	5,5	25	8,1	25	8,1	140	45,6	100	32,6
Antrenör eğitimi etkili iletişim konusunda yetersizdir.	32	10,4	18	5,9	56	18,2	109	35,5	92	30,0
Sporcu yetiştirirken verilen eğitim etkili değildir.	28	9,1	26	8,5	78	25,4	124	40,4	51	16,6
Antrenör eğitiminde verilen teknik taktik bilgi sahada kullanılabilir.	15	4,9	86	28,0	50	16,3	131	42,7	25	8,1
Verilen eğitimle sporcuların fiziki performansını artırabilirim.	47	15,3	71	23,1	60	19,5	107	34,9	22	7,2
Antrenör eğitimi elit sporcu yetiştirmek için yeterlidir.	113	36,8	122	39,7	23	7,5	29	9,4	20	6,5
Antrenör eğitimi sayesinde, sporcuları yarışma öncesinde mental olarak hazırlayabilirim.	97	31,6	132	43,0	26	8,5	49	16,0	3	1,0
Antrenman/yarışma sırasında karşılaşılan problemler verilen eğitim sayesinde çözülebilir.	113	36,8	132	43,0	51	16,6	8	2,6	3	1,0
Verilen eğitimle sporcuların psikolojik performansını artırabilirim.	102	33,2	115	37,5	49	16,0	40	13,0	1	0,3
Alınan eğitim tecrübeye gerek kalmadan da etkili olur.	129	42,0	110	35,8	46	15,0	22	7,2	0	0,0
Verilen eğitim sayesinde spora özgü becerileri yapabilirim.	94	30,6	130	42,3	35	11,4	48	15,6	0	0,0

* 1: Kesinlikle katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Kesinlikle katılıyorum

Çizelge 4.5'te verilen katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları birlikte değerlendirildiğinde katılımcıların öncelikle katılımcıların %78,2'si sporcunun tüfek veya tabancayla ilgili sorunlarının verilen eğitim sayesinde çözülemeyeceğini belirtmiştir. Ayrıca katılımcıların %65,5'i antrenör eğitiminin etkili iletişim konusunda yetersiz olduğunu, %57'si sporcu yetiştirirken verilen eğitimin etkili olmadığını ve %50,8'i antrenör eğitiminde verilen teknik taktik bilginin sahada kullanılabilir olduğunu düşünmektedir. Verilen eğitimle sporcuların fiziki performansını artırabileceğini düşünenlerin oranı ise %42,1'de kalmıştır.

Öte yandan kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum cevapları birlikte değerlendirildiğinde; katılımcıların %79,8'i antrenman/yarışma sırasında karşılaşılan problemlerin verilen eğitim sayesinde çözülebileceğini düşünmemekte, %77,8'i alınan eğitimin tecrübeye gerek kalmadan etkili olamayacağına inanmakta, %76,5'i antrenör eğitiminin elit sporcu yetiştirmek için yeterli olmadığını düşünmektedir. Ayrıca katılımcıların %74,6'sı antrenör eğitimi sayesinde, sporcuları yarışma öncesinde mental olarak hazırlayabileceğine inanmamaktadır, %72,9'u verilen eğitim sayesinde spora özgü becerileri yapabileceğine inanmamaktadır ve %70,7'si verilen eğitimle sporcuların psikolojik performansını artıramayacağını düşünmektedir.

25.2.2.3 Eğitimin eğitim verene yaptığı katkı ile ilgili maddeler

Çizelge 4.6'da katılımcıların antrenörlük eğitiminin eğitim verene yaptığı katkı ile ilgili maddelere verdikleri cevapların dağılımı verilmiştir.

Çizelge 4.6 incelendiğinde katılımcıların görüşlerinin oldukça olumsuz olduğu dikkat çekmiştir. Zira hiçbir maddede katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevaplarının toplamı kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum cevaplarının toplamını geçememiştir. Oranlar incelendiğinde en olumsuz cevap verilen eğitimle spora yönelik yeni fikirler üretebilirim maddesine aittir. Kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum cevapları birlikte değerlendirildiğinde; katılımcıların %73,3'ü verilen eğitimle spora yönelik yeni fikirler üretebildiğini düşünmemektedir. Yine katılımcıların %70,4'ü verilen eğitimle her bir sporcuya özel yaklaşımlar geliştirebildiğini, %69,4'ü antrenman sırasında sporcunun yaptığı teknik hataları verilen eğitim sayesinde tespit edebildiğini, %68,7'si antrenör eğitimi sayesinde, sporcu ile etkili bir iletişim kurabildiğini düşünmemektedir.

Ayrıca katılımcıların %66,4'ü antrenör eğitimi sayesinde, uluslararası yarışmalarda en az ekipman kontrol kağıdını doldurabilecek kadar İngilizce bildiğini, %65,5'i antrenör eğitimi sayesinde, sporcu ekipmanla ilgili sorun yaşadığında sorunu çözebildiğini, %65,4'ü antrenör eğitimi sayesinde, sporcunun eski ve yeni durumunu karşılaştırıp yol haritası çizebildiğini, %59,9'u antrenör eğitimi sayesinde, atıcılık teçhizatları hakkında yeterli bilgiye sahip olduğunu ve %58,3'ü sporcunun zaman içerisindeki gelişimini verilen eğitim sayesinde yorumlayabildiğini düşünmemektedir.

Çizelge 4.6: Katılımcıların Antrenörlük Eğitiminin, Eğitim Verene Yaptığı Katkı İle İlgili Maddelere Verdikleri Cevapların Dağılımı

Kanı	(1)		(2)		(3)		(4)		(5)	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Sporcunun zaman içerisindeki gelişimini verilen eğitim sayesinde yorumlayabilirim.	73	23,8	106	34,5	76	24,8	26	8,5	26	8,5
Verilen eğitimle spora yönelik yeni fikirler üretebilirim.	100	32,6	125	40,7	31	10,1	29	9,4	22	7,2
Antrenör eğitimi sayesinde, sporcunun eski ve yeni durumunu karşılaştırıp yol haritası çizebilirim.	67	21,8	134	43,6	71	23,1	13	4,2	22	7,2
Antrenör eğitimi sayesinde, sporcu ile etkili bir iletişim kurabilirim.	105	34,2	106	34,5	52	16,9	23	7,5	21	6,8
Verilen eğitimle her bir sporcuya özel yaklaşımlar geliştirebilirim.	104	33,9	112	36,5	49	16,0	21	6,8	21	6,8
Antrenör eğitimi sayesinde, atıcılık teçhizatları hakkında yeterli bilgiye sahibim.	71	23,1	113	36,8	60	19,5	42	13,7	21	6,8
Antrenör eğitimi sayesinde, uluslararası yarışmalarda en az ekipman kontrol kağıdını doldurabilecek kadar İngilizce bilirim.	99	32,2	105	34,2	49	16,0	34	11,1	20	6,5
Antrenör eğitimi sayesinde, sporcu ekipmanla ilgili sorun yaşadığında sorunu çözebilirim.	82	26,7	119	38,8	56	18,2	35	11,4	15	4,9
Antrenman sırasında sporcunun yaptığı teknik hataları verilen eğitim sayesinde tespit edebilirim.	107	34,9	106	34,5	62	20,2	32	10,4	0	0,0

* 1: Kesinlikle katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Kesinlikle katılıyorum

25.2.2.4 Antrenörlük eğitimin önemi ve başarısı ile ilgili maddeler

Çizelge 4.7’de katılımcıların antrenörlük eğitimin önemi ve başarısı ile ilgili maddelere verdiklerin cevapların dağılımı verilmiştir.

Çizelge 7’de görüldüğü üzere, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevapları birlikte değerlendirildiğinde katılımcıların %66,8’inin üniversiteler ve federasyon tarafından verilen antrenörlük eğitimlerinin farklılık gösterdiğini düşündükleri görülmüştür.

Çizelge 4.7: Katılımcıların Antrenörlük Eğitiminin Önemi ve Başarı ile İlgili Maddelere Verdikleri Cevapların Dağılımı

Kanı	(1)		(2)		(3)		(4)		(5)	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Antrenör eğitiminin daha başarılı olması, antrenör adaylarının sportif altyapıya sahip olmasına bağlıdır.	37	12,1	53	17,3	23	7,5	84	27,4	110	35,8
Üniversiteler ve federasyon tarafından verilen antrenörlük eğitimleri farklılık göstermektedir.	21	6,8	24	7,8	57	18,6	120	39,1	85	27,7
Sporda başarılı ülkelerin ana sebebi antrenör eğitimidir.	21	6,8	45	14,7	53	17,3	128	41,7	60	19,5

* 1: Kesinlikle katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Kesinlikle katılıyorum

Ayrıca katılımcıların %63,2'si antrenör eğitiminin daha başarılı olmasının, antrenör adaylarının sportif altyapıya sahip olmasına bağlı olduğunu düşünmektedir. Son olarak katılımcıların %61,2'si ise sporda başarılı ülkelerin ana sebebini antrenör eğitimine bağlamaktadır.

25.3 Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği, Etkinliği ve Eğitim Verene Katkısı Arasındaki İlişkiler

Türkiye'deki antrenörlerin; antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene yaptığı katkı ile ilgili görüşlere katılım düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığının tespiti için Pearson korelasyon analizi yapılmış ve ulaşılan bulgular Çizelge 4.8'de verilmiştir.

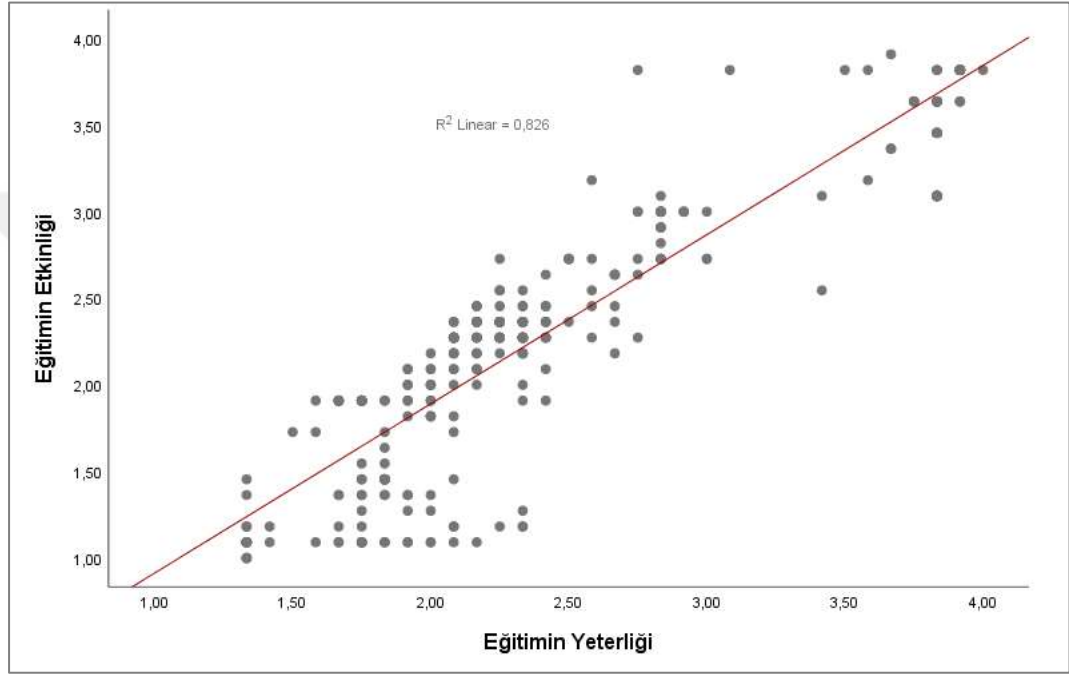
Çizelge 4.8: Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği, Etkinliği ve Eğitim Verene Katkısı Arasındaki İlişkiler

		Eğitimin Yeterliği	Eğitimin Etkinliği	Eğitim Verene Katkı
Eğitimin Yeterliği	Pearson r	1	0,909	0,904
	p		0,000*	0,000*
Eğitimin Etkinliği	Pearson r		1	0,952
	p			0,000*
Eğitim Verene Katkı	Pearson r			1
	p			

* p<0,05.

Buna göre, katılımcıların antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene yaptığı katkı ile ilgili görüşlere katılım düzeylerinin tamamı arasında çok güçlü düzeyde ($0,90 < r$) pozitif ve anlamlı ($p < 0,05$) ilişkiler bulunmuştur.

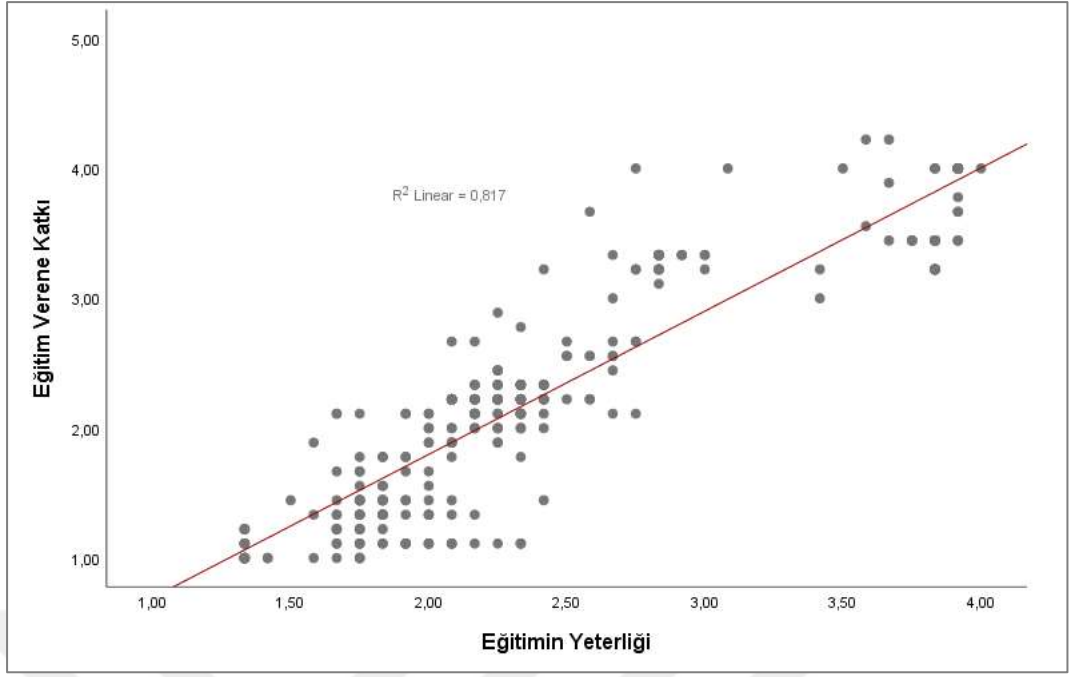
Antrenörlük eğitiminin yeterliği ve etkinliği arasındaki ilişkinin gücü $r=0,909$ 'dur. Eğitimin yeterli olduğuna dair inancın artması ile birlikte etkili olduğuna dair inanç da çok güçlü bir ilişki ile artış göstermektedir. Değişkenlerin birbiri üzerinde açıkladığı varyans %82,6 ($r^2=0,826$) olarak bulunmuştur (Şekil 4.1).

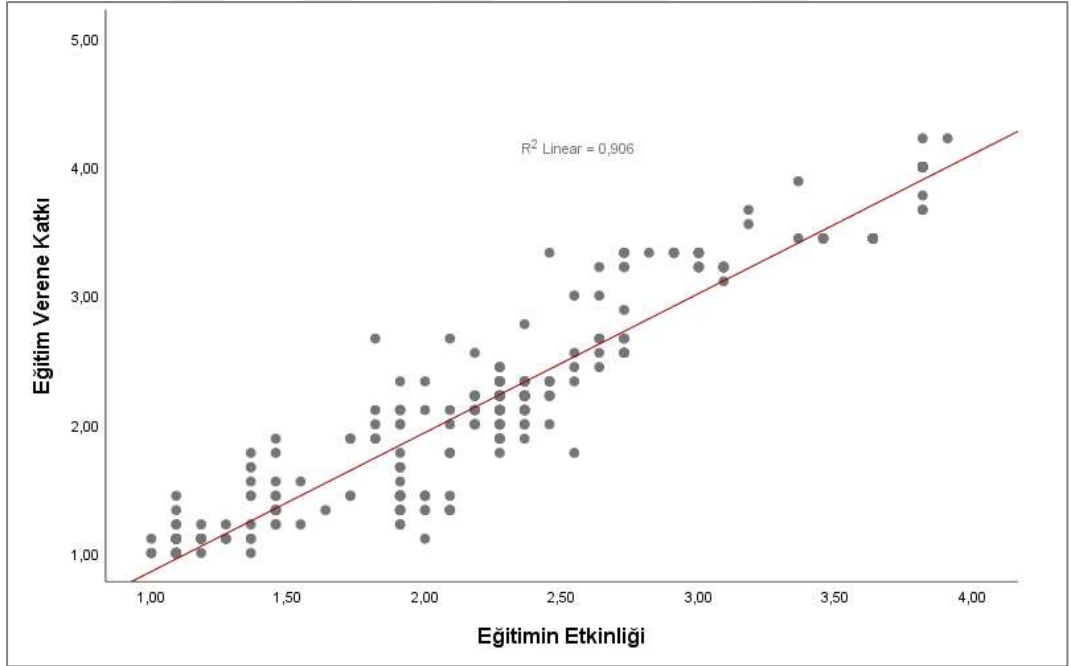
Şekil 4.1: Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği ve Etkinliği

Antrenörlük eğitiminin yeterliği ve eğitim verene katkısı arasındaki ilişkinin gücü $r=0,904$ 'tür. Eğitimin yeterli olduğuna dair inancın artması ile birlikte eğitim verene katkı sağladığına dair inanç da çok güçlü bir ilişki ile artış göstermektedir. Değişkenlerin birbiri üzerinde açıkladığı varyans %81,7 ($r^2=0,817$) olarak bulunmuştur (Şekil 4.2).

Antrenörlük eğitiminin etkinliği ve eğitim verene katkısı arasındaki ilişkinin gücü $r=0,952$ 'dir. Eğitimin etkin olduğuna dair inancın artması ile birlikte eğitim verene katkı sağladığına dair inanç da çok güçlü bir ilişki ile artış göstermektedir. Değişkenlerin birbiri üzerinde açıkladığı varyans %90,6 ($r^2=0,906$) olarak bulunmuştur (Şekil 4.3).

Şekil 4.2: Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği ve Eğitim Verene Katkısı Arasındaki İlişki

Şekil 4.3: Antrenörlük Eğitiminin Etkinliği ve Eğitim Verene Katkısı Arasındaki İlişki

25.4 Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği ve Etkinliği Arasındaki İlişkide Eğitim Verene Katkının Düzenleyici Rolü

“Antrenörlük eğitiminin eğitim verene yaptığı katkı, antrenörlerin eğitimin yeterliği ve etkinliği ile ilgili düşünceleri arasındaki ilişkide moderatör (düzenleyici) etkiye sahip midir?” sorusuna cevap verebilmek için Hayes’in (2013) Process yaklaşımı kullanılarak regresyon analizi yapılmış ve ulaşılan bulgular Çizelge 4.9’da verilmiştir.

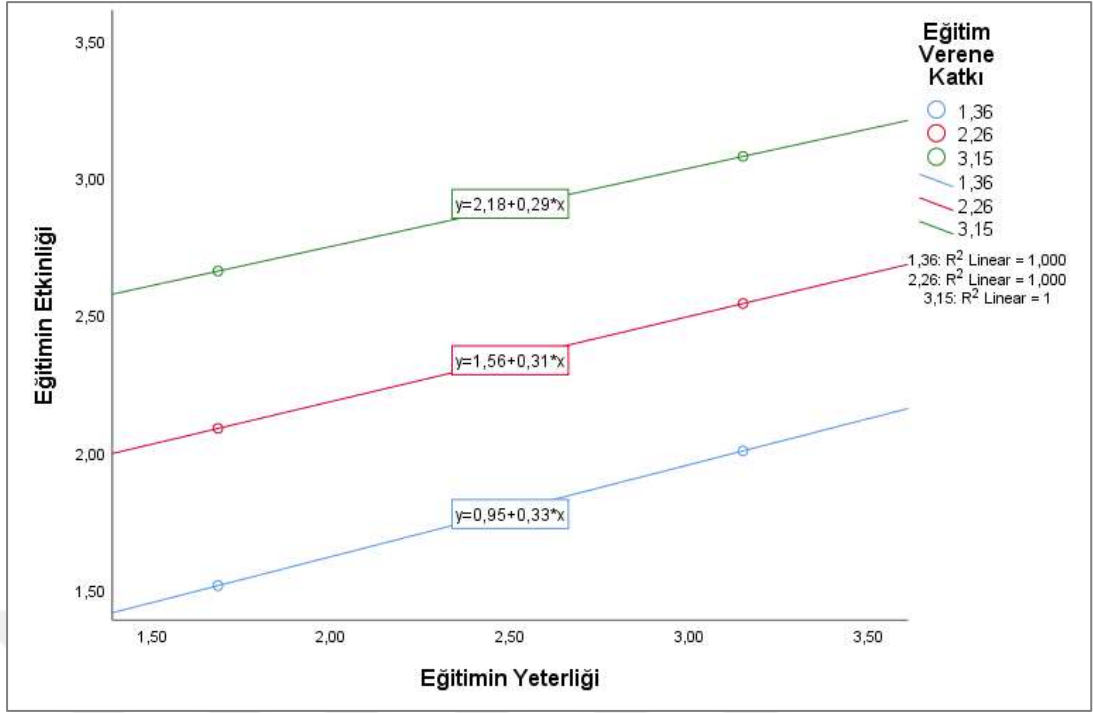
Çizelge 4.9: Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği ve Etkinliği Arasındaki İlişkide Eğitim Verene Katkının Düzenleyici Rolü

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişkenler	b	Std. Hata	t	p	%95 GA	
						Alt Sınır	Üst Sınır
	(Sabit)	0,010	0,154	0,063	0,950	-0,293	0,312
Eğitimin Etkinliği	Eğitimin Yeterliği	0,374	0,084	4,474	0,000	0,210	0,539
	Eğitim Verene Katkı	0,689	0,058	11,870	0,000	0,574	0,803
	Etkileşim Terimi	-0,028	0,023	-1,251	0,212	-0,073	0,016

* Modele ait $F(3-303)=1151,936$; $p=0,000$; $R^2=0,919$.

Çizelge 4.9’da görüldüğü üzere; antrenörlük eğitiminin eğitim verene yaptığı katkının, antrenörlerin eğitimin yeterliği ve etkinliği ile ilgili düşünceleri arasındaki ilişkide moderatör (düzenleyici) etkiye sahip olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Çünkü bir değişkenin (M) düzenleyici değişken olabilmesi için, bağımsız değişken (X) ile çarpılması sonucu üretilen etkileşim teriminin (XM) bağımlı değişkeni anlamlı olarak yordaması ve gücünü veya yönünü değiştirmesi gerekmektedir (Baron & Kenny, 1986). Dolayısıyla, burada moderatör etkinin olmadığına karar verilmiştir. Bu bulgu, Şekil 4.4’te de açıkça görülmektedir.

Şekil 4.4’te, antrenörlük eğitiminin eğitim verene yaptığı katkı puanlarının ortalama, ortalamanın 1 standart sapma üstünde ve ortalamanın 1 standart sapma altında olduğu durumlarda antrenörlerin eğitimin yeterliği ve etkinliği ile ilgili düşünceleri arasındaki ilişkiye ait regresyon doğruları gösterilmektedir. Regresyon doğrularının birbirine oldukça benzer uzanış gösterdikleri görülmektedir. Bu durum, antrenörlük eğitiminin eğitim verene yaptığı katkının ilişkinin gücünü etkilemediğini, dolayısıyla moderatör (düzenleyici) rolünün olmadığını göstermiştir.

Şekil 4.4: Eğitimin Yeterliği ve Etkinliği Arasındaki İlişkide Eğitim Verene Katkının Düzenleyici Rolü

25.5 Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği, Etkinliği ve Eğitim Verene Katkısı ile İlgili Düşüncelerin Demografik ve Mesleki Özelliklere Göre Karşılaştırılması

Antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene katkısı ile ilgili düşüncelerin demografik ve mesleki özelliklere göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular alt başlıklar halinde sunulmuştur.

25.5.1 Cinsiyet

Antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene katkısı ile ilgili düşüncelerin cinsiyete göre karşılaştırılması amacıyla bağımsız gruplar (ilişkisiz örneklemeler) t-testi yapılmış ve elde edilen bulgular Çizelge 4.10'da verilmiştir.

Buna göre katılımcıların antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene katkısı ile ilgili düşünceleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermiştir ($p<0,05$). Diğer bir anlatımla cinsiyet bu düşüncelerin tamamını anlamlı olarak farklılaştırmıştır. Ortalamalar incelendiğinde kadınların düşüncelerinin tamamının erkeklerden anlamlı olarak farklılık oluşturacak ölçüde daha olumlu olduğu görülmüştür. Ayrıca farkların hangi büyüklükte olduğunu tespit etmek için yapılan

etki büyüklüğü hesaplaması sonucunda sırasıyla 0,32, 0,21 ve 0,29 değerleri bulunmuştur. Buna göre, eğitimin yeterliği ve eğitim verene katkı ile ilgili farklar orta düzeyde, eğitimin etkinliği ise küçük düzeyde değerlendirilmiştir (Field, 2009).

Çizelge 4.10: Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği, Etkinliği ve Eğitim Verene Katkısı ile İlgili Düşüncelerin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Puan	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	s	Fark	S. Hata	t	Sd	p
Eğitimin Yeterliği	Erkek	184	2,25	0,55	-0,42	0,09	-4,679	185,779	0,000
	Kadın	123	2,67	0,88					
Eğitimin Etkinliği	Erkek	184	2,19	0,47	-0,27	0,10	-2,624	152,318	0,010
	Kadın	123	2,46	1,09					
Eğitim Verene Katkı	Erkek	184	2,08	0,58	-0,44	0,11	-3,843	161,924	0,000
	Kadın	123	2,52	1,18					

* p<0,05.

25.5.2 Yaş

Antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene katkısı ile ilgili düşüncelerin yaşa göre karşılaştırılması amacıyla bağımsız gruplar (ilişkisiz örneklem) t-testi yapılmış ve elde edilen bulgular Çizelge 4.11’de verilmiştir.

Çizelge 4.11: Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği, Etkinliği ve Eğitim Verene Katkısı ile İlgili Düşüncelerin Yaşa Göre Karşılaştırılması

Puan	Yaş	n	$\bar{x}$	s	Fark	S. Hata	t	Sd	p
Eğitimin Yeterliği	<40 yaş	190	2,12	0,44	-0,77	0,09	-9,064	155,476	0,000
	40+ yaş	117	2,89	0,85					
Eğitimin Etkinliği	<40 yaş	190	2,08	0,55	-0,56	0,10	-5,709	163,286	0,000
	40+ yaş	117	2,64	0,97					
Eğitim Verene Katkı	<40 yaş	190	1,96	0,64	-0,78	0,11	-7,394	171,326	0,000
	40+ yaş	117	2,74	1,03					

* p<0,05.

Buna göre katılımcıların antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene katkısı ile ilgili düşünceleri yaşa göre anlamlı farklılık göstermiştir (p<0,05). Diğer bir anlatımla yaş bu düşüncelerin tamamını anlamlı olarak farklılaştırmıştır. Ortalamalar incelendiğinde 40 yaş üzerindeki antrenörlerin düşüncelerinin tamamının 40 yaş altındakilerden anlamlı olarak farklılık oluşturacak ölçüde daha

olumlu olduğu görülmüştür. Ayrıca farkların hangi büyüklükte olduğunu tespit etmek için yapılan etki büyüklüğü hesaplaması sonucunda sırasıyla 0,59, 0,41 ve 0,49 değerleri bulunmuştur. Buna göre, eğitimin yeterliği ve eğitim verene katkı ile ilgili farklar büyük düzeyde, eğitimin etkinliği ise orta düzeyde değerlendirilmiştir (Field, 2009).

25.5.3 Eğitim düzeyi

Antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene katkısı ile ilgili düşüncelerin eğitim düzeyine göre karşılaştırılması amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmış ve elde edilen bulgular Çizelge 4.12’de verilmiştir.

Çizelge 4.12: Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği, Etkinliği ve Eğitim Verene Katkısı ile İlgili Düşüncelerin Eğitim Düzeyine Göre Karşılaştırılması

Puan	Eğitim Düzeyi	n	$\bar{x}$	s	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F	p	Fark
Eğt. Yet.	Lise (a)	51	3,61	0,68	G. Arası	87,579	2	43,789	173,514	0,000	a>b,c
	Lisans (b)	190	2,21	0,41	G. İçi	76,720	304	0,252			
	YL/D. (c)	66	2,10	0,57	Toplam	164,299	306				
Eğt. Etk.	Lise (a)	51	3,39	0,61	G. Arası	83,876	2	41,938	120,070	0,000	a>b,c
	Lisans (b)	190	2,20	0,48	G. İçi	106,182	304	0,349			b>c
	YL/D. (c)	66	1,73	0,82	Toplam	190,058	306				
Eğt. Ver. Kat.	Lise (a)	51	3,43	0,66	G. Arası	86,603	2	43,302	83,237	0,000	a>b,c
	Lisans (b)	190	2,09	0,60	G. İçi	158,146	304	0,520			b>c
	YL/D. (c)	66	1,84	1,02	Toplam	244,750	306				

* p<0,05.

Buna göre katılımcıların antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene katkısı ile ilgili düşünceleri eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermiştir (p<0,05). Diğer bir anlatımla eğitim düzeyi bu düşüncelerin tamamını anlamlı olarak farklılaştırmıştır.

Ortalamalar incelendiğinde eğitim düzeyi arttıkça olumlu düşüncelerin azaldığı görülmüştür. Ancak farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için Tukey HSD çoklu karşılaştırma (post-hoc) testi yapılmıştır.

Yapılan karşılaştırmalar sonucunda ise lise mezunlarının eğitimin yeterli ve etkin olduğu ve eğitim verene katkı sağladığı ile ilgili düşünceleri daha yüksek eğitim almış olanlardan anlamlı olarak daha olumlu bulunmuştur. Ayrıca lisans mezunlarının eğitimin etkinliği ve eğitim verene katkı sağladığı ile ilgili düşünceleri yüksek lisans ve doktora mezunlarından anlamlı olarak daha olumlu bulunmuştur.

Ayrıca farkların hangi büyüklükte olduğunu tespit etmek için yapılan etki büyüklüğü hesaplaması sonucunda sırasıyla 0,73, 0,66 ve 0,59 değerleri bulunmuştur. Buna göre, farklılıkların tamamı büyük düzeyde değerlendirilmiştir (Field, 2009).

25.5.4 Antrenörlük durumu

Antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene katkısı ile ilgili düşüncelerin antrenörlük durumuna göre karşılaştırılması amacıyla bağımsız gruplar (ilişkisiz örneklem) t-testi yapılmış ve elde edilen bulgular Çizelge 4.13'te verilmiştir.

Çizelge 4.13: Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği, Etkinliği ve Eğitim Verene Katkısı ile İlgili Düşüncelerin Antrenörlük Durumuna Göre Karşılaştırılması

Puan	Antr. Durumu	n	$\bar{x}$	s	Fark	S. Hata	t	Sd	p																						
Eğitimin Yeterliği	Kadrolu/ Ücretli	76	2,38	0,58	-0,04	0,08	-0,524	169,850	0,601																						
	Gönüllü	231	2,43	0,78						Eğitimin Etkinliği	Kadrolu/ Ücretli	76	2,16	0,85	-0,18	0,11	-1,627	118,074	0,106	Gönüllü	231	2,34	0,77	Eğitim Verene Katkı	Kadrolu/ Ücretli	76	2,25	1,00	-0,01	0,13	-0,050
Eğitimin Etkinliği	Kadrolu/ Ücretli	76	2,16	0,85	-0,18	0,11	-1,627	118,074	0,106																						
	Gönüllü	231	2,34	0,77						Eğitim Verene Katkı	Kadrolu/ Ücretli	76	2,25	1,00	-0,01	0,13	-0,050	113,619	0,961	Gönüllü	231	2,26	0,86								
Eğitim Verene Katkı	Kadrolu/ Ücretli	76	2,25	1,00	-0,01	0,13	-0,050	113,619	0,961																						
	Gönüllü	231	2,26	0,86																											

Buna göre katılımcıların antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene katkısı ile ilgili düşünceleri antrenörlük durumuna (kadrolu/ücretli veya gönüllü olmak) göre anlamlı farklılık göstermemiştir ($p>0,05$). Diğer bir anlatımla antrenörlük durumu bu düşüncelerin hiçbirini anlamlı olarak farklılaştırmamıştır.

25.5.5 Antrenörlük belgesini edinme şekli

Antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene katkısı ile ilgili düşüncelerin antrenörlük belgesini edinme şekline göre karşılaştırılması amacıyla bağımsız gruplar (ilişkisiz örneklemeler) t-testi yapılmış ve elde edilen bulgular Çizelge 4.14’te verilmiştir.

Çizelge 4.14: Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği, Etkinliği, ve Eğitim Verene Katkısı ile İlgili Düşüncelerin Antrenörlük Belgesini Edinme Şekline Göre Karşılaştırılması

Puan	Belge Edinme Şekli	n	$\bar{x}$	s	Fark	S. Hata	t	Sd	p
Eğitimin Yeterliği	Ünv.	70	2,35	0,47	-0,08	0,08	-1,056	194,067	0,292
	F. Kursu	237	2,44	0,79					
Eğitimin Etkinliği	Ünv.	70	2,13	0,77	-0,22	0,11	-2,053	305	0,041
	F. Kursu	237	2,35	0,79					
Eğitim Verene Katkı	Ünv.	70	2,17	0,92	-0,11	0,12	-0,884	305	0,377
	F. Kursu	237	2,28	0,89					

* p<0,05.

Buna göre katılımcıların antrenörlük eğitiminin yeterliği ve eğitim verene katkısı ile ilgili düşünceleri antrenörlük belgesini edinme şekline göre anlamlı farklılık göstermemiştir (p>0,05).

Ancak katılımcıların antrenörlük eğitiminin etkinliği ile ilgili düşünceleri antrenörlük belgesini edinme şekline göre anlamlı farklılık göstermiştir (p<0,05). Diğer bir anlatımla antrenörlük belgesini edinme şekli eğitimin etkinliği ile ilgili düşüncelerini anlamlı olarak farklılaştırmıştır. Ortalamalar incelendiğinde eğitimleri; federasyon kursuna katılarak belge alan antrenörlerin, üniversitelerden belge alanlardan anlamlı olarak farklılık oluşturacak ölçüde daha etkin buldukları görülmüştür.

Ayrıca farkın hangi büyüklükte olduğunu tespit etmek için yapılan etki büyüklüğü hesaplaması sonucunda 0,12 değeri bulunmuş ve farklılık küçük düzeyde değerlendirilmiştir (Field, 2009).

25.5.6 Antrenörlük süresi

Antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene katkısı ile ilgili düşüncelerin antrenörlük süresine göre karşılaştırılması amacıyla bağımsız gruplar (ilişkisiz örneklemeler) t-testi yapılmış ve elde edilen bulgular Çizelge 4.15'te verilmiştir.

Çizelge 4.15: Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği, Etkinliği ve Eğitim Verene Katkısı ile İlgili Düşüncelerin Antrenörlük Süresine Göre Karşılaştırılması

Puan	Antr. Süresi	n	$\bar{x}$	s	Fark	S. Hata	t	Sd	p
Eğitimin Yeterliği	<5 yıl	106	2,36	0,46	-0,08	0,07	-1,137	304,537	0,257
	5+ yıl	201	2,45	0,84					
Eğitimin Etkinliği	<5 yıl	106	2,16	0,75	-0,20	0,09	-2,159	305	0,032
	5+ yıl	201	2,37	0,80					
Eğitim Verene Katkı	<5 yıl	106	2,20	0,88	-0,08	0,11	-0,758	305	0,449
	5+ yıl	201	2,29	0,91					

* p<0,05.

Buna göre katılımcıların antrenörlük eğitiminin yeterliği ve eğitim verene katkısı ile ilgili düşünceleri antrenörlük süresine göre anlamlı farklılık göstermemiştir (p>0,05).

Ancak katılımcıların antrenörlük eğitiminin etkinliği ile ilgili düşünceleri antrenörlük süresine göre anlamlı farklılık göstermiştir (p<0,05). Diğer bir anlatımla antrenörlük süresi eğitimin etkinliği ile ilgili düşüncelerini anlamlı olarak farklılaştırmıştır. Ortalamalar incelendiğinde eğitimleri; 5 yıl ve üzerinde çalışma süresine sahip antrenörlerin, 5 yıldan az çalışanlardan anlamlı olarak farklılık oluşturacak ölçüde daha etkin buldukları görülmüştür. Ayrıca farkın hangi büyüklükte olduğunu tespit etmek için yapılan etki büyüklüğü hesaplaması sonucunda 0,12 değeri bulunmuş ve farklılık küçük düzeyde değerlendirilmiştir (Field, 2009).

25.5.7 Mili takım antrenörü olup olmama

Antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene katkısı ile ilgili düşüncelerin mili takım antrenörü olup olmamaya göre karşılaştırılması amacıyla

bağımsız gruplar (ilişkisiz örneklemeler) t-testi yapılmış ve elde edilen bulgular Çizelge 4.16’da verilmiştir.

Buna göre katılımcıların antrenörlük eğitiminin yeterliği ve eğitim verene katkısı ile ilgili düşünceleri milli takım antrenörü olup olmamaya göre anlamlı farklılık göstermemiştir ($p>0,05$).

Çizelge 4.16: Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği, Etkinliği ve Eğitim Verene Katkısı ile İlgili Düşüncelerin Milli Takım Antrenörü Olup Olmamaya Göre Karşılaştırılması

Puan	Milli Takım Antr.	n	$\bar{x}$	s	Fark	S. Hata	t	Sd	p																						
Eğitimin Yeterliği	Evet	57	2,36	0,53	-0,08	0,09	-0,888	117,718	0,376																						
	Hayır	250	2,43	0,77						Eğitimin Etkinliği	Evet	57	2,05	0,84	-0,31	0,12	-2,538	78,951	0,013	Hayır	250	2,35	0,77	Eğitim Verene Katkı	Evet	57	2,19	1,04	-0,08	0,15	-0,522
Eğitimin Etkinliği	Evet	57	2,05	0,84	-0,31	0,12	-2,538	78,951	0,013																						
	Hayır	250	2,35	0,77						Eğitim Verene Katkı	Evet	57	2,19	1,04	-0,08	0,15	-0,522	74,555	0,603	Hayır	250	2,27	0,86								
Eğitim Verene Katkı	Evet	57	2,19	1,04	-0,08	0,15	-0,522	74,555	0,603																						
	Hayır	250	2,27	0,86																											

* $p<0,05$.

Ancak katılımcıların antrenörlük eğitiminin etkinliği ile ilgili düşünceleri milli takım antrenörü olup olmamaya göre anlamlı farklılık göstermiştir ($p<0,05$). Diğer bir anlatımla milli takım antrenörü olup olmama eğitimin etkinliği ile ilgili düşüncelerini anlamlı olarak farklılaştırmıştır. Ortalamalar incelendiğinde eğitimleri; milli takım antrenörü olmayan antrenörlerin, olanlardan anlamlı olarak farklılık oluşturacak ölçüde daha etkin buldukları görülmüştür. Ayrıca farkın hangi büyüklükte olduğunu tespit etmek için yapılan etki büyüklüğü hesaplaması sonucunda 0,27 değeri bulunmuş ve farklılık orta düzeyde değerlendirilmiştir (Field, 2009).

25.5.8 Atıcılık sporcusu olup olmama

Antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene katkısı ile ilgili düşüncelerin atıcılık sporcusu olup olmamaya göre karşılaştırılması amacıyla bağımsız gruplar (ilişkisiz örneklemeler) t-testi yapılmış ve elde edilen bulgular Çizelge 4.17’de verilmiştir.

Buna göre katılımcıların antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene katkısı ile ilgili düşünceleri atıcılık sporcusu olup olmamaya göre anlamlı farklılık göstermiştir ($p<0,05$). Diğer bir anlatımla atıcılık sporcusu olup olmama bu düşüncelerin tamamını anlamlı olarak farklılaştırmıştır. Ortalamalar incelendiğinde atıcılık sporcusu olmayan antrenörlerin düşüncelerinin tamamının olanlardan anlamlı olarak farklılık oluşturacak ölçüde daha olumlu olduğu görülmüştür.

Çizelge 4.17: Antrenörlük Eğitiminin Yeterliği, Etkinliği ve Eğitim Verene Katkısı ile İlgili Düşüncelerin Atıcılık Sporcusu Olup Olmamaya Göre Karşılaştırılması

Puan	Atıcılık sporcusu mu?	n	$\bar{x}$	s	Fark	S. Hata	t	Sd	p																						
Eğitimin Yeterliği	Evet	201	2,11	0,49	-0,89	0,08	-10,819	152,587	0,000																						
	Hayır	106	3,00	0,76						Eğitimin Etkinliği	Evet	201	1,99	0,67	-0,90	0,08	-11,247	305	0,000	Hayır	106	2,88	0,66	Eğitim Verene Katkı	Evet	201	1,94	0,81	-0,92	0,09	-9,781
Eğitimin Etkinliği	Evet	201	1,99	0,67	-0,90	0,08	-11,247	305	0,000																						
	Hayır	106	2,88	0,66						Eğitim Verene Katkı	Evet	201	1,94	0,81	-0,92	0,09	-9,781	305	0,000	Hayır	106	2,86	0,73								
Eğitim Verene Katkı	Evet	201	1,94	0,81	-0,92	0,09	-9,781	305	0,000																						
	Hayır	106	2,86	0,73																											

* $p<0,05$.

Ayrıca farkların hangi büyüklükte olduğunu tespit etmek için yapılan etki büyüklüğü hesaplaması sonucunda sırasıyla 0,66, 0,54 ve 0,49 değerleri bulunmuştur. Buna göre, farklılıkların tamamı büyük düzeyde değerlendirilmiştir (Field, 2009).

26. TARTIŞMA VE YORUM

Bu çalışmada Türkiye’de antrenör eğitiminin yeterliliği ele alınmış ve atıcılık spora özgü değerlendirmeler yapılarak mevcut antrenörlerin görüşleri alınarak değerlendirmeler yapılmıştır.

Akın tarafın 2021 yılında yapılan ‘Türk sporunun Uluslararası Başarısına Etki Eden Politik Faktörlerin İncelenmesi’ adlı çalışmada, Türk sporuna etki eden faktörler incelendiğinde bunlar arasında Türk spor politikaları, Gençlik ve Spor Bakanlığı yönetimi, antrenör yetiştirme sistemi, antrenör geliştirme yöntemleri gibi konu başlıklarının öne çıktığı görülmüştür (Akın, 2021).

Literatür incelendiğinde Türkiye’de antrenör eğitime yönelik çalışmaların sınırlı olduğu, antrenör eğitiminin yeterliliği üzerine yapılan çalışmaların ise daha az olduğu görülmektedir. Bu alana yönelik çalışmalar incelendiğinde genel olarak benzer sonuçlara varılan çalışmalar olduğu gibi çalışmamıza destek niteliğinde ek çalışmalar yapıldığı da görülmektedir. Çalışmamız elde ettiğimiz bulgular ile paralel sonuçlara ulaşan 2020 yılında Sunay tarafından yapılan, Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisinde yayınlanmış olan ‘Türkiye’de antrenör eğitim programlarının etkinliği (1994 ve 2002 Farklı Yönetmeliklere Göre)’ adlı araştırma makalesinde elde edilen veriler incelendiğinde eğitim programları veren kuruluşların öğretim elemanı, tesis ve malzeme gibi imkanlarının göz önünde bulundurularak açılması gerektiği, spor branşlarına uygun olacak şekilde yabancı eğitimcilerden destek alınması gerektiği, eğitim programlarında sunulan fiziki şartlardan antrenörlerin memnun kalmadıkları, ders içeriklerinin de kursa katılan antrenör ve antrenör adaylarının tavsiyeleri ışığında tekrar gözden geçirilmesi gerektiği, dünyadaki başarılı antrenör örnekleri ile Türkiye’deki antrenör sistemlerinin karşılaştırılmasının faydalı olacağı gibi bir takım sonuçlara varılmıştır (Sunay, 2020). Efe tarafından 2010 yılında yapılan ‘Avusturya ve Türkiye’de Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ve Antrenörlük Eğitimi Müfredatlarının Karşılaştırılması’ adlı Yüksek Lisans Tezinde, müfredat programlarının çoğunun zorunlu dersler tarafından oluşturulduğu, bu durumun da öğretim elemanı ve tesis açısından yetersizliğe yol açabilecek bir

olumsuz durum olduğu, programların daha esnek hale getirilmesi tavsiye edilmiştir. Ayrıca Müslüman bir ülke olan Türkiye’de müfredat olarak din eğitimi derslerinin bulunmadığı, inançlı sporcuların diğer sporculara oranla daha iyi motive olduğu kanıtlanmışken bu eksikliğin giderilmesinin önemli olduğu vurgulanmıştır (Efe, 2010).

Yine çalışmamızda elde ettiğimiz bulgular ile benzer sonuçların elde edildiği, Yıldız tarafından yapılan ‘Harmanlanmış Öğrenmenin Antrenör Eğitimindeki Akademik Başarıya ve Motivasyona Etkisinin İncelenmesi’ adlı çalışmada, antrenör eğitim programlarının günlük sürelerinin yeterli olduğuna dair ifadede kararsız kalındığı, kursta işlenen derslerin antrenörlük için gerekli olduğuna dair ifadede kararsız kalındığı, tüm kapsamda değerlendirildiğinde ise verilen eğitimin yeterli olduğuna katılmadıkları görülmüştür. Kursların işlenmiş olduğu ortamın fiziki olarak yeterlidir ifadelerinde kararsız kalındığı, kurs uygunluğunun denetlenmesi ve imkanların elverişli hale getirildiği konusunda katılımcılar kararsız kalmıştır. Katılımcılar, kurs bitiminde verilen eğitime yönelik değerlendirmelerin genel anlamda müfredata uygun olduğuna katılmış fakat değerlendirmenin genel merkezi bir sınav ile yapılmasına daha sıcak bakmışlardır. Bunlara ek olarak gelişim seminerlerinin gerekli bulunduğu fakat seminer sayısının yetersiz olduğu görüşü ortak fikir olmuştur (Yıldız, 2016).

Bunlara ek olarak, Elmas tarafından 2001 yılında yapılan ‘Türkiye’de Antrenör Yetiştirme Politikaları ve Farklı Ülkelerle Karşılaştırılması’ adlı çalışmada, antrenör eğitiminde ülkedeki spor branşlarının ihtiyacına yönelik kursların açılması gerektiği, bazı branşlarda verilen eğitimlerin yetersiz olduğu ortaya koyulmuştur. Bu konuda Almanya, Fransa gibi ülkeler örnek gösterilerek yetersizliklerin bu ülkelerdeki politikalardan yola çıkılarak toparlanabileceği savunulmuştur. Türkiye’de uygulanan antrenör eğitim sürelerinin yetersiz olduğu ders programlarının sıkıştırıldığı ve verimsizleştiği konu edinilmiştir. Özellikle kurslarda işlenecek derslerin 6 ay gibi bir süre öncesinde kursiyerlere göndererek, kursa ön hazırlık yapılmasının önemli olduğu, kursta işlenen derslerin veriminin büyük oranda artacağı savunulmuştur. Yine yükseköğretim kurumlarının hem fiziki olarak hem de akademisyen anlamında faydalanılarak antrenör eğitim kurslarının kalitesinin artırılabilceği savunulmuştur. Yine ülkede antrenör eğitimi ile ilgili çalışan Spor Genel Müdürlüğü, Üniversiteler ve Federasyonların belirli bir koordinasyon ile ortak

çalışmasının gerektiği, üniversitelerde işlenen antrenör eğitim müfredatlarının çok farklılık gösterdiği, bu farklılıkların en aza indirilmesi gerektiği savunulmuştur (Elmas, 2001).

Öte yandan çalışmamıza ek olarak, Uğraş tarafından 2013 yılında yapılmış olan ‘Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Yeterliliği Hakkında Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi’ adlı çalışmada, beden eğitimi öğretmenlerinin mezun oldukları programların Milli Eğitim Bakanlığı Okulları ile paralellik göstermediği, hem sayı bakımından hem de nitelik bakımından farklılık oluşturduğu, tesis ve sosyal imkanlar konusunda problemlerin olduğu tespit edilmiştir (Uğraş, 2013). Sunay tarafından 1997 yılında yapılmış olan ‘Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Uyguladığı Antrenör Eğitim Programlarının Değerlendirilmesi’ adlı çalışmada, antrenör adaylarının ilgili spor dalları konusundaki son gelişmeleri takip etme konusunda önem sırası olarak sonlarda kaldığı, bilim ve teknolojik gelişmelerin spor alanına hızla yansımakta olduğundan, gelişmelerin ve ilerlemelerin ivedilikle takip edilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Antrenör eğitim sistemlerinin bireysel spor dallarda daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yine antrenör eğitimlerinin amaçlarına ulaşmada antrenör adaylarının eğitim seviyelerinin önemli yere sahip olduğu, kursiyerlerin eğitim seviyelerinin yükseltilmesi, antrenör eğitiminde amaçlanan hedeflere daha kolay ulaşılabilceği görüşüne varılmıştır. Yine aynı çalışmada eğitim veren kuruluşlar arası iş birliği sağlanması gerektiği, yaş grupları itibarı ile 25-30 yaş grubunun daha kolay hedefe ulaştığı ve 40 yaş üstü kursiyerlerin kurslara kabul edilmemesi fikri ortaya çıkmıştır. Antrenör adaylarının bazı dersleri gerekli görmemelerindeki sebebin yetersiz kurs süreleri olduğu düşünülmekte olup, sürelerin artırılması gerektiği, programların yoğunluğundan ötürü sıkıcı olduğu ve bu sıkıcılığın önüne geçebilmek için etkinliklere yer verilmesi gerektiği ortaya konulmuştur (Sunay, 1997).

Yılmaz tarafından 2020 yılında yapılan ‘ Federasyonlarca Açılan Antrenörlük Kurslarına Katılan Kursiyerlerin Yeterlilik Durumları, Sahip oldukları Belge Kademeleri, Meslek Algısı ve Gelecek Beklentilerinin Araştırılması’ adlı çalışmada, ülke sporundaki başarının daha yukarıya taşınmasında antrenörlerin kendi branşları özelinde yüksek yeterliliğe sahip olmasında üniversitelerde gerekli çalışmaların yapılması gerektiği ve kademesi yüksek antrenörlerin sadece milli takımlarda çalıştırılması gerektiği, antrenörlük kurslarına katılacak bireylerin yeterlilik

durumlarının daha hassas şekilde ele alınması gerektiği düşüncesi antrenör eğitimlerinin seviyesini artırabileceği düşüncesine varılmıştır (Yılmaz, 2020). Erdoğan tarafından 2011 yılında yapılmış olan ‘Türkiye’deki Antrenör Eğitiminin İlkesel ve Yapısal Problemlerinin İncelenmesi’ adlı çalışmada, antrenör eğitimi veren kurumlar arası koordinasyon olmadığı, federasyonlarca düzenlenen kursların ise üniversiteler tarafından verilen eğitimin gerisinde kaldığı, üniversiteler tarafından verilen antrenörlük eğitimlerinin sayıca fazla olmasına rağmen, birkaç üniversite dışında bölümlerin hem fiziki hem de eğitimi açısından yetersiz olduğu, dikkat çekmiştir. Özellikle federasyon kurslarının sadece maddiyat olarak görüldüğü, planlama ve geliştirilmesine yönelik alanında uzman kişilerden bilgi alışverişi yapılmadığı, katılımcıların sayısının rastgele alındığı ve kursların kalabalık olmasının eğitim kalitesini daha da düşürdüğü tespit edilmiştir. Bu bilgiler ışığında ise katılım yaşlarının düzenlenmesi, kurs sonunda yapılacak sınavları merkezi olması, katılımcıların belli bir kontenjan sayısı ile kursa kabul edilmesi ve kademeler yükseldikçe sayıların azaltılması gerektiği sonucuna varılmıştır (Erdoğan, 2011).

Bunlarla beraber çalışmamıza destek niteliğinde Uyar ve Sunay’ın 2019 yılında yapmış olduğu ‘Amerika Birleşik Devletleri ile Türkiye’de Uygulanan Antrenör Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılması’ adlı çalışmada, Türkiye’de antrenörlük belgelerinin geçerliliğini Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından sağlanmakta Amerika’da ise spor federasyonları, üniversiteler ve Birleşik Devletler Olimpik ve Paralimpik Komitesi tarafından yürütülmektedir. Antrenör belgesinin branşlara göre kaç kademedен oluşacağı Türkiye’de 5 kademe ile sabitken, Amerika’da branşlara göre farklılık göstermektedir. Bu bağlamda güncel gelişmeler ışığında bir kurul oluşturularak spor branşlarına uygun kademe sayılarının belirlenmesi, antrenör eğitimi sonrası verilecek belgelerin belirli bir standardı yakalaması için eğitim veren kuruluşların bağımsız akreditasyon kuruluşları tarafından denetlenmesinin antrenör eğitim kalitesini artıracığı düşünülmektedir (Uyar ve Sunay, 2019).

Araştırma kapsamında elde etmiş olduğumuz bulguları genel anlamda ele aldığımızda antrenörlük eğitiminin bariz şekilde görünen eksik yönlerinin olduğu, kısmi olarak düzeltilmesi gereken noktaların olduğu ve iyi çalışan yönlerinin de olduğu tespit edilmiştir. Literatürdeki çalışmalarla paralel sonuçlara varan çalışmaların çoğunlukta olduğu birkaç noktada ise ayrışmasa da farklılıkları içeren

Çalışmaların varlığı gözler önüne serilmiştir. Böylelikle yapılmış olan literatür taraması ve elde edilen bulgular ışığında bu çalışmanın Türkiye'deki antrenörlük eğitiminin daha etkisi hale gelebilmesi için bir farkındalık oluşturacağı ve Atıcılık Sporunu özlerinde de gelişmelere ve yeniliklere öncülük edebileceği sonucuna varılmıştır.

27. SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye’de antrenörlük eğitiminin yeterliği ve atıcılık sporuna özgü olarak değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilen bu çalışma oldukça güçlü bir araştırma örneği sunmaktadır. Araştırma, katılımcı özellikleri, veri toplama yöntemleri ve analiz stratejileri bakımından bir dizi güçlü özelliğe sahiptir.

İlk olarak, araştırmanın katılımcı özellikleri oldukça çeşitlilik göstermektedir. Katılımcılar, farklı yaş gruplarından, eğitim seviyelerinden ve medeni durumlardan gelmektedir. Araştırma erkek ve kadın, farklı yaş gruplarında yer alıp liseden doktora seviyesine kadar farklı düzeylerde eğitim almış, evli veya evli olmayan toplam 307 atıcılık antrenörünün katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Bu geniş yelpaze, araştırmanın sonuçlarının genelleme gücünü artırırken, atıcılık antrenörlüğüne ilişkin farklı deneyim ve bakış açılarının temsiline olanak sağlamıştır.

Ayrıca, araştırma hem federasyon kurslarından hem de üniversitelerden elde edilmiş antrenörlük belgesi sahibi olan gönüllü, kadrolu veya ücretli olarak görev yapan antrenörlerin katılımını içermektedir. Bu, hem çalışmanın evren temsil gücünü arttırmış hem de farklı antrenörlük eğitimi arka planlarına sahip profesyonellerin görüşlerini dikkate alarak daha kapsamlı sonuçlar elde edilmesine olanak tanımıştır.

Araştırma sonucunda ilk olarak Türkiye’deki antrenörlerin, antrenörlük eğitiminin içerik, süre ve imkanlar bakımından yeterliği; antrenörlük eğitiminin sporunun becerileri ve performansı üzerindeki etkisi ve verilen eğitimin kendilerine sağladığı katkı hakkındaki görüşlerinin genel olarak olumsuz özellikler gösterdiği bulgusuna ulaşılmıştır. Tespit edilen ortalamalar, bunlarla ilgili olumlu düşüncelerin düşük düzeyde olduğunu göstermiştir.

Eğitimin yeterliği ile ilgili olarak yapılan incelemeler sonucunda; Türkiye’deki antrenörlerin büyük bir kısmının antrenör eğitiminde verilen teknik ve taktik bilgilerin yetersiz olduğunu, antrenör eğitiminin diğer ülkelerde daha iyi uygulandığını, antrenörlük eğitiminde kullanılan teçhizatlar ve atış poligonunun yetersiz olduğunu, sahada görev yapan antrenörlerden yeteri kadar

yararlanılmadığını, antrenör eğitiminde verilen ders sürelerinin yetersiz olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir. En çarpıcı sonuç olarak ise antrenör eğitiminin genel olarak yeterli olduğunu düşünenlerin oranı %20,2’de kalmış, bu bulgu her beş katılımcıdan sadece 1’inin eğitimi yeterli gördüğünü ortaya koymuştur. Bu bulgular, Türkiye’deki antrenörlerin antrenörlük eğitiminin yeterliğinden genel olarak memnuniyetsizliklerini vurgulamakta ve antrenör eğitim programlarının gözden geçirilmesi ve iyileştirilmesi gerekliliğini göstermektedir.

Eğitimin etkinliği ile ilgili olarak da katılımcıların büyük bir kısmı, sporcunun tüfek veya tabancayla ilgili sorunlarının eğitimle çözülemeyeceğini belirtmektedir. Ayrıca, katılımcıların çoğunluğu, antrenör eğitiminin etkili iletişim, sporcu yetiştirme, teknik taktik bilgi gibi alanlarda yetersiz olduğunu düşünmektedir. Bununla birlikte, verilen eğitimin sporcuların fiziki performansını artırabileceğini düşünenlerin oranı düşüktür. Öte yandan, katılımcılar antrenman/yarışma sırasında karşılaşılan problemlerin eğitimle çözülebileceğine, eğitimin tecrübeye gerek kalmadan etkili olamayacağına ve elit sporcu yetiştirmek için yeterli olmadığına inanmamaktadır. Ayrıca, katılımcıların çoğu, antrenör eğitimi sayesinde sporcuları yarışma öncesinde mental olarak hazırlayamayacağına, spora özgü becerileri kazandıramayacağına ve sporcuların psikolojik performansını artıramayacağına inanmaktadır. Sonuç olarak, katılımcıların antrenör eğitiminin etkinliği konusundaki görüşleri, eğitimin, sporcuların performansını artırmada sınırlı olduğuna işaret etmektedir.

Katılımcıların antrenörlük eğitiminin eğitim verene yaptığı katkı ile ilgili görüşlerinin de oldukça olumsuz olduğu dikkat çekmiştir. Zira hiçbir maddede katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevaplarının toplamı kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum cevaplarının toplamını geçememiştir. Özellikle, katılımcıların verilen eğitimle spora yönelik yeni fikirler üretebilme konusundaki düşünceleri oldukça negatiftir. Aynı şekilde, katılımcıların antrenör eğitimi ile sporcuya özel yaklaşımlar geliştirebilme, teknik hataları tespit edebilme, etkili iletişim kurabilme, uluslararası yarışmalarda İngilizceyi kullanabilme gibi konulardaki düşünceleri de oldukça yüksek oranlarla olumsuzdur. Bu, antrenör eğitiminin bu önemli alanlarda yetersiz olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, katılımcıların antrenör eğitimi ile ilgili genel değerlendirmeleri, eğitimin bir dizi kritik beceri ve yetenek açısından yetersiz olduğunu göstermektedir.

Ayrıca katılımcıların çoğunluğu, sporda başarılı ülkelerin başarısını büyük ölçüde antrenör eğitimine bağlamaktadır. Bu, antrenör eğitiminin ulusal spor başarıları üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu düşüncesini yansıtmaktadır. Sonuç olarak, katılımcıların görüşleri, antrenör eğitimi ve spor başarısı arasındaki bağlantıyı vurgulamaktadır ve bu bağlamda antrenör eğitimine daha fazla önem verilmesi gerektiğini işaret etmektedir.

Öte yandan, katılımcıların antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene yaptığı katkı ile ilgili görüşlere katılım düzeylerinin tamamı arasında çok güçlü düzeyde ($0,90 < r$) pozitif ve anlamlı ($p < 0,05$) ilişkiler bulunmuştur. Buna göre katılımcılar, antrenör eğitiminin yeterliğiyle ilgili daha olumlu görüşlere sahip olduklarında, eğitimin kalitesinin, etkisinin ve eğitim verene yaptığı katkının da arttığını düşünmektedirler.

Ancak antrenörlük eğitiminin eğitim verene yaptığı katkının, antrenörlerin eğitimin yeterliği ve etkinliği ile ilgili düşünceleri arasındaki ilişkide moderatör (düzenleyici) etkiye sahip olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$). Diğer bir anlatımla antrenörlük eğitiminin eğitim verene yaptığı katkı ile ilgili düşünceler, eğitimin yeterliği ve etkinliği arasındaki ilişkinin gücünü etkilememektedir.

Son olarak, antrenörlük eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene katkısı ile ilgili düşüncelerin demografik ve mesleki özelliklere göre karşılaştırılması sonucunda da önemli sonuçlara ulaşılmıştır. Kadınların, 40 yaş ve üzerinde bulunanların, lise mezunlarının ve atıcılık sporcusu olmayanların eğitiminin yeterliği, etkinliği ve eğitim verene katkısı ile ilgili olumlu düşünceleri diğer antrenörlerden anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur.

Ayrıca eğitiminin yeterliği ve eğitim verene katkısı ile ilgili düşünceler üzerinde etkisi olmasa da federasyondan belge alanların, 5 yıl ve üzerinde antrenörlük süresine sahip olanların ve milli takım antrenörü olmayanların eğitimin etkinliği ile ilgili düşünceleri anlamlı ölçüde daha olumlu bulunmuştur. Sonuç olarak, bu sonuçlar antrenör eğitimi programlarının daha iyi uyarlanması ve çeşitli demografik ve mesleki özelliklere sahip antrenörlerin ihtiyaçlarını daha iyi karşılamak için özelleştirilmesi gerekliliğini vurgulamaktadır.

Bu sonuçlar doğrultusunda, Türkiye'deki antrenör eğitimi programlarının iyileştirilmesi ve geliştirilmesi için aşağıdaki öneriler sunulabilir:

1. **Eğitim içeriği ve kalitesi geliştirilmelidir:** Katılımcıların büyük bir kısmı eğitim içeriğinin ve kalitesinin yetersiz olduğunu düşünmektedir. Bu nedenle, antrenör eğitimi programlarının içeriği gözden geçirilmeli ve güncellenmelidir. Daha fazla teknik ve taktik bilgi sağlanmalı, iletişim becerileri, sporcu geliştirme ve psikolojik hazırlık gibi konulara daha fazla vurgu yapılmalıdır.
2. **Eğitim süreleri uzatılmalıdır:** Katılımcılar, antrenör eğitimi sürelerinin yetersiz olduğunu düşünmektedir. Eğitim programları daha uzun sürelerle genişletilmeli ve daha derinlemesine eğitim fırsatları sunulmalıdır.
3. **Farklı gruplara özelleştirilmiş eğitim yaklaşımları geliştirilmelidir:** Araştırma, farklı demografik grupların antrenörlük eğitimine farklı yaklaşımlar gerektirebileceğini göstermektedir. Bu nedenle, eğitim programları, cinsiyet, yaş, eğitim seviyesi gibi faktörlere göre özelleştirilmelidir.
4. **Federasyon iş birlikleri gclendirilmelidir:** Federasyonlar, antrenör eğitimi programlarına daha fazla katkı sağlayabilirler. Bu iş birlikleri, eğitim materyali ve kaynaklarına erişimi artırabilir ve eğitimin kalitesini yükseltebilir.
5. **Eğitim verenlerin niteliği iyileştirilmelidir:** Eğitimi verenlerin nitelikleri ve deneyimleri önemlidir. Eğitim verenler daha yetkin hale getirilmeli ve güncel bilgilere erişimleri sağlanmalıdır.
6. **Uluslararası iş birlikleri teşvik edilmelidir:** Katılımcılar, antrenör eğitiminin uluslararası standartlara uygun olmadığını düşünmektedir. Bu nedenle, uluslararası antrenör eğitimi programları ve iş birlikleri teşvik edilmelidir.

Sonuç olarak, bu alışma, Türkiye’deki antrenörlük eğitimi programlarının iyileştirilmesi gerekliliğini vurgulamaktadır. Bu neriler, antrenör eğitiminin daha etkili hale gelmesi ve Türk sporunun daha büyük başarılar elde etmesi için önemli bir adım olabilir. Elde edilen bulgular, Türkiye’deki antrenörlük eğitim sistemini ve atıcılık sporunun gelişimini daha iyi anlamak ve iyileştirmek için önemli bir başlangıç noktası olabilir. Olumsuz görüşlerin nedenleri, antrenörlük eğitimi programlarının nasıl geliştirilebileceği ve sporcuların performansını artırmak için

daha etkili eğitim stratejilerinin nasıl oluşturulabileceği gibi konuları incelemek, gelecekteki çalışmalar için önemli olabilir.

KAYNAKLAR

- 3289 Sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun.** 28.05.1986 tarih ve 19120 sayılı Resmi Gazete.
- Abiş, M. (2018).** Yerel Yönetimlerin Spora Katkısından Lisanslı Spocuların Beklentileri. Avrasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Trabzon.
- Açıkada, C. (1997).** Türkiye'de spor eğitimi veren kurumların yeniden yapılanması ve hakemli çalışmaların gelişimi, Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, Sayı:8. Ankara.
- Adatepe, E., Gelen N. K., ve Çiftçi S., (2020).** *Türk spor yönetim yapısının (Merkez ve Taşra) 1938'den günümüze incelenmesi.*
- Ak, A. (2017).** Türk sporunda sorunlar ve çözüm önerileri. Ankara: Spor Yayınevi ve Kitabevi.
- Akın, K. (2021).** Türk Sporunun Uluslararası Başarısına Etki Eden Politik Faktörlerin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Alev, A. (2023).** Türkiye Spor Yönetiminin Yapısal Analizi: Bir Sistem Arayışı. Doktora Tezi.
- Alev, A., Alemdar, U., Alemdar, B., Yaman, S., Sığırtaç, Y., (2021).** Türk Spor Yönetiminin Dünden Bugüne Yapısal Analizi; Yeni Kamu Yönetimi ve Yönetişim Yaklaşımları Açısından Bir Değerlendirme. Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi.
- Antrenör Eğitim Yönetmeliği, (2019).** Antrenör Eğitim Yönetmeliği. Resmi Gazete. Sayı: 30978
- Aracı, H. (1999).** Okullarda Beden Eğitimi, Ankara: Bağırhan Yayın Evi.
- Ardıçlı, S. (2007).** *'Keçiören Merkezindeki Spor Faaliyetleri Sırasında Karşılaşılan Sağlık Sorunları.'* Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. (ss.10). Ankara.
- Atıgan, F. (2011).** Yönetim ve Organizasyon. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım Tic. Ltd. Şti., Ocak 2011.
- Atılgan D, Kaplan T, (2018).** Crisis management in sport. The Journal of International Civilization Studies (Uluslararası Medeniyet Çalışmaları Dergisi), ISSAS Special Issue.
- Atılgan, F. (2011).** *Yönetim ve Organizasyon.* Nobel Yayınevi, Ankara.
- Atlı, M. (2008).** *Beden Eğitimi Ve Spor.* Ankara: Göktuğ Yayıncılık.
- Aydın, A. H. (2001).** *Yönetimin Fonksiyonları,* Güney, Salih (ed) Yönetim ve Organizasyon, Nobel Yayınevi, Ankara.

- Aykın, A. G., ve Bilir, F. P. (2013).** Hükümet programları ve spor politikaları. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.
- Bal, A. (2013).** Avrupa Birliği Sürecinde Spor Federasyonlarının Yapısal Bakımdan Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Baron, R. M., & Kenny, D. A. (1986).** The moderator–mediator variable distinction in social psychological research: Conceptual, strategic, and statistical considerations. *Journal of Personality and Social Psychology*.
- Başaran, İ. E. (1994).** *Eğitime Giriş*, Bilim Matbaası, Ankara.
- Büyüköztürk, Ş. (2011).** *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Pegem Akademi.
- Cankalp, M.(2005).** Sporda Yönetim ve Organizasyon. İstanbul: Nobel Yayın.
- Carroll, S. J., & Gillen, D. I. (1987).** Are the classical management functions useful in describing managerial work?. *Academy of management review*.
- Chaker, A. N. (2004).** Good governance in sport: a European survey. Council of Europe.
- Çiçek, Ş. (1998).** Orta Doğu Teknik Üniversitesi Beden Eğitimi Öğretmenliği Programının Değerlendirilmesi.
- Dawson, C. (2015).** *Araştırma yöntemlerine giriş* (A. Arı, Çev.). Eğitim Yayıncılık.
- Devecioğlu, S. (2011).** Yeni anayasa ve spor. Retrived from: [Http://www.futbolekonomi.com/index.php/haberler-makaleler/hukuk/170-sebahattin-deveciolu/1869-yeni-anayasa-ve-spor.html](http://www.futbolekonomi.com/index.php/haberler-makaleler/hukuk/170-sebahattin-deveciolu/1869-yeni-anayasa-ve-spor.html).
- Devecioğlu, S., Çoban, B., Karakaya, Y.E., ve Karataş, Ö. (2012).** Türkiye’de Spor Kulüplerinin Şirketleşmeye Yönelimlerinin Değerlendirilmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*.
- Doğan, A. B. (2019).** Spor Genel Müdürlüğü Merkez ve Taşra Teşkilatları Üzerine Yapılan Çalışmaların Analizi: Bir Meta-Sentez Çalışması. Yüksek Lisans Tezi, Yozgat Bozok Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yozgat.
- Doğar, Y. (1994).** Türk Spor Yönetiminde Ademimerkezileşme Eğilimleri. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Doğar, Y. (1997).** Türkiye’de spor yönetimi. Malatya: Öz Akdeniz.
- Doğar, Y. (2019).** *Türkiye’de Spor Yönetimi, Gece Kitaplığı*, Ankara. Erişim Adresi: <https://avesis.inonu.edu.tr/yayin/9584ec83-8e78-47a7-8959-09cfea74bac5/turkiyede-spor-yonetimi>.
- Efe, A.R (2010).** Avusturya ve Türkiye’de Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ve Antrenörlük Eğitimi Müfredatlarının Karşılaştırılması.
- Elitaş, C. (2017).** Yönetim Teorileri ve İşletmelerde Uygulama Alanları. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*.
- Elmas, Ş. (2001).** Türkiye’de Antrenör Yetiştirme Politikaları ve Farklı Ülkelerle Karşılaştırılması, Sakarya Üniversitesi: Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

- Erdoğan, B. S. (2011).** Türkiye'deki antrenör eğitiminin İlkel ve Yapısal Problemlerinin İncelenmesi. Türkiye Cumhuriyeti Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Eren, E. (2011).** Yönetim ve Organizasyon, 10. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul.
- Erkal, M. E. (1978).** Sosyolojik Açıdan Spor, (1. Baskı) içinde 58-61, İstanbul: Kutsun Yayınevi.
- Erkal, M., (1982).** Sosyolojik Açıdan Spor, Filiz Kitabevi, İstanbul.
- Ertürk, S. (1972).** Eğitimde Program Geliştirme. Yelken Tepe Yayını, Ankara, No:4.
- Fidan, N. (1985).** Okulda Öğrenme ve Öğretme, Ankara: Alkım Yayıncılık
- Field, A. (2009).** *Discovering statistics using SPSS*. Sage.
- Fişek, K. (1985).** *100 Soruda Türkiye Spor Tarihi*. İstanbul: Gerçek Yayınevi.
- Fişek, K. (1998).** Devlet Politikası ve Toplumsal Yapısıyla İlişkileri Açısından Dünya'da ve Türkiye'de Spor Yönetimi (2. b.). Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Gençlik ve Spor Bakanlığı. Antrenör Eğitim Yönetmeliği. (2020).** <http://sporegitim.gsb.gov.tr/Sayfalar/2873/2859/Yonetmelikler.aspx>. Erişim tarihi:10.05.2020.
- Gök Y., ve Aslan M., (2023).** The Comparison of the Coaching Education Systems Between Countries: Germany, Belgium, The United Kingdom, Estonia, France, Finland, Spain, Switzerland, Italy, Portugal and Türkiye. Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi.
- Güler, Reşat. (1998),** *Futbol Antrenörlüğü*, İstanbul Yayıncılık. 10-15.
- Gün, A. (2014).** Türkiye'de TFF'nin Antrenörlük Kurslarında Eğitim Alan Antrenöradaylarının Antrenörlük Kurslarındaki Tesisler, Kullanılan Malzemeler, İdaripersonel ve Eğitimciler Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi. Bahçeşehir Üniversitesi: Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Gündoğdu, F. ve Sunay, H. (2018).** Türk Spor Teşkilatındaki Spor Yöneticilerinin Liderlik Stilleri. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi.
- Harmandar, İ. H. (2004).** *Beden Eğitimi ve Spor'da Özel Öğretim Yöntemleri*, Nobel Yayınevi, Ankara.
- Hayes, A. F. (2013).** *Introduction to mediation, moderation, and conditional process analysis: a regression-based approach*. The Guilford Press.
- Heinemann, K. (2005).** Sport and the Welfare State in Europe, European Journal of Sport Science.
- Heper E, Koca C, Ertan H, Kale M, Terek S, Karabudak E (2012).** Spor Bilimleri İle İlgili Kavramlar ve Sporun Tarihsel Gelişimi. H. Ertan (Ed.), Spor Bilimlerine Giriş. 1. Baskı. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Honça, A.A. (2016).** Sporda Seyirci Davranışında Güdüler: Futbol Örneği. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Doktora Tezi.
- Hoye, R., Nicholson, M., ve Haulihan, B. (2015).** Spor ve politika meseleleri ve analizi. (Çev: Dr. Cem Tınaz, M. Bakır (Ed.), 1. Basım, İstanbul: Beta.

- Işık ve Moustakas (2022).** Coaching and Coach Education in Turkey: History, Status, and Future. Institute for European Sport Development and Leisure Studies, German Sport University Cologne, Cologne, Germany.
- İmamoğlu, A.F. (2011).** Türkiye’de Sporun Yönetel Yapısı İçinde Spor Federasyonları. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi.
- İmamoğlu, F. (1992).** Fonksiyonel Açından Spor Yönetiminin Anlam ve Önemi. G.Ü.G.E.F. Dergisi, c:8, sayı:1.
- İmamoğlu, O. , Dilek, A. N. & Türkmen, M. (2017).** Türkiye’de Sporcu Eğitim Merkezleri ve Olimpik Hazırlık Merkezleri . Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi , Special Issue.
- Kalkavan, A., Karakuş, S., Eynur, B., R., Demirel, M. (2006).** Avrupa Birliği Uyum Sürecinde Spor Eğitimi Ne Olmalıdır?, Uluslararası AB Müzakere Sürecinde Türkiye’nin Sosyo-Ekonomik ve Siyasi Yapısındaki Değişim ve Dönüşümler Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Dumlupınar Üniversitesi, 16-18 Mart 2006, Kütahya.
- Kaplan, Ö. (2018).** Antrenör Yetiştirme Kurslarına Katılan Kursiyerlerin Katılım Amaçlarının Belirlenmesi. Kırıkkale Üniversitesi: Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Kara, T. (2022).** Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi.
- Karaç, Y. (2004).** T.C. Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Spor Eğitimi Dairesi Başkanlığı Bünyesinde Açılan Antrenör Yetiştirme Kurslarının Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karakullukçu, Ö. F. (2008).** Spor Yönetiminde Son Gelişmeler. Beden Eğitimi ve Spor Dergisi.
- Karasar, N. (2016).** *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler.* Nobel Yayıncılık.
- Kiremitci, M. (2019).** Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Kamu Hukuku Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi, 2019.
- Koç, H., Topaloğlu, H. (2012).** İşletmeler için Yönetim Bilimi- Temel Kavramlar, kuramlar ve ilkeler, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- Koçak, Ç.V. (2019).** Antrenör adaylarının antrenör öz yeterlik düzeylerinin İncelenmesi Spormetre Dergisi.
- Koçel, T. (2014).** *İşletme Yöneticiliği.* Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.
- Konter, E. (1996).** Spor Psikolojisi ve Futbol. İzmir: Saray Medikal Yayıncılık.
- Koparal, C., Özalp, İ., (2013).** Yönetim ve Organizasyon. Cilt 1, 1. Basım. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Kuter, F. Ö., & Kuter, M. (2012).** Beden eğitimi ve spor yoluyla değerler eğitimi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama.*
- Martens R. Başarılı Antrenörlük. (Çev: Büyükonat T). (1997).** Beyaz Yayınları, İstanbul,

- Mirzeoğlu, N. (Editör) (2003).** Spor Bilimlerine Giriş. Çelebi M. ve Özbey S., Bölüm 8: Rekreasyon.
- Okçabol, R. (2005),** *Öğretmen Yetiştirme Sistemimiz*, Ütopya Yayınevi.
- Öz, N.D. (2022).** Spor Yönetiminde Eğitim ve Uygulama Erkinin Rekreasyon Politikalarına İlişkin Görüşlerin İncelenmesi.
- Özalp, İ. (2012).** Yönetim ve organizasyon-I. (Ed: Koparal C), 1.Baskı. Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2564, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1534, Anadolu Üniversitesi Web-Ofset Tesisleri.
- Özen G, Sunay H, Koçak F, Gedikli N, Boran F.(2012).** Türk Spor Yönetimindeki Mevcut Sorunlara İlişkin Akademisyenlerin Görüşlerinin Değerlendirilmesi, Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi.
- Özer, U., & Çolakoğlu, T. (2018).** Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Sporun Yeniden Yapılanması. 16. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi.
- Özsarı, M (2023).** Engelli Sporcularla Çalışan Antrenörlerin Davranış Tipleri İle Öz-Yeterlilikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- Öztürk, Z. (2017).** Klasik, Neo-Klasik ve Modern Yönetim Yaklaşımlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Bir Analiz. Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi.
- Qureshi, S. (2016).** What is the main Purpose of Management in an Organization? <https://www.commercepk.com/main-purpose-of-management-organization/adresinden> (10.01.2023) tarihinde erişilmiştir.
- Retar, I., Pišot, R., & Kolar, E. (2016).** The definition of sports management. *Facta Universitatis, Series: Physical Education and Sport*, 275-281..
- SBB, (2019).** Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. <https://www.sbb.gov.tr> erişim tarihi; 31.10.2023.
- Sevim ve diğerleri, 2001:29** Antrenör Eğitimi Ve İlkeleri Gazi Kitebevi Ankara.
- Simerson, B.K., (2011),** Strategic Planning A Practical Guide to Strategy Formulation and Execution, Greenwood Publishing Group, Praeger, CA.
- Spilker, H., J. (1975).** Die Eigenschaften eines spitzentrainers und seine ausbildung. *Leistungssport*.
- Spor Şurası, (1999).** Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
- Spor Şurası, (2008).** Başbakanlık Gençlik ve Spor Müdürlüğü. 26-28 Kasım, Ankara.
- Sporeus yürüyüşten koşuya, Sporun tanımı (2020).** Erişim adresi: Spor Nedir? Açıklamalarıyla Birlikte Terimler ve Kavramlar. Sporeus.
- Sunay, H. (1998).** Spor Eğitim Alt Yapısında Beden Eğitimi Öğretmeni ve Antrenörün Önemi, Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Cilt III, Sayı II. Ankara.
- Sunay, H. (2016).** Sporda Organizasyon. Ankara: Gazi Kitap Evi.
- Sunay, H. (2017).** Spor Yönetimi 3. Baskı. Ankara: Gazi Kitabevi.

- Sunay, H. (2020).** Türkiye’de antrenör eğitim programlarının etkinliği (1994 ve 2002 Farklı Yönetmeliklere Göre). Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi.
- Sunay, H.(2018).** Sporda Organizasyon. Ankara: Gazi Kitap Evi.
- Tanır, H. (2007).** 2006-2007 Turkcell süper liginde seçilmiş futbol kulüplerinin yönetici yeterliliklerinin mukayeseli olarak karşılaştırılması (konyaspor, sivasspor ve trabzonspor örneği). Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı. Konya
- Terekli, M.S. (2021).** Antrenörlük Felsefesi Ve Başarının Temelleri. Ankara: Nobel Akademik.
- Tortop, N., İsbir, E.G., Aykaç, B. (1999).** *Yönetim Bilimi*, Yargı Yayınevi, 3. Basım, Ankara.
- Tortop, N., İsbir, Eyüp, G., Aykaç, B., Yayman, H., ve Özer, M. A. (2007).** *Yönetim Bilimi*, Nobel yayınevi, Ankara.
- TSK Kanun Teklifi, (2007).** Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun. Resmi Gazete. Sayı: 26545
- Tuba, B. (2023).** Takım ve Bireysel Spor Antrenörlerinin Karar Verme Stillerinin Karşılaştırılması. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.
- Tuna, F. (2016).** Sosyal bilimler için istatistik. Pegem Akademi.
- Turan, M. (2018).** Türkiye’nin Yeni Yönetim Düzeni: Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi. Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi.
- Turhan, B., Er, G., Çam, İ., & Er, N. (2005).** Okullarda Yarışmalı Sportlara Analitik Yaklaşım. Spor Eğitiminin ve Performansının Felsefi Temelleri Sempozyumu, Manisa.
- Uğraş, S. (2013).** Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümlerinin Yeterliliği Hakkında Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Malatya.
- Uyar, Y. ve Sunay, H. (2019).** Amerika Birleşik Devletleri İle Türkiye’de Uygulanan Antrenör Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılması. Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi.
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1982).** Resmî gazete. <https://www.anayasa.gov.tr/en/legislation/turkish-constiution/>
- Türkmen, M. (2013).** Erken Cumhuriyette Beden Eğitimi ve Sporun İdeolojik Temelleri. Dergi: Turkish Studies. Ankara.
- Yaşar, Ş. (2023).** Spor Yöneticiliği Bölümünde Öğrenim Gören Öğrencilerin Spor Yönetimi İle İlgili Problemlere Bakış Açılarının Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Burdur.
- Yazıcıoğlu, Y., ve Erdoğan, S. (2014).** *SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri*. Detay Yayıncılık.

- Yeşiloğlu, T. (2023).** Muğla İlindeki Spor Örgütlerinde Çalışan Antrenörlerin Liderlik Özelliklerinin İletişim Becerileri ve Yaşam Doyumları Etkisinin Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi.
- Yıldıran, İ. (1996).** Orta Öğretimde Beden Eğitimi Dersinin Öncelikli Amaçları Üzerine Bir Araştırma. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. 3.
- Yılmaz, E. (2020).** Federasyonlarca Açılan Antrenörlük Kurslarına Katılan Kursiyerlerin Yeterlilik Durumları, Sahip Oldukları Belge Kademeleri, Meslek Algısı ve Gelecek Beklentilerinin Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi. Van.
- Yıldız, T.T. (2016).** Harmanlanmış Öğrenmenin Antrenör Eğitimindeki Akademik Başarıya ve Motivasyona Etkisinin İncelenmesi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Doktora Tezi.
- Ziyagil, M. (2020).** Antrenörlük Mesleki Etkililiğinin 30978 Sayılı Antrenör Eğitimi Yönetmeliği Kapsamında Değerlendirilmesi. Spor Eğitim Dergisi.

EKLER

Ek-1: Anket Formu

‘TÜRKİYE’DE ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİNİN YETERLİLİĞİ VE ATICILIK SPORUNA ÖZGÜ DEĞERLENDİRİLMESİ’ ARAŞTIRMASI ANKET FORMU

Bu çalışma İstanbul Gedik Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Doktora Programı bünyesinde, Prof. Dr. Mehmet Yavuz TAŞKIRAN danışmanlığında hazırlanan Doktora tezi kapsamında gerçekleştirilmektedir. Çalışmanın amacı, Türkiye’deki antrenör eğitiminin yeterliliğini tespit ederek, halihazırda sahada görev alan antrenörlerin bu eğitime yönelik görüşlerini almak ve antrenör eğitiminin eksikliklerini tespit ederek, antrenörlerin de bilgi, birikim ve tecrübelerinden faydalanarak, daha kaliteli bir eğitim verilmesi için tavsiyeler sunmaktır.

Çalışma bilimsel nitelikte olup, elde edilen bilgiler bilimsel amaca yönelik olarak kullanılacaktır. Bu nedenle, aşağıdaki tüm soruları dikkatli ve içtenlikle cevaplamanız çalışmaya önemli katkılar sağlayacaktır. Destüğünüz için teşekkür eder, saygılarımızı sunarız.

Araştırmacı

Mehmet ABİŞ

İstanbul Gedik Üniversitesi

I. BÖLÜM

(Lütfen, aşağıdaki soruları cevaplandırırken sizin için uygun olan seçeneği işaretleyiniz.)

1. Yaşınız : a) 40 yaş ve altı b) 40 yaş ve üstü

2. Cinsiyetiniz : a) Erkek b) Kadın

3. Antrenörlük durumu: a) Kadrolu-Ücretli Antrenör b) Gönüllü

Antrenör

4. Eğitim Durumunuz: a) Lise b) Lisans c) Yüksek Lisans d)

Doktora

5. Medeni Durumunuz: a-) Evli b-) Bekar c-) Boşanmış

6. Antrenörlük Belgesini edinme şekli: a) Üniversite b) Federasyon

Kursu

7. Kaç Yıldır Antrenörsünüz? a) 5 yıl ve altı b) 5 yıl ve üstü

8. Milli Takım Antrenörlük Durumu: a) Evet b) Hayır

9. Atıcılık Sporcusu muydunuz? a) Evet b) Hayır

Size en uygun olan bölmeye X işareti koyunuz. Lütfen her soruda yalnızca bir bölmeyi işaretleyiniz.

İfade No	İfadeler	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Antrenör eğitiminde verilen ders içerikleri yeterlidir.					
2	Antrenörlük eğimi öğretim elemanı açısından yeterlidir.					
3	Antrenör eğitiminde verilen ders süreleri yeterlidir.					
4	Antrenör eğitiminde verilen teknik taktik bilgi yetersizdir.					
5	Antrenör eğitimi sayesinde, sporcuları yarışma öncesi mental olarak hazırlayabilirim.					
6	Antrenman-yarışma sırasında karşılaşılan problemler verilen eğitim sayesinde çözülebilir.					
7	Alınan eğitim tecrübeye gerek kalmadan da etkili olur.					
8	Antrenörlük eğitiminde kullanılan teçhizatlar ve atış poligonu yeterlidir.					
9	Antrenör eğitiminde verilen teknik taktik bilgi sahada etkili kullanılabilir.					
10	Antrenör eğitimi sayesinde, sporcu ile etkili bir iletişim kurabilirim					
11	Antrenör eğitimi elit sporcu yetiştirmek için yeterlidir.					
12	Antrenör eğitimi yapılacak spora (sağlık sporu, boş zaman sporu, performans sporu) göre kategorilere ayrılmıştır.					
13	Üniversiteler ve federasyon tarafından verilen antrenörlük eğitimleri farklılık göstermektedir.					
14	Verilen eğitimle sporcuların fiziki performansını artırabilirim.					
15	Verilen eğitimle sporcuların psikolojik performansını artırabilirim.					
16	Verilen eğitim sayesinde spora özgü becerileri yapabilirim.					
17	Verilen eğitimle spora yönelik yeni fikirler üretebilirim.					
18	Verilen eğitimle her bir sporcuya özel yaklaşımlar					

İfade No	İfadeler	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
	geliştirebilirim.					
19	Antrenör eğitimi diğer ülkelerde daha iyi uygulanmaktadır.					
20	Sporda başarılı ülkelerin ana sebebi antrenör eğitimidir.					
21	Antrenör eğitiminde sahada görev alan aktif antrenörlerden faydalanıldı.					
22	Antrenör eğitiminde yabancı antrenörlerden faydalanıldı.					
23	Antrenör eğitiminde branş bilgilerinin yanı sıra spor hekimliği, eğitimbilim, sayımlama vb. konular hakkında da bilgiler verilmiştir.					
24	Antrenör eğitiminin daha başarılı olması, antrenör adaylarının sportif altyapıya sahip olmasına bağlıdır.					
25	Sporcu yetiştirirken verilen eğitim etkili değildir.					
26	Antrenör eğitimi sayesinde, sporcu ekipmanla ilgili sorun yaşadığında sorunu çözebilirim.					
27	Antrenör eğitiminde yabancı dil eğitimi yetersizdir.					
28	Sporcunun tüfek veya tabancayla ilgili sorunları verilen eğitim sayesinde çözülemez.					
29	Antrenman sırasında sporcunun yaptığı teknik hataları verilen eğitim sayesinde tespit edebilirim.					
30	Sporcunun zaman içerisindeki gelişimini verilen eğitim sayesinde yorumlayabilirim.					
31	Antrenör eğitimi etkili iletişim konusunda yetersizdir.					
32	Antrenör eğitimi sayesinde, atıcılık teçhizatları hakkında yeterli bilgiye sahibim.					
33	Antrenör eğitimi sayesinde, sporcunun eski ve yeni durumunu karşılaştırıp yol haritası çizebilirim.					
34	Antrenör eğitimi sayesinde, uluslararası yarışmalarda en az ekipman kontrol kağıdını doldurabilecek kadar İngilizce bilirim.					
35	Antrenör eğitimi genel olarak yeterlidir					

HAVALI VE ATEŞLİ SİLAHLAR BRANŞI ANTRENÖR BİLGİSİ	
1. KADEME	
TOPLAM ANTRENÖR SAYISI	VİZELİ ANTRENÖR SAYISI
634	12
2. KADEME	
TOPLAM ANTRENÖR SAYISI	VİZELİ ANTRENÖR SAYISI
180	59
3.KADEME	
TOPLAM ANTRENÖR SAYISI	VİZELİ ANTRENÖR SAYISI
75	44
5.KADEME	
TOPLAM ANTRENÖR SAYISI	VİZELİ ANTRENÖR SAYISI
3	0

ÖZGEÇMİŞ

Mehmet ABİŞ

EĞİTİM

- **Doktora:** İstanbul Gedik Üniversitesi / Lisansüstü Eğitim Enstitüsü / Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri
- **Yüksek Lisans:** Avrasya Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü/ Yerel Yönetimler (Tezli)
- **Lisans:** Gaziantep Üniversitesi / İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi / Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi

SERTİFİKALAR:

Havalı Ateşli Silahlar (Atıcılık) Antrenörlüğü (2. Kademe).

A Milli Takım Belgesi (Atıcılık).